

Budsjett-innst. S. nr. 12.

(1998-99)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 1999 under rammeområde 17 Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeridepartementet og Landbruksdepartementet.

St.prp. nr. 1 (1998-99) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1998-99).

Til Stortinget.

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 1999 under de kapitler og poster som er fordelt til komiteen i rammeområde 17.

1. OVERSIKT OVER REGJERINGENS FORSLAG

Nedenfor følger en samlet oversikt over budsjettforslagene innenfor rammeområde 17 fra regjeringen Bondevik, jf. St.prp. nr. 1 (1998-99) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1998-99). (90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.)

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 17

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 10
Utgifter			
<i>Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet</i>			
200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200)	157 158 000
	1	Driftsutgifter	147 691 000
	21	Spesielle driftsutgifter	7 168 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	2 299 000
203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203)	135 259 000
	1	Driftsutgifter	128 359 000
	21	Spesielle driftsutgifter	6 900 000
206		Samisk utdanningsråd (jf. kap. 3206)	23 676 000
	1	Driftsutgifter	9 660 000
	21	Spesielle driftsutgifter	3 492 000
	70	Tilskudd til produksjon av samiske læremidler	10 524 000
210		Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg	73 779 000
	70	Tilskudd til registrerte trossamfunn	44 320 000
	71	Tilskudd til uregistrerte trossamfunn	4 600 000
	72	Tilskudd til livssynssamfunn	13 236 000
	73	Tilskudd til Norges frikirkeråd	666 000
	74	Tilskudd til Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn	250 000
	75	Tilskudd til privateide skole- og kirkebygg	10 707 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 10
221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 3221)	1 287 508 000
	1	Driftsutgifter	6 690 000
	60	Tilskudd til virkemiddeltiltak i Nord-Norge	29 758 000
	61	Tilskudd til institusjoner	32 734 000
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	3 682 000
	63	Tilskudd til skolefritidsordninger	439 000 000
	64	Tilskudd til undervisning i finsk	5 849 000
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen	629 462 000
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	21 700 000
	67	Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler	86 800 000
	68	Det samiske utdanningsområdet	25 133 000
	70	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	6 700 000
222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222)	47 968 000
	1	Driftsutgifter	47 968 000
228		Kvalitetsutvikling i grunnskolen (jf. kap. 3228)	135 837 000
	21	Spesielle driftsutgifter	135 837 000
229		Andre formål i grunnskolen	609 966 000
	1	Driftsutgifter	22 453 000
	21	Spesielle driftsutgifter	4 707 000
	60	Kompensasjon for investeringkostnader ved grunnskole reformen	529 303 000
	63	Ekstraordinært tilskudd til læremidler	50 000 000
	70	Tilskudd	3 503 000
231		Tilskudd til videregående opplæring	258 160 000
	60	Tilskudd til landslinjer	136 877 000
	61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen	82 883 000
	65	Tilskudd til ekstra opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring	38 400 000
232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232)	166 002 000
	1	Driftsutgifter	131 505 000
	21	Sikkerhetsopplæring for fiskere	26 159 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	4 626 000
	60	Tilskudd til fylkeskommuner	3 421 000
	75	Tilskudd til stipend og kurs for ansatte	291 000
234		Tilskudd til lærebedrifter og lærlinger	418 279 000
	1	Driftsutgifter	3 398 000
	60	Tilskudd til formidling av reformlæringer	10 000 000
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger	381 500 000
	71	Tilskudd til drift av opplæringsråd	7 372 000
	73	Tilskudd til lærlinger	16 009 000
238		Kvalitetsutvikling i videregående opplæring	79 720 000
	1	Driftsutgifter	79 720 000
239		Andre formål i videregående opplæring	151 960 000
	1	Driftsutgifter	75 269 000
	70	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide yrkesskole	14 094 000
	71	Tilskudd til studieopphold i utlandet	6 459 000
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogrammer (LEONARDO m.fl.)	27 310 000
	73	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	17 898 000
	75	Tilskudd	10 930 000
240		Private skoler m.v.	972 259 000
	70	Tilskudd	971 829 000
	75	Tilskudd til privatskoleorganisasjoner	430 000
243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243)	743 288 000
	1	Driftsutgifter	705 606 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 10
	21	Spesielle driftsutgifter	18 675 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	6 131 000
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	10 000 000
	75	Til disposisjon for departementet	2 876 000
244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 3244)	85 091 000
	1	Driftsutgifter	33 254 000
	21	Spesielle driftsutgifter	4 500 000
	70	Tilskudd til lærebøker m.v.	47 337 000
249		Andre tiltak i utdanningen	53 094 000
	21	Spesielle driftsutgifter	30 664 000
	60	Tilskudd til IT-tiltak	5 000 000
	61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 000 000
	70	Tilskudd til IT-tiltak	2 655 000
	71	Tilskudd til fotokopiering	3 275 000
	75	Særskilt tilskudd til toppidrettsgymsas	9 500 000
250		Statens ressurs- og voksenopplæringsssenter og opplæring for voksne innvandrere (jf. kap. 3250)	445 719 000
	1	Driftsutgifter	36 316 000
	21	Spesielle driftsutgifter	21 369 000
	60	Tilskudd til opplæring for voksne innvandrere	358 034 000
	62	Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere i alderen 16-20 år	30 000 000
251		Voksenopplæring i studieforbundene	209 507 000
	70	Studiearbeid	127 034 000
	71	Administrasjon, utviklingsarbeid og pedagogiske tiltak i studieforbundene	47 255 000
	72	Tiltak for særlige målgrupper	24 080 000
	73	Tilskudd til studieringer på høyere nivå	11 138 000
252		Fjernundervisning (jf. kap. 3252)	38 796 000
	1	Driftsutgifter	4 567 000
	21	Spesielle driftsutgifter	3 819 000
	70	Tilskudd til fjernundervisning	27 755 000
	71	Tilskudd til ICDE og NFF	2 655 000
253		Folkehøgskoler	356 313 000
	21	Spesielle driftsutgifter	2 156 000
	60	Tilskudd til fylkeskommunale folkehøgskoler	34 817 000
	70	Tilskudd til andre folkehøgskoler	294 959 000
	72	Tilskudd til folkehøgskoler med stor andel funksjonshemmede elever	21 653 000
	75	Tilskudd	2 728 000
255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 3255)	44 301 000
	1	Driftsutgifter	5 277 000
	21	Spesielle driftsutgifter	22 034 000
	70	Tilskudd	16 990 000
260		Universitetet i Oslo (jf. kap. 3260)	2 603 874 000
	1	Driftsutgifter	1 909 620 000
	21	Spesielle driftsutgifter	477 273 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	162 652 000
	49	Kjøp av eiendom	10 000
	61	Refusjon for bruk av sykehus	14 319 000
	70	Tilskudd til senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteters stilling i Norge	40 000 000
261		Universitetet i Bergen (jf. kap. 3261)	1 481 615 000
	1	Driftsutgifter	1 078 406 000
	21	Spesielle driftsutgifter	326 262 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	74 062 000

St.prp. nr. 1 med
Tillegg nr. 10

Kap.	Post	Formål	
	49	Kjøp av eiendom	10 000
	61	Refusjon for bruk av sykehus	2 875 000
262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 3262)	1 843 396 000
	1	Driftsutgifter	1 457 994 000
	21	Spesielle driftsutgifter	268 862 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	108 232 000
	49	Kjøp av eiendom	10 000
	61	Refusjon for bruk av sykehus	8 298 000
263		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 3263)	830 709 000
	1	Driftsutgifter	664 569 000
	21	Spesielle driftsutgifter	134 647 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	29 768 000
	49	Kjøp av eiendom	10 000
	61	Refusjon for bruk av sykehus	1 715 000
264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 3264)	161 304 000
	1	Driftsutgifter	137 650 000
	21	Spesielle driftsutgifter	10 918 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	12 736 000
265		Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 3265)	42 102 000
	1	Driftsutgifter	37 687 000
	21	Spesielle driftsutgifter	2 978 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	1 437 000
268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 3268)	81 546 000
	1	Driftsutgifter	71 815 000
	21	Spesielle driftsutgifter	3 908 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	5 823 000
269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269)	85 795 000
	1	Driftsutgifter	82 845 000
	21	Spesielle driftsutgifter	1 200 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	1 750 000
273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 3273)	137 372 000
	1	Driftsutgifter	131 998 000
	21	Spesielle driftsutgifter	407 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	4 967 000
274		Statlige høgskoler (jf. kap. 3274)	5 331 048 000
	1	Driftsutgifter	4 950 757 000
	21	Spesielle driftsutgifter	213 361 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	160 209 000
	70	Tilskudd	6 721 000
278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 3278)	474 137 000
	1	Driftsutgifter	323 746 000
	21	Spesielle driftsutgifter	140 869 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	9 512 000
	49	Kjøp av eiendom	10 000
279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279)	193 960 000
	1	Driftsutgifter	143 361 000
	21	Spesielle driftsutgifter	49 599 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	1 000 000
281		Fellesutgifter for universiteter og høgskoler (jf. kap. 3281)	675 744 000
	1	Driftsutgifter	553 301 000
	21	Spesielle driftsutgifter	4 085 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	8 048 000
	60	Tilskudd RIT 2000	51 800 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 10
	61	Tilskudd til utvidelse av RiTø	10 000 000
	70	Tilskudd til utgivelse av lærebøker	6 362 000
	71	Tilskudd til Stiftelsen for helsetjenesteforskning ved Sentralsykehuset i Akershus	4 435 000
	72	Stipendmidler for etterutdanning av kunstnere	1 400 000
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	36 240 000
	74	Tilskudd til Bibliotheque Nordique	73 000
282		Privat høyskoleutdanning	344 088 000
	70	Tilskudd	344 088 000
283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 3283)	301 347 000
	1	Driftsutgifter	212 037 000
	21	Spesielle driftsutgifter	43 568 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	3 460 000
	70	Den meteorologiske verdensorganisasjon	2 042 000
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	40 240 000
285		Norges forskningsråd	770 914 000
	52	Forskningsformål	606 400 000
	55	Administrasjon	164 514 000
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak	110 731 000
	50	NOVA	18 779 000
	52	Norsk utenrikspolitisk institutt	13 679 000
	54	Forskningsstiftelser	61 463 000
	55	Teknologirådet	4 500 000
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	10 975 000
	72	Til disposisjon for departementet	1 335 000
288		Internasjonale samarbeidstiltak	495 538 000
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	94 714 000
	73	EUs rammeprogram for forskning	398 200 000
	74	Til disposisjon for internasjonalt utdanningssamarbeid	2 624 000
291		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter	281 574 000
	70	Tilskudd til lengre reiser	70 628 000
	71	Tilrettelegging for studium i utlandet	7 281 000
	73	Tilskudd til studentbarnehageplasser	67 388 000
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	55 955 000
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	80 322 000
294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3294)	255 342 000
	1	Driftsutgifter	79 722 000
	21	Spesielle driftsutgifter	2 970 000
	71	Tilskudd til kirkelige formål	61 750 000
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	110 000 000
	79	Til disposisjon for departementet	900 000
295		Presteskapet (jf. kap. 3295)	535 857 000
	1	Driftsutgifter	535 740 000
	21	Spesielle driftsutgifter	117 000
297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3297)	24 395 000
	1	Driftsutgifter	24 395 000
299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 3299)	30 100 000
	1	Driftsutgifter	10 100 000
	79	Til disposisjon for felleskirkelige tiltak	20 000 000
<i>Nærings- og handelsdepartementet</i>			
920		Norges forskningsråd	809 000 000
	50	Tilskudd	809 000 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 10
<i>Fiskeridepartementet</i>			
1020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020)	235 540 000
	1	Driftsutgifter	134 700 000
	21	Spesielle driftsutgifter	100 840 000
1021		Drift av forskningsfartøylene (jf. kap. 4021)	102 780 000
	1	Driftsutgifter	72 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter	30 280 000
1023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 4023)	250 630 000
	1	Driftsutgifter	13 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter	5 630 000
	50	Tilskudd Norges forskningsråd	195 000 000
	70	Tilskudd Fiskeriforskning i Tromsø	16 000 000
	71	Tilskudd til utviklingstiltak	20 500 000
<i>Landbruksdepartementet</i>			
1137		Forskning og utvikling	249 551 000
	50	Forskningssprogrammer	110 657 000
	51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter	138 894 000
<i>Statsbankene</i>			
2410		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)	7 063 120 000
	1	Driftsutgifter	190 268 000
	70	Utdanningsstipend	4 016 400 000
	71	Andre stipend	649 300 000
	72	Rentestønnad	1 788 000 000
	73	Avskrivninger	415 000 000
	75	Særskilte tilretteleggings tiltak for utdanning i utlandet	4 152 000
		Sum utgifter rammeområde 17	32 296 749 000
Inntekter			
<i>Inntekter under departementene</i>			
3200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 200)	800 000
	4	Husleieinntekter m.v.	800 000
3203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 203)	6 146 000
	1	Inntekter ved oppdrag	900 000
	2	Salgsinntekter m.v.	2 746 000
	11	Kursavgifter	2 500 000
3206		Samisk utdanningsråd (jf. kap. 206)	1 261 000
	1	Inntekter ved oppdrag	1 138 000
	2	Salgsinntekter m.v.	123 000
3221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 221)	5 914 000
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	5 914 000
3222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222)	321 000
	2	Salgsinntekter m.v.	321 000
3232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 232)	7 268 000
	2	Salgsinntekter m.v.	6 568 000
	61	Refusjoner fra fylkeskommuner	700 000
3243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 243)	28 773 000
	1	Inntekter ved oppdrag	18 529 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 10
	2	Salgsinntekter m.v.	5 281 000
	11	Kursavgift ved voksenopplæring og etterutdanning	1 513 000
	60	Betaling fra kommuner og fylkeskommuner	3 450 000
3244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 244)	12 665 000
	1	Inntekter ved oppdrag	4 500 000
	2	Salgsinntekter m.v.	8 165 000
3250		Statens ressurs- og voksenopplæringscenter og opplæring for voksne innvandrere (jf. kap. 250)	44 726 000
	1	Inntekter ved oppdrag	8 520 000
	2	Salgsinntekter m.v.	4 138 000
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	32 068 000
3252		Fjernundervisning (jf. kap. 252)	723 000
	1	Inntekter ved oppdrag	523 000
	2	Salgsinntekter m.v.	200 000
3255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 255)	2 573 000
	1	Inntekter ved oppdrag	2 563 000
	2	Salgsinntekter m.v.	10 000
3260		Universitetet i Oslo (jf. kap. 260)	573 143 000
	1	Inntekter ved oppdrag	462 936 000
	2	Salgsinntekter m.v.	82 081 000
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	4 383 000
	49	Salg av eiendom	10 000
	50	Tilskudd til Institutt for farmakoterapi	3 000 000
	51	Inntekter under Observatoriefondet og Tøyenfondet	20 733 000
3261		Universitetet i Bergen (jf. kap. 261)	357 635 000
	1	Inntekter ved oppdrag	334 410 000
	2	Salgsinntekter m.v.	23 087 000
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	128 000
	49	Salg av eiendom	10 000
3262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 262)	326 411 000
	1	Inntekter ved oppdrag	275 810 000
	2	Salgsinntekter m.v.	34 589 000
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	2 361 000
	49	Salg av eiendom	10 000
	80	Refusjon fra SINTEF o.a.	13 450 000
	81	Renter av innskudd i borettslag m.m.	191 000
3263		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 263)	161 874 000
	1	Inntekter ved oppdrag	137 400 000
	2	Salgsinntekter m.v.	24 025 000
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	16 000
	49	Salg av eiendom	10 000
	81	Renter av innskudd i borettslag	423 000
3264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 264)	17 240 000
	1	Inntekter ved oppdrag	12 000 000
	2	Salgsinntekter m.v.	5 240 000
3265		Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 265)	3 157 000
	1	Inntekter ved oppdrag	3 000 000
	2	Salgsinntekter m.v.	157 000
3268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 268)	11 301 000
	1	Inntekter ved oppdrag	4 000 000
	2	Salgsinntekter m.v.	5 084 000
	5	Refusjon fra Forsvarsdepartementet	2 217 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 10
3269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 269)	1 475 000
	1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000
	2	Salgsinntekter m.v.	275 000
3273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 273)	2 971 000
	1	Inntekter ved oppdrag	430 000
	2	Salgsinntekter m.v.	2 541 000
3274		Statlige høgskoler (jf. kap. 274)	366 843 000
	1	Inntekter ved oppdrag	221 565 000
	2	Salgsinntekter m.v.	145 278 000
3278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 278)	160 318 000
	1	Inntekter ved oppdrag	140 869 000
	2	Salgsinntekter m.v.	19 275 000
	3	Diverse inntekter	164 000
	49	Salg av eiendom	10 000
3279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 279)	66 706 000
	1	Inntekter ved oppdrag	49 599 000
	2	Salgsinntekter m.v.	15 999 000
	4	Refusjon gebyrstipend	1 108 000
3281		Fellesutgifter for universiteter og høgskoler	2 759 000
	1	Inntekter ved oppdrag	2 656 000
	2	Salgsinntekter m.v.	103 000
3283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 283)	112 731 000
	1	Inntekter ved oppdrag	39 966 000
	2	Salgsinntekter m.v.	8 438 000
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	59 000
	5	Refusjon for flyværtjenester	64 268 000
3294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 294)	5 677 000
	1	Inntekter ved oppdrag	2 970 000
	2	Salgsinntekter m.v.	626 000
	4	Refusjoner	2 081 000
3295		Presteskapet (jf. kap. 295)	17 054 000
	1	Inntekter ved oppdrag	117 000
	4	Husleieinnbetalinger m.v.	16 937 000
3297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 297)	8 888 000
	2	Salgsinntekter m.v.	7 448 000
	4	Leieinntekter	1 440 000
3299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 299)	30 100 000
	54	Overføring fra Opplysningsvesenets fond	30 100 000
4020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 1020)	100 840 000
	3	Oppdragsinntekter	100 840 000
4021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 1021)	30 280 000
	1	Oppdragsinntekter	30 280 000
4023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 1023)	5 630 000
	1	Inntekter Ernæringsinstituttet	5 630 000
5310		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)	110 800 000
	4	Refusjoner av ODA-godkjente utgifter	18 800 000
	72	Gebyr	92 000 000
<i>Renter og utbytte m.v.</i>			
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)	4 895 000 000
	80	Renter	4 895 000 000
		Sum inntekter rammeområde 17	7 480 003 000
		Netto rammeområde 17	24 816 746 000

Regjeringen foreslo følgende romertallsvedtak i St.prp. nr. 1 (1998-99):

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet:

II.

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i:

1. at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan overskride bevilgninger mot tilsvarende merinntekter under kapitler og poster som angitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 200 post 01	Kap 3200 post 02
Kap 203 post 01	Kap 3203 postene 02 og 11
Kap 206 post 01	Kap 3206 post 02
Kap 222 post 01	Kap 3222 post 02
Kap 232 post 01	Kap 3232 postene 02 og 61
Kap 243 post 01	Kap 3243 postene 02, 11 og 60
Kap 244 post 01	Kap 3244 post 02
Kap 250 post 01	Kap 3250 post 02
Kap 252 postene 01 og 21	Kap 3252 post 02
Kap 260 post 01	Kap 3260 postene 02 og 11
Kap 260 post 21	Kap 3260 postene 50 og 51
Kap 260 post 49	Kap 3260 post 49
Kap 261 post 01	Kap 3261 postene 02 og 11
Kap 261 post 49	Kap 3261 post 49
Kap 262 post 01	Kap 3262 postene 02, 11 og 80
Kap 262 post 49	Kap 3262 post 49
Kap 263 post 01	Kap 3263 postene 02, 11 og 82
Kap 263 post 49	Kap 3263 post 49
Kap 264 post 01	Kap 3264 postene 02 og 11
Kap 265 post 01	Kap 3265 postene 02 og 11
Kap 268 post 01	Kap 3268 postene 02, 04 og 05
Kap 269 post 01	Kap 3269 postene 02 og 06
Kap 273 post 01	Kap 3273 postene 02 og 06
Kap 274 post 01	Kap 3274 postene 02 og 11
Kap 278 post 01	Kap 3278 post 02
Kap 278 post 49	Kap 3278 post 49
Kap 279 post 01	Kap 3279 post 02
Kap 283 post 01	Kap 3283 post 02
Kap 283 post 21	Kap 3283 post 05
Kap 294 postene 01 og 21	Kap 3294 postene 01, 04, 60 og 70
Kap 297 post 01	Kap 3297 postene 02 og 04
Kap 299 postene 01 og 79	Kap 3299 post 54

2. at bevilgningene til oppdragsvirksomhet under postene 21 i 1999 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter.

III.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan:

1. gi tilsagn om å utbetale inntil kr 3 000 000 i år 2000 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1999, jf kap 206.
2. gi tilsagn om tilskudd til undervisning i finsk som andrespråk for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 64.
3. gi tilsagn om tilskudd til videreutdanning i finsk tilsvarende to studiepermisjoner for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter gjeldende regler, jf kap 221 post 64.
4. gi tilsagn om tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 65.
5. gi tilsagn om tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 67.
6. gi tilsagn for inntil kr 25 000 000 utover gitt bevilgning på kap 228 Kvalitetsutvikling i grunnskolen, post 21.
7. gi tilsagn for inntil 100 mill kroner utover gitt bevilgning på kap 229 Andre formål i grunnskolen, post 62 Kompensasjon for merutgifter i forbindelse med midlertidige lokaler, jf om tale under kap 229.
8. gi tilsagn om å utbetale inntil kr 20 000 000 i år 2000 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1999, jf kap 244.
9. gi tilsagn for inntil kr 37 500 000 til Norges forskningsråd ut over gitt bevilgning på kap 285 Norges forskningsråd, post 52.
10. gi tilsagn om tilskudd til studentboliger med inntil kr 76 000 000 i tillegg til det som blir bevilget under kap 291 Studium i utlandet og sosiale formål for elever og studenter, post 75.
11. gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om støtte for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 240 og 2410.
12. gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om et tillegg til lånet for 1999 med kr 3 360 per måned i inntil to måneder for studenter som tar del i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning i 1999.

IV.

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å foreta bestillinger for inntil kr 3 500 000 utover gitt bevilgning på kap 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 01.

V.

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at Universitetene og Norges landbrukshøgskole kan nytte inntekter ved salg av eiendommer til kjøp av andre eiendommer til undervisnings- og forskningsformål ved samme institusjon.

VI.

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg til eksamen etter lov om videregående opplæring, eller kandidater som melder seg til fag-/svenneprøve etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg til eksamen etter lov om videregående opplæring, skal betale kr 250 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 500 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg til fag-/svenneprøve etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale kr 500 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 000 ved senere forsøk.
2. institusjoner under lov om universiteter og høyskoler kan gis adgang til å ta egenandeler av kursdeltakere for studier inntil ett og et halvt år/30 vekttall. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet gis fullmakt til å gi nærmere retningslinjer.
3. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet kan organisere innkreving av Kopinor-avgift og utgifter til papir/kopier fra studenter ved underliggende institusjoner.
4. Instituttgruppa for Samfunnsforskning (ISAF) avvikles som statlig institutt med virkning fra 1. januar 1999.
5. Stortingets vedtak av 20. november 1950 om regulering av lønn mv for prester i Den norske kirke oppheves.

Nærings- og handelsdepartementet:

II.

Tilsagnsfullmakter

1

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1999 kan:

3. gi tilsagn for inntil kroner 107 500 000 utover gitt bevilgning under kap 920, post 50.

Fiskeridepartementet:

III.

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 1999 kan overskride bevilgningen for 1999 mot tilsvarende merinntekter under de kapitler og poster som er oppgitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 1020 postene 01 og 21	Kap 4020, post 03
Kap 1021 postene 01 og 21	Kap 4021, post 01
Kap 1023 postene 01 og 21	Kap 4023, post 01

Regjeringen foreslo følgende romertallsvedtak i St.prp. nr. 1 (1998-99) Tillegg nr. 10:

II.

1. Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan gi tilsagn om tilskudd til utvidelse av undervisningsdel ved Regionsykehuset i Tromsø med inntil kr. 5 000 000 i tillegg til det som blir bevilget under kap 281, post 61.
2. Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet med virkning fra 1. august 1999 kan bygge ned statlige kompetansesentra med inntil 242 årsverk, jf oversikt i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1998-99).

2. STORTINGETS VEDTAK OM NETTO UTGIFTSRAMME

Rammeområde 17 Utdanning og forskning omfatter de budsjettkapitler og poster under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeridepartementet og Landbruksdepartementet som komiteen er tildelt til forberedende behandling, jf. Innst. S. nr. 1 (1998-99) fra arbeidsordningskomiteen i Stortinget. Statsbudsjettets 90-poster behandles fortsatt i finanskomiteen utenfor rammesystemet i Stortinget. Rammeområde 17 har fått nytt nummer, men er ellers det samme som i fjorårets budsjettinnstilling.

Stortinget fastsatte 30. november 1998 netto utgiftsramme for rammeområde 17 til kr 24 488 746 000, jf. Budsjett-innst. S. I (1998-99) og Budsjett-innst. S. I. Tillegg nr. 1 (1998-99) fra finanskomiteen.

Utkast til vedtak og mindretallsforslag i den foreliggende innstillingen bygger på den netto utgiftsrammen Stortinget har fastsatt, jf. Stortingets forretningsorden § 19. Stortingets vedtak på grunnlag av budsjettinnstillingen vil være endelig.

3. HOVEDPRIORITERINGER INNENFOR RAMMEOMRÅDE 17

3.1 Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Anneliese Dørum, Sigvald Oppbøen Hansen, lederen Grete Knudsen, Synnøve Konglevoll, Rune E. Kristiansen og Tomas Norvoll, fra Fremskrittspartiet, Ursula Evje og Ulf Erik Knudsen, fra Kristelig Folkeparti, Arne Lyngstad og Anne Brit Stråtveit, fra Høyre, Inge Lønning og Petter Løvik, fra Senterpartiet, Marit Tingelstad, fra Sosialistisk Venstreparti, Rolf Reikvam, og fra Venstre, Helene Falch Fladmark, vil innledningsvis vise til de respektive partiers merknader i Budsjett-innst. S. I (1998-99) og Budsjett-innst. S. I. Tillegg nr. 1 (1998-99) og Stortingets behandling av disse 30. november 1998.

Komiteen viser også til tabellen under pkt. 3.7 nedenfor, som gir en samlet oversikt over de enkelte partifraksjoners bevilgningsforslag og hvordan disse avviker fra Regjeringens forslag.

3.2 Avtale om statsbudsjettet for 1999

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, viser til at disse partiene har inngått avtale om statsbudsjettet for 1999. Avtalen innebærer en subsidiær støtte fra Fremskrittspartiet og Høyre til et endret budsjettforslag fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre.

Flertallet viser til at avtalen innebærer en redusert ramme for rammeområde 17 på 328 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (1998-99) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1998-99).

Flertallet har i forbindelse med budsjettarbeidet i komiteen valgt å prioritere høyere utdanning, grunnforskning og kirkelige formål.

Flertallet viser for øvrig til sine respektive merknader nedenfor.

3.3 Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til fordeling av rammer som Stortingets flertall, alle utenom Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, har fattet vedtak om. For rammeområde 17 betyr det at rammen er redusert i forhold til St.prp. nr. 1 (1998-99) med 328 mill. kroner. Disse medlemmer viser til sine egne budsjetter, men må forholde seg til de rammer Stortingets flertall har vedtatt. På denne bakgrunn ser disse medlemmer seg nødt til å foreta endringer i forhold til våre alternative budsjetter. Endringene går frem av omtalen under de respektive kapitler og forslag til vedtak.

Disse medlemmer vil understreke at skolen ikke skal være verdinøytral, men formidle, verne om

og utvikle grunnleggende demokratiske verdier i vårt samfunn.

Alle elever, ikke minst de som har behov for ekstra støtte, skal ha mulighet til å nå de felles mål som er lagt for skolen.

Disse medlemmer mener det er nødvendig å øke elevenes innflytelse i hele utdanningssystemet. Disse medlemmer viser videre til at den raske forandringstakten i arbeidslivet stiller enorme krav til kunnskap, kompetanse og derfor også til kontinuerlig oppdatering.

Samtidig er utdanningen en kilde til selvtilit og bidrar til et samfunn med aktive mennesker som kan forandre for å forbedre sine og andres hverdag. Slik disse medlemmer ser det, er en bred satsing på etter- og videreutdanning for voksne både en motor i den økonomiske utviklingen og et viktig virkemiddel for å videreutvikle og fordype vårt demokrati. Disse medlemmer vil understreke at vårt samfunn står overfor den største utdanningsreform for voksne noensinne.

Disse medlemmer peker på at i dag avvises både unge og voksne i forhold til en utdanning de ønsker seg. Det er nødvendig slik disse medlemmer ser det, å sette i gang prosjekter som anviser en praktisk vei når det gjelder realkompetanse.

Når det gjelder forskning, viser disse medlemmer til at Norge i forhold til andre land sakter akterut.

Disse medlemmer minner om det politiske grunnlaget for Sentrumsregjeringen hvor det blant annet heter:

«En sentrumsregjering vil derfor satse mer på utdanning og kompetanse. Denne satsingen er en langsiktig investering i mennesker og livskvalitet, og bedrer vår evne til å møte utfordringer og omstillinger i det neste årtusen.»

Disse medlemmer kan ikke se at budsjettforslaget er en slik satsning på utdanning og kompetanse. Verken for grunnskolen, videregående skole eller høyere utdanning er det lagt inn budsjettøkninger som gir rom for kvalitetsforbedringer. Snarere er det slik at de øremerkede tilskuddene til grunnskolen og videregående skole blir redusert på helt sentrale områder. Når dette skjer samtidig som en reduserer rammeoverføringene til kommunene og fylkeskommunen, er det en nedbygging snarere enn en satsning på utdanning det legges opp til.

Disse medlemmer viser videre til den vekt Regjeringen og forlikspartene legger på de private skolene, som gjennom deres forslag får reelle økninger, mens de offentlige ordningene opplever reduksjoner. Disse medlemmer mener dette representerer et linjeskift i bame- og utdanningspolitikken.

Arbeiderpartiet

Arbeiderpartiets utdanningspolitikk bygger på visjonen om et samfunn der alle skal ha de samme muligheter ut fra egne forutsetninger og uavhengig av bosted,

til å lære og utvikle seg. Dette gjelder fra grunnskole til universitet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil understreke at enhetsskolen gir det beste grunnlag for å utvikle toleranse, respekt og forståelse for andre ved at alle barn og unge med ulik sosial og kulturell bakgrunn og ulike evner går på den samme skole og i samme klasse. Disse medlemmer går inn for at det utarbeides en bred tilstandsrapport om norsk skole.

Arbeiderpartiet legger vekt på at alle barn skal ha den samme mulighet for en god start når det gjelder både den livslange læringen og muligheten for en trygg oppvekst. Dette er hovedårsaken til at Arbeiderpartiet så sterkt støtter de samfunnsinstitusjonene som omfatter alle. Slik disse medlemmer ser det, legges et viktig grunnlag allerede i barnehagen og denne har derfor en viktig plass som det første skritt inn i utdannings-systemet. Arbeiderpartiet viser videre til at det sosiale miljøet og den pedagogiske stimulansen som barna møter i tidlige år i barnehagen sammen med andre, påvirker på avgjørende måte barnas forutsetninger til såvel personlig utvikling som læring. Et stadig mer komplisert samfunn og arbeidsliv krever kunnskap og ferdigheter som aldri før. Slik disse medlemmer ser det kan ikke skolen vente på at samfunnet skal endre seg eller at foreldrene skal ta på seg mer av oppdragsgjerningen. Skolen har vært og kommer til å bli den samfunnsinstitusjonen som har forutsetninger for å ta opp i seg de utfordringer barn og unge stiller oss overfor. Nå som før er det skolens oppgave å utvikle gagns mennesker. Og nå som før skal skolen gi kunnskap, innsikt og holdninger. Skolens oppgave som kunnskapsformidler må understrekes, men dersom skolen skal lære noen å bli gagns mennesker kommer vi ikke unna de problemer et svakt oppvekstmiljø har å si både sosialt og kulturelt. Disse medlemmene viser til at fordelingsprofilen i det borgerlige budsjettforliket er dårligere enn i Regjeringens opprinnelige opplegg. Disse medlemmer viser til at spesielt barna er tapere når de borgerlige partiene kutter på utgiftssiden - ved bråstopp i barnehageutbyggingen og reduksjoner i den lovbestemte skolefritidsordningen.

Arbeiderpartiet viser til at det i 1997 ble bygget 16 400 barnehageplasser. I 1998 ble dette redusert av regjeringen Bondevik til 3 500. For 1999 har regjeringforliket lagt opp til 2 500. Arbeiderpartiet viser til at den ovennevnte oversikt klart viser at kommunene innstiller seg på den prioritering som Regjeringen selv vektlegger. I denne forbindelse vil disse medlemmer vise til den klare vekt som Regjeringen legger på kontantoverføringer til barnefamiliene, i motsetning til en prioritering av aktive tiltak og tjenester. I tillegg vil Regjeringens reduksjon av tilskudd til den lovbestemte skolefritidsordningen på om lag 30 pst., gå ut over de som trenger det mest og som kan bli fratatt muligheten av økonomiske årsaker. Disse medlemmer viser til at Regjeringen i en situasjon med stram kommuneøkonomi foreslo å redusere satsene for statlig tilskudd

med 10 pst. (7 mill. kroner) og senere med ytterligere 125 mill. kroner. Satsene har i flere år stått stille, og vil føre til at kvaliteten forringes og økt belastning skyves over på brukerne og kommuner.

Slik disse medlemmene ser det bør det være tak på egenbetaling, for foreldrenes økonomi skal ikke være avgjørende for om barna skal ha mulighet til å benytte skolefritidsordningen. Disse medlemmer mener slik situasjonen er, må det innføres friplasser, slik at de barna som trenger det får delta i ordningen.

Arbeiderpartiet vil understreke at den innsats vi i fellesskap kan gjøre for en meningsfull og trygg hverdag, både er viktige investeringer i den enkelte, men også i samfunnet på den kriminalitetsforebyggende side. Den kriminalpolitikk som det legges opp til med mer politikk på den ene siden og reduksjoner i innsatsen for barn på den andre, vil slik Arbeiderpartiet ser det gi en motsatt effekt.

Barnehage for alle som ønsker det, skolefritidsordninger knyttet til skolen og et pedagogisk miljø, er av de viktigste forebyggende tiltak som samfunnet kan stille opp med. Disse medlemmer viser til at den tilnærming som skjer i stadig flere lokalsamfunn mellom barnehage, skolefritidsordning og skole øker forutsetningene for å sette det enkelte barn og unges behov i sentrum. Ved å utnytte ulike personalressurser i felles programmer kan all pedagogisk virksomhet utgjøre et hele som også øker kvaliteten. Dette stiller store krav til pedagogisk lederskap. Gjennom gunstige fellesskapsløsninger legges også grunnlaget for å motvirke mobbing og rasisme. Gode fellesskapsordninger gir mulighet til å få foreldrene i tale og slik inspirere til økt medvirkning til barnas beste.

Disse medlemmer viser til at den nye opplæringsloven, økt desentralisering, større vekt på skole og egenrevisning, kan styrke forutsetningene for å nå lengre i våre ambisjoner. Disse medlemmer peker på at nå må innsatsen økes for å videreutvikle kvaliteten. Disse medlemmer foreslår at det opprettes et eget fagråd, i tråd med Barneombudets anbefalinger, for å bistå kommunene i deres arbeid med å forbedre innemiljøet i skolene.

Disse medlemmer vil understreke at fagplanene ikke må virke som hinder for pedagogisk utvikling og emneovergrepene undervisning. Disse medlemmer mener at ved å trekke systematisk elevene med i arbeidet omkring deres egne fagplaner, vil også mulighetene for økt interesse tilta. Disse medlemmer mener det er riktig å gå systematisk igjennom alle ordningene som i dag gjelder for elevmedvirkning, med sikte på å styrke dem. Disse medlemmer viser i denne forbindelse til ønskeligheten av egen arbeids- og miljølov for elever.

Utdanning fremmer selvfølelse for den enkelte og vil være nøkkelen til at Norge fortsatt skal være et rettferdig velferdssamfunn. Idealet om likhet og solidaritet førte til erkjennelsen av at det er gjennom like muligheter til å skaffe seg utdanning at det viktigste grunnlaget for et solidarisk velferdssamfunn legges. Slik

Disse medlemmer ser det, er det slik man best kan bidra til større utjevning mellom mennesker fra ulike lag i samfunnet. Derfor har Arbeiderpartiet i alle år vært en pådriver for å gjennomføre viktige reformer innen utdanning. Nå står etter- og videreutdanningsreformen for tur.

Disse medlemmer legger til grunn at det kunnskapssamfunnet som vokser frem i en stadig akselererende fart, stiller helt andre krav til kompetanse enn tidligere. For å hindre at noen utestenges, må utdanningsinstitusjonene være åpne for å tilrettelegge utdanningsløp, også for de som trenger særlige tiltak for å lykkes i sin utdanning.

Disse medlemmer vil særlig understreke den betydning som utdanning i videste forstand har for den enkelte, for livskvalitet og for sysselsettingen. Kravene til kunnskap og kompetanse skjerpes i et samfunn i utvikling. For å møte fremtidens behov må stadig flere oppgaver løses på en kvalitativ bedre måte. Utdanningsinstitusjonene vil måtte endre pedagogikk, styring og organisering for å kunne møte og tilpasse seg en fremtid der teknologi endrer tilvante ordninger. Målet er å høyne kvaliteten og delaktigheten for utdanningssøkende og ansatte, noe som vil bidra til at vi bruker ressursene på en mer målrettet måte.

Disse medlemmer vil understreke velferdstilbudenes betydning som en del av det totale studietilbudet. Tilbud som rimelige utleieboliger, barnehageplasser, sosial-/helsetjeneste og fritidstilbud er alle viktige for studentenes velferd og trivsel, og er også en måte å rekruttere studenter til utdanningsinstitusjoner i distriktene.

Disse medlemmer mener utdanningsfinansieringsordningene stadig må utvikles i tråd med målsettingen om lik rett til utdanning.

Disse medlemmer har som mål at samfunnet skal stimulere til livslang læring. Voksne som ikke har fått mulighet til utdanning skal gis en individuell juridisk rett til grunnskole, videregående- eller fagopplæring. De skal kunne ta utdanning uten krav om formelle kunnskaper, der erfaringen de besitter kan gi en vel så god basis. Høyere utdanning og forskning skal prioriteres for å sikre velferd så vel som sysselsetting i kunnskapssamfunnet.

Endringene i samfunnet og arbeidslivet skjer raskere enn noen gang tidligere. Dette stiller store krav til kunnskap og kompetanse hos den enkelte. Kontinuerlig oppdatering av alle blir derfor viktig. Utdanning er en kilde til egenutvikling og styrker selvtilliten hos menneskene som slik forandrer og forbedrer sin egen og andres hverdag. Derfor er en bred satsing på etter- og videreutdanning for voksne både en motor i den økonomiske utviklingen og et virkemiddel for å videreutvikle vårt demokrati. Derfor må utdanningen tilbys i nye og fleksible former.

Arbeiderpartiet har systematisk endret den tradisjonelle distrikts- og næringspolitikk i retning av å sikre kompetanse og kunnskap i distriktene for slik å sikre bosettingen. Den sittende regjeringens distriktspolitikk

viser at den ønsker å gå tilbake til kontantoverføringer fremfor tjenester og kompetansesatsinger. Disse medlemmer vil fortsette sitt arbeid for å sikre hele landet kompetanseoppbyggingstiltak. Disse medlemmer vil derfor øke innsatsen til desentraliserte høyskoletilbud.

Slik disse medlemmer ser det frembringer forskningen kunnskap som er kollektive goder. Det offentlige må derfor ha et hovedansvar for grunnforskningen og innen en rekke områder for anvendt forskning. Videre må det offentlige sørge for en nasjonal forskningsmessig infrastruktur.

Den tendensen som kanskje fremfor noen preger vår tidsalder, er den gjennomgripende globaliseringen av samfunnet. Både kunnskap, mennesker og varer beveger seg i økende grad på tvers av nasjonale grenser. Disse medlemmer vil understreke at både utdanningsinstitusjoner, organisasjoner, bedrifter og politikk vil måtte endres for å mestre disse forandringene. Næringsrettet FoU gir i gjennomsnitt god lønnsomhet for bedriftene. Gjennom bedre produkter og spredning av kunnskapen til resten av samfunnet er lønnsomheten også god for samfunnet. Dette er, slik disse medlemmer vil peke på, grunnen til at det offentlige i de fleste land på forskjellige måter stimulerer næringsrettet FoU. Uten en slik stimulans, vil bedriftene slik disse medlemmer ser det, utføre mindre FoU enn det samfunnet er tjent med.

Næringsforskning har under den sittende regjering systematisk blitt utsatt for kutt. Dette representerer en usikkerhet når det gjelder forutsigbarhet og hindrer en tilfredsstillende planlegging. Det norske næringsliv består for det meste av små bedrifter med mindre enn fem ansatte. Disse har bare i liten grad anledning til selv å prioritere forskning.

Det trengs vitenskapelig utstyr for å sikre at forskningen er i stand til å nyttegjøre seg de muligheter som finnes for å holde seg oppdatert. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiets budsjett inneholdt en økning på 100 mill. kroner til utstyr og næringsforskning.

Disse medlemmer viser til at det som følge av finansinnstillingen er flertall for å opprette et forskningsfond. Fondet er ment å skulle sikre tilstrekkelige midler til fremtidig forskning på områder som er av særlig stor nasjonal og internasjonal betydning. Særlig vil marin-, medisinsk- og miljøforskning settes i fokus.

Sosialistisk Venstreparti

Grunnskolen

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at fra 1992 har ressursinnsatsen pr elev gått ned. Vi har hatt en utvikling med økte forskjeller mellom kommuner og skoler, noe som har gitt et dårligere opplæringstilbud. Børgebudene har i en rapport anslått investeringsbehovet til 15 mrd. kroner for å ruste opp skolene og barnehagene til en standard slik at de oppfyller kravene i forskriften om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Innen 1.

januar 1999 skal alle virksomheter som var i drift da forskriften ble iverksatt (1. januar 1996) ha ny godkjenning. Dette medlem kan ikke se at departementet har avsatt penger eller på annen måte antydnet hvorledes kommunene skal bli i stand til å gjennomføre nødvendige investeringer. Dette medlem tror ikke kommunene vil være i stand til investeringer i denne størrelsesorden uten at statlige midler stilles til disposisjon. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag om å øke lånerammen i Kommunalbanken med 1 mrd. kroner øremerket investeringer i inneklima og opprustning av utearealer og skoleanlegg.

Dette medlem viser til at budsjettforslaget innebærer at statens andel til skolefritidsordningen og kommunale musikkskoler blir redusert, og at en større andel av kostnadene skal over på brukerne som økt foreldrebetaling. Budsjettforliket som er inngått mellom Regjeringen, Høyre og Fremskrittspartiet reduserer statstilskuddet med nærmere 30 pst. i tillegg til reduksjonene som er foreslått.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1998-99) som betyr økt aktivitet både for skolefritidsordningen og musikk-skolene med uendret foreldrebetaling.

Dette medlem viser til at Regjeringen i St.prp. nr 1 (1998-99) anslo egenbetalingen i grunnskolen til om lag 100 mill. kroner. Foreldrebetaling i forbindelse med leirskole utgjør hoveddelen av beløpet. Dette medlem antar at beløpet har økt det siste året. Dette medlem mener at egenbetaling er en trussel mot enhetsskolen og det likeverdige utdanningstilbud. Dette medlem viser til vårt prinsipielle standpunkt om at det ikke skal være anledning til å kreve egenandeler for elever i grunnskolen. På denne bakgrunn vises til Sosialistisk Venstrepartis forslag om å øke tilskuddet med 100 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det i bevilgningen til kvalitetsutvikling i grunnskolen er en realnedgang på 2-3 pst. Statens bevilgning til etterutdanning av undervisningspersonalet går under denne posten. Dette medlem frykter at dette vil bety at satsningsområdet etterutdanning av lærere kan bli rammet.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis merknad i Budsjett-innst. S. I (1998-99) med forslag om å bevilge 635 mill. kroner til etterutdanning. Målet er å gi alle lærere i gjennomsnitt minst fire uker etterutdanning/kompetanseheving i løpet av en fireårsperiode.

Dette medlem mener at kjennskap til og bruk av informasjonsteknologi vil bli helt sentralt. Eleven må derfor gjennom utdanningssystemet bli vant til informasjonsteknologien. Dette medlem mener derfor at alle skoler og skolebiblioteker må knyttes til Internett og de må skaffes maskiner som muliggjør dette. Stortinget har allerede vedtatt at staten skal delta i finansieringen av maskiner.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis merknader i Budsjett-innst. S. I (1998-99) der vi foreslår å bevilge 190 mill. kroner til IT-utstyr.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis merknader i Innst. O. nr. 70 (1997-98) Opplæringsloven. Sosialistisk Venstreparti foreslo å redusere elevtallet i klassene på ungdomstrinnet til 28. Videre foreslo vi å fastsette et minste timetall til hver klasse.

Dette medlem viser til Budsjett-innst. S. I (1998-99) der det er foreslått å øke rammene i samsvar med forslagene i Innst. O. nr. 70 (1997-98).

Dette medlem viser til at det er foreslått kutt i bevilgningene til språklige minoriteter. For å opprettholde samme realnivå som for 1998 foreslår Sosialistisk Venstreparti i Budsjett-innst. S. I (1998-99) å øke bevilgningen med 30 mill. kroner.

Videregående skole

Dette medlem viser til at bevilgningene til videregående skole vil få en kraftig reduksjon. Det er foreslått reduksjoner både i bevilgningene til kvalitetsutvikling (etterutdanning av undervisningspersonalet) og i lærlingetilskuddet til lærebedrifter. Det er dessuten foreslått å nulle ut investeringstilskuddet til teknisk undervisningsutstyr.

Dette medlem viser til Budsjett-innst. S. I (1998-99) der vi foreslår å bevilge 100 mill. kroner til teknisk utstyr. For blant annet å stimulere til investeringer i IT er det viktig at det øremerkes penger til teknisk undervisningsutstyr.

Å sikre rekrutteringen til undervisningsstillingene i skolen blir en hovedutfordring. Gode tilbud innenfor etterutdanning er ett virkemiddel. Dette medlem viser til merknaden under grunnskolen der Sosialistisk Venstreparti foreslår å gi alle lærere i gjennomsnitt minst fire uker etterutdanning i løpet av en 4-års periode.

Dette medlem viser til Budsjett-innst. S. I (1998-99) der vi foreslår å øke bevilgningen med 165 mill. kroner.

Dette medlem viser til at kjøp av nye skolebøker for elever i videregående skole koster 4 000-5 000 i året. Alle 16-19 åringer har rette til minst tre år i videregående skole. Det er et viktig prinsipp at alle skal kunne benytte seg av retten uavhengig av foreldrenes økonomiske situasjon. Kjøp av skolebøker og andre egenandeler truer retten til videregående skole.

Dette medlem viser til Innst. O. nr. 70 (1997-98) der Sosialistisk Venstreparti foreslo å lovfeste retten til gratis skole - herunder gratis skolebøker.

Dette medlem viser til Budsjett-innst. S. I (1998-99) og forslaget om å bevilge 310 mill. kroner til en utlånsordning, eventuelt bokstipend.

Private skoler

Dette medlem viser til Innst. S. nr. 3 (1998-99) der Sosialistisk Venstreparti foreslo omfattende endringer i tilskuddssatsene for privat skoler.

De tte medlem viser til Budsjett-innst. S. I (1998-99) hvor Sosialistisk Venstreparti foreslår å redusere tilskuddet til private skoler med 210 mill. kroner.

Forskning, utvikling og diverse tilskudd

De tte medlem registrerer at det spesielt for høyere utdanning er lagt inn forholdsvis store nominelle økninger. Dette skyldes delvis en sterk økning av institusjonenes inntekter. Til tross for at det er forutsatt en større egenfinansiering tar dette medlem til etterretning at det de fleste utdanningsinstitusjoner vil få realvekst. Da det er knyttet stor usikkerhet til kostnadsanslagene, spesielt for økningen i lønnskostnadene, mener dette medlem at det er nødvendig å øke bevilgningene ut over forslaget. Dette medlem vil dessuten minne om at en står foran store omstillinger knyttet opp til kompetansereformen. Det er også grunn til å minne om at Norge ligger under OECD gjennomsnitt når det gjelder forskningsinnsats. I den forbindelse er det spesielt viktig å være opptatt av grunnforskningens kår.

De tte medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis merknader i Budsjett-innst. S. I (1998-99) der vi foreslår å øke bevilgningene til universitetene og de vitenskapelige høyskolene med 100 mill. kroner. Tilsvarende foreslår vi å øke bevilgningene til de statlige høyskolene med 80 mill. kroner.

De tte medlem viser til at flere institusjoner står foran store investeringsbehov. Dette skyldes både samlokalisering av institusjoner som driver på flere steder, men også opprusting og utvidelse av gamle bygninger.

De tte medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag i Budsjett-innst. S. I (1998-99) der vi foreslår å avsette penger til nybygg ved Høyskolen i Nesna og til nytt IT bygg ved Universitet i Oslo.

Stipend og sosiale formål

De tte medlem registrerer at det ikke er foreslått økning i stipendandelen. Det er grunn til å minne om at Regjeringen i sitt politiske grunnlag har lovet at stipendandelen skal økes til 40 pst. i løpet av inneværende periode. Kostnadsnormen er foreslått økt med 3,5 pst. Dette betyr at studenter som er avhengig av lån og stipend fra Lånekassen ikke få kompensasjon for prisøkningen.

De tte medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis prinsipielle standpunkt om at renten i Statens lånekasse for utdanning bør være politisk styrt. Det økte generelle rentenivået som en har hatt i høst viser det urimelige i en markedsstyrt rente. En politisk styrt rente som er vesentlig lavere enn markedsrenten er et politisk signal om at investering i utdanning og kompetanseheving skal verdsettes på en annen måte enn lån til forbruk.

De tte medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag i Budsjett-innst. S. I (1998-99) der vi foreslår at stipendandelen økes til 32 pst. Sosialistisk Venstreparti foreslår dessuten økning i kostnadsnormen. I tillegg

foreslår Sosialistisk Venstreparti en politisk styrt rente på 4,8 pst.

På landsbasis er det kun ca. 18 pst. av studentene som får tilbud om bolig i samskipnadens boliger. Regjeringen foreslår å øke tilskuddsrammen for antall boliger med 100 til 600. Boligsituasjonen for studenter er mange steder prekær. Det er absolutt nødvendig å få fortgang i arbeidet med nye boliger. Spesielt alvorlig er situasjonen i de større byene.

De tte medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag i Budsjett-innst. S. I (1998-99) der vi foreslår å øke rammen til 1 000 nye boliger.

3.4 Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre viser til Regjeringens politiske grunnlagsdokument der skole og utdanning er vektlagt som sentrale elementer på terskelen til et nytt årtusen. Økt satsing på utdanning og kompetanse er avgjørende for å gi livskvalitet, øke verdiskapningen, bevare velferden samt å sikre en forsvarlig ressursforvaltning. Gjennom utdanning skal samfunnet tilføres verdier, holdninger og kunnskaper til å løse fremtidens utfordringer. Grunnleggende i utdanningssystemet er enhetsskolen som skal sikre alle elever et likeverdig skoletilbud uavhengig av geografi, kjønn, kulturell bakgrunn og økonomisk evne. Skolen er en viktig møteplass der elevene får utviklet toleranse og forståelse i møte med sine medelever. For å bidra til dette er disse medlemmer glad for at Regjeringen vil videreføre innsatsen for å forebygge rusmisbruk, rasisme, mobbing og vold, bl.a. gjennom økt medvirkning fra barn og unge i for eksempel elevrådsarbeid og demokratiutvikling. Skolen skal bidra til at barn og unge blir utfordret til selv å engasjere seg og ta standpunkt mot krenkende holdninger og handlinger. I denne sammenheng vil disse medlemmer peke på betydningen av å videreutvikle samarbeidet mellom hjem og skole. For øvrig mener disse medlemmer at det er viktig å finne en sunn balanse mellom sentral styring og lokal og pedagogisk handlingsfrihet i videreutviklingen av skolen. Disse medlemmer vil peke på at ved bruk av entreprenørskap som tenkemåte og tiltak, og utvikling av videregående skoler som ressursentre, kan skolene få sitt særpreg samtidig som nasjonale læreplaner sikrer den nødvendige enheten.

Disse medlemmer viser til at det de siste årene har blitt igangsatt store reformer i skoleverket. Det er av avgjørende betydning at disse følges opp med de nødvendige midler for å sikre kvaliteten på undervisningen samt gi både elever og lærere et godt arbeids- og læringsmiljø. Disse medlemmer vil i denne sammenheng vise til St.prp. nr. 1 (1998-99), der Regjeringen viser til en videreutvikling av kvalitet på alle nivåer i utdanningen; herunder evaluering av Reform 97 og en stortingsmelding om likeverdig opplæring i tråd med enhetsskolens prinsipper og et nasjonalt vurderingssystem for grunnskolen og den videregående opplæringen.

Disse medlemmer viser til at det i St.meld. 23 (1997-98) Om opplæring for barn, unge og voksne med særskilte behov, ble lagt fram forslag om å styrke det spesialpedagogiske hjelpe- og støtteapparatet med om lag 300 årsverk til lokal PP-tjeneste, og at det som et resultat av dette vil bli gjennomført et bredt praksisrettet kompetanseutbyggingsprogram med lokal PP-tjeneste og skoleledelse som målgruppe. Disse medlemmer ser på dette som viktig for å sikre en opplæring med kvalitet for den enkelte, selv om utgangspunktet er forskjellig når det gjelder interesser og forutsetninger.

St.meld. nr. 42 (1997-98) Kompetansereformen, som nå ligger til behandling i Stortinget, vil etter disse medlemmers oppfatning gi viktige føringer for arbeidet med å utvikle mer brukertilpassede og fleksible opplæringstilbud som imøtekommer voksnes behov for faglig og personlig utvikling. Disse medlemmer vil peke på betydningen av at arbeidslivet selv, offentlige myndigheter på forskjellige nivåer og utdanningstilbyderene må spille på lag for at norsk arbeidsliv skal få den kompetansetilførselen som er nødvendig for en positiv utvikling. Samtidig vil disse medlemmer understreke at uten individets engasjement, interesse og motivasjon blir det lite eller ingen læring og kompetanseutvikling.

Disse medlemmer merker seg for øvrig at Regjeringen vil satse på IT-utdanning og bruk av ny teknologi i opplæringen; både i grunnskolen og i høyere utdanning, og viser til at Regjeringen har opprettet mer enn 800 nye studieplasser i løpet av 1998. Disse medlemmer er opptatt av å videreføre den høye kapasiteten innenfor IT-utdanningen. Det er også viktig å ha fokus på hvordan IT kan bidra til å gjøre opplæringen mer tilgjengelig for voksne.

Disse medlemmer ønsker å styrke forskningen, og peker på den betydning grunnforskningen har i en langsiktig strategi for å bygge opp kompetansen i landet. Disse medlemmer ser det derfor som positivt at Regjeringen prioriterer nettopp grunnforskning og midler til frie prosjekter når man i dette budsjettet snur en negativ trend for satsingen på forskning. Disse medlemmer vil samtidig understreke betydningen av at satsingen fortsetter. Disse medlemmer merker seg at det skal satses spesielt på grunnleggende marin forskning der Norge har spesielle forutsetninger for å videreutvikle en spisskompetanse. Det er også gledelig at det satses på medisinsk grunnforskning som lenge har trengt et løft. Disse medlemmer synes det er positivt at de samlede bevilgningene til universiteter og høyskoler øker til nesten 14,3 mrd. kroner i 1999, og at Regjeringen prioriterer å opprette 1 267 nye studieplasser ved universitetene og de statlige høyskolene innenfor helsefag- og IT-utdanninger.

Disse medlemmer ser Den norske kirke som den sentrale forvalter av vår kristne kulturarv. Disse medlemmer mener at den bør og vil være en åpen og inkluderende folkekirke som er tilstede når folk har behov for omsorg, og en møteplass der mennesker kan

søke indre trygghet i fellesskap med andre. Den norske kirke som trossamfunn skal etter disse medlemmers mening ha frihet og et best mulig grunnlag for å kunne møte utfordringene som en bekjennende, misjonerende og diakonalt arbeidende kirke. Disse medlemmer merker seg at det kirkelige selvstyret har blitt styrket gjennom reformarbeid som omfatter lov- og regelverk og målretting av kirkeforvaltningen. Det er viktig at bredden av kirkens medlemmer engasjeres og får anledning til å utfolde seg i den lokale menighets virksomhet og som medlemmer i de valgte kirkelige organer. Disse medlemmer mener at prestetjenesten er en fundamental tjeneste i kirken, og merker seg at Regjeringen har prioritert en styrking av driftsbevilgningen til presteskaper med 9 mill. kroner utover ordinær kompensasjon for lønns- og prisvekst, noe som gir rom for mer enn 20 flere årsverk for vikarer.

Disse medlemmer ser det som positivt at Den norske Sjømannsmisjon får en økning på kroner 0,8 mill. kroner utover Regjeringens forslag og at tilskuddet til døvemenighetene er økt i forhold til i 1998.

3.5 Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil fremheve at utdanning er viktig for hvert enkelt menneske på bakgrunn av egne spesifikke målsettinger og behov for å være «et gagns menneske». Den samfunnsmessige konsekvens vil da bli en velutdannet befolkning og en nasjon med et stort fremtidsrettet utviklingspotensial. Etter disse medlemmers syn er det ikke spesielt tjenlig å bruke utdanning som politisk virkemiddel for å pynte på statistikker fra Arbeidsmarkedsstaten, noe som kan sies å ha vært praksis tidligere.

Disse medlemmer vil derfor understreke at den beste drivkraften i utdanningssystemet er motivasjon til å tilegne seg kunnskaper av best mulig kvalitet. Kunnskapsformidling må derfor, på ny, få en egen og ønsket verdi. Dette også uavhengig av begreper som «forståelse av at barn og unge med ulik sosial og kulturell bakgrunn og evner går på samme skole og i samme klasse».

Etter disse medlemmers forståelse er ulikheter normalt både i et lokalt og globalt historisk og nåtidig perspektiv. Hensikten med all undervisning må etter disse medlemmers mening være å skape den grunnleggende sikkerhet hos alle barn og unge at de blir i stand til å ta vare på seg selv gjennom deltagelse i arbeids- og samfunnsliv. Hver og en ut i fra personlige ønsker og behov.

For å nå dette målet skisserer disse medlemmer følgende om skolen:

Skolemodellen for alderstrinnet må være basert på et høyt kunnskapsnivå relatert til det enkelte alderstrinnet og inneha en stigende progresjon for klassen og hver enkelt elev. En klar målsetting må være at alle skal nå så langt de har evner til innenfor en individuell kunnskapsstige. Derfor skal skolens ressurser brukes til kunnskapsformidling.

Skolefritidsordningen bør ikke være en prioritert oppgave for skolen. SFO er et godt tilbud til yrkesaktive foreldre, men er ikke kunnskapsformidling og er ikke en offentlig oppgave for skolen. Disse medlemmer viser til frikommuneforsøket i Sund kommune, hvor ideen om SFO ble født og satt ut i livet, på bakgrunn av foreldrenes definerte behov for barnepass før og etter skoletid. Fremtidig SFO vil best ivaretas ved foreldrestyring og selvfinansiering, basert på foreldrenes behov. En slik modell vil frigi store ressurser til kunnskapsformidling i skolen og fremfor alt vil denne modellen fremme likebehandling av barn. Disse medlemmer vil derfor fremme følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide forskrifter for skolefritidsordningen, basert på frikommuneforsøket i Sund kommune i Hordaland og Sund kommunes erfaringer. Det vil si en skolefritidsordning ut fra foreldrenes egendefinerte behov hva angår kapasitet, bemanning og åpningstider. Skolefritidsordningen skal være selvfinansierende og foreldrestyrt.»

Disse medlemmer vil videre vise til at den økonomiske fordeling av rammetilskuddet ikke fremmer likebehandling av barn i skolen, verken mellom barn av norske borgere eller mellom norske borgere og den store gruppen innvandrere. Som et eksempel nevnes innføring av L97 på Samisk i kommuner i de tre nordligste fylkene som en åpenbar forskjellsbehandling. Innføringen av L97S skjedde uten at foreldrene ble «hørt» og gitt anledning til å reservere seg. Disse medlemmer kan ikke akseptere slike åpenbare brudd på lovverk som slår fast at det er foreldre som tar avgjørelser på vegne av egne barn og derigjennom er rettslig ansvarlige for at barna får bl.a. opplæring. Det er spesielt uheldig at det offentlige fører en politikk som ikke er lik, men varierer ut fra geografi og historiske hendelser. Tilskudd til undervisning i finsk og opplæring av språklige minoriteter er et annet slikt punkt. Disse medlemmer vil påpeke at slike tilskuddsordninger skaper forskjeller mellom norske barn, og at disse gruppene ikke får tilstrekkelig opplæring i norsk.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen om å endre §§ 2-7 og §§ 6-8 i opplæringsloven, slik at språklige tilskudd til disse gruppene opphører, og at disse gruppene får tilstrekkelig opplæring i norsk.»

Disse medlemmer viser til at undervisning i norsk og i norske forhold er viktig for integreringen av innvandrere, men når det gjelder ønske om å beholde egenarten hos hver enkelt innvandrer (kultur og språk), er dette etter disse medlemmers syn ikke en offentlig norsk oppgave. Oppgaver av en slik art ansees å tilhøre foreldreansvaret.

Disse medlemmer viser i tillegg til St.meld. nr. 14 (1997-98) om foreldremedvirkning, Ot.prp. nr. 46 (1997-98) Opplæringsloven og St.meld. nr. 23 (1997-98) om spesialundervisning og fraksjonens merknader i disse.

Reform 97 skal evalueres, og disse medlemmer anser det som spesielt viktig at denne evalueringen foretas også blant skoler, lærere og ikke minst foreldre som var skeptiske eller motstandere av reformen for å få et balansert syn. Disse medlemmer henstiller til Regjeringen om å legge inn disse betingelser i evalueringen, og foreslår:

«Stortinget ber Regjeringen legge inn betingelser om en bred evaluering av Reform 97, også blant kommuner, skoler, lærere og foreldre som ikke var positive til innføring av reformen.»

Disse medlemmer viser i tillegg til sine merknader og forslag om organisering av skolene med foreldreflertall i driftsstyrer og finansiering etter en modell hvor pengene følger eleven (stykkepris) i Budsjett-innst. S. nr. 12 (1997-98) og fremmer forslagene på ny:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endret finansieringsmodell i grunnskolen, slik at pengene følger eleven - stykkepris - fremfor rammefinansiering, og at alle offentlige grunnskoler omdannes til selvstendige økonomiske enheter med egne styrer. Private grunnskoler og hjemmeundervisning med sikring av fagkrets skal finansielt likestilles med offentlige grunnskoler.»

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endret finansieringsmodell for videregående skoler, slik at pengene følger eleven - stykkepris - i stedet for rammefinansiering. De offentlige videregående skoler blir selvstendige økonomiske enheter med egne styrer. Private videregående skoler skal likestilles med offentlige når det gjelder finansielle spørsmål.»

Videre påpeker disse medlemmer at det fortsatt ikke foreligger en helhetlig evaluering av Reform 94, men at en devaluering vil bli fremlagt i 1999. Imidlertid er man kjent med innholdet i tre arbeidsrapporter i evalueringen. Det er derfor med en viss grad av skepsis en leser og hører om begrepet «best mulig for flest mulig» som en forløsende formel i denne sammenhengen. Dette er spesielt fordi uttrykket henspiller på et tenkt gjennomsnitt av alle i videregående opplæring. Det er derfor betimelig å stille spørsmål om denne matematisk definerte gjennomsnittseleven kan eksistere i virkelighetens verden.

Innenfor videregående opplæring er det etter disse medlemmers oppfatning viktig å revurdere den teoretiske delen av yrkesopplæringen. Yrkesutdanning i videregående skoler må organiseres ut i fra sin egenart, med en sterk tilknytning til arbeidslivet. En fortsatt

utstrakt akademisering av yrkesutdanningen, med overdreven vekt på teori i starten av utdanningen må unngås. Det kan være riktig på bakgrunn av erfaringer å erkjenne at valg av yrke ofte tas som en følge av venners valg og generell popularitet enn ut fra et overordnet kvalitativt, egendefinert valg. Mange kommer derfor i en situasjon med mistriivsel og håpløshet, noe som ofte resulterer i svakere resultater, stort fravær, mobbing, vold og ungdomskriminalitet. Motivasjon, ansvarliggjøring og trivsel øker konsentrasjonen og arbeidslysten, dette medfører bedre resultater, reduksjon av det store fraværet, mindre mobbing, mindre voldsbruk, etc. En øket kvalitet av studie- og yrkesrådgivningen på ungdomsskoletrinnet gir bedre mulighet for riktige studie-/yrkesvalg som igjen forårsaker god motivasjon og trivsel.

Disse medlemmer fremmer derfor forslag:

«Stortinget ber Regjeringen om å ta nødvendige skritt for å bedre veiledningen/rådgivningen på ungdomsskolen.»

Disse medlemmer har merket seg at frafallet i den videregående skole er betydelig. Det er lagt frem informasjon om at 50 pst. av langtidsledig ungdom, som er registrert ved arbeidskontorene, ikke har grunnleggende lese- og skriveferdigheter og av denne grunn er de meget vanskelig å sysselsette. Videre er det utført en undersøkelse av LO blant medlemmer i Trondheim, som viser at 20 pst. av disse også mangler grunnleggende lese- og skriveferdigheter. Etter disse medlemmers oppfatning er opplysningene som fremkommer fra Arbeidsmarkedsstatistikken og LO sin undersøkelse, et klart tegn på store svakheter både i grunnskolen og i videregående opplæring. Svakheterne i skolen tydeliggjøres også ved et stadig økende antall søknader om å drive private grunnskoler. I områder hvor den offentlige skolen enten er vedtatt nedlagt, eller trues av nedleggelse, vises dette spesielt. Sist, men ikke minst må vi ta inn over oss det økende antallet barn som får sin opplæring i hjemmet. Disse medlemmer vil fremme forslag som gjør det mulig å opprettholde drift av for eksempel grendeskolen, og gi større innflytelse og ansvar for egen læring på videregående skole.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at nedleggingsstruede grendeskoler kan opprettholdes, ved at foreldregrupper, enkeltpersoner eller andre interesserte kan søke utdanningsdirektøren om dette, og at den beregnede andel av kommunens rammetilskudd for de angjeldende barn trekkes inn fra kommunen og via utdanningsdirektøren kanaliseres til et opprettet driftsstyre. Driftsstyrets sammensetning skal bestå av foreldre, lærere, annet personale og representant for utdanningsdirektøren. Driftsansvarlig(e) skal ha flertall i styret.»

Videre vil disse medlemmer vise til opplæringsloven som etter planen skal iverksettes i august 1999. Loven baserer seg på at offentlig skolegang er gratis. Gratisprinsippet er imidlertid diskutabelt, noe disse medlemmer bemerker både i lovarbeidet og i debatten. I denne sammenheng vil disse medlemmer påpeke at det ved mange skoler er egenandeler ved kopiering, ekskursjoner, leirskoler og ved innkjøp av forbruksmateriell og enkelte læremidler. Det essensielle er imidlertid hvorvidt stat, fylke og kommuner har en flertallsvilje som sikrer alle barn og unge som velger den offentlige skole, tilstrekkelig grunnopplæring. Dette anser disse medlemmer som viktig i en verden hvor tettheten mellom land og verdensdeler stadig blir mindre, og kravene til kunnskap derfor øker. Disse medlemmer ser også «Etter- og videreutdanningsreformen» som et ledd i denne sammenheng. Reformen er nødvendig behandling av symptomer på en ufullstendig og dårlig fungerende «einskapskule» enn en viktig og nødvendig reform.

Disse medlemmer vil i tillegg påpeke at de fylkeskommunale arbeidsinstituttene må sikres en fremtid ut fra den egenart og nytteverdi, som instituttene har utviklet gjennom praktisk arbeid rettet mot spesielt ungdom de senere år.

Disse medlemmer fremmer derfor igjen Fremskrittspartiets alternative løsningsmodeller, som vil gi tilstrekkelig og variert tilbud om opplæring på alle nivå. Kort sagt vil modellen gi mangfold og valgfrihet, samtidig med en reell sikring av økonomisk uavhengighet og forutsigbarhet.

Høyere utdanning

Etter disse medlemmers syn er det ingen selvfølge at alle, uansett evner og grunnleggende kunnskaper, for enhver pris skal utdannes som akademikere eller forskere. Valg av utdanning/yrke skal være den enkeltes rett, men som alle andre retter følger det også et ansvar. Nemlig ansvaret for, via valgt yrke, å ta ansvar for egen fremtidige inntekt. Disse medlemmer vil, i et slikt perspektiv, hevde at alle yrker er innbyrdes likeverdige og nødvendige i et samfunn under kontinuerlig utvikling. Høyere utdanningsinstitusjoner skal utvikle høy faglig kvalitet og være deltagere og premissleverandører i en kritisk samfunnsdebatt. En kritisk og konstruktiv samfunnsforholdning utvikles best i selvstendige miljøer med bred kontaktflate utad.

Disse medlemmer er kjent med at rekrutteringen til høyere utdanning har blitt bredere de siste årene. Det er viktig at undervisningsressurser benyttes på en slik måte at den faglige kvalitet holder et meget høyt nivå. Videre må det bemerkes at en ikke må bruke unødvendige ressurser til sosiale og pedagogiske formål som ikke uten videre styrker det faglige nivået hos det enkelte individ. God undervisning er ikke bare et spørsmål om lærerressurser, men også et spørsmål om studentenes eget initiativ. Disse medlemmer vil derfor oppmuntre til at de små ressurser som er nød-

vendige for eventuelt å øke motivasjonen og initiativet hos studentene blir brukt til dette formål.

Disse medlemmer vil peke på at overdreven administrasjon og styring av universiteter og høyskolesektoren må opphøre, og at administrasjonen i sitt arbeid er ansvarlig for å fremme faglig kvalitet ikke bare i eget arbeid, men likeså med tanke på undervisere og forskere tilsatt ved institusjonen.

Disse medlemmer er oppmerksom på at høyere utdanning, og da spesielt universitetene har en lite fleksibel struktur. Nødvendige og raske omstillinger er tilnærmet umulig. Omplussing av for eksempel professorer fra et fakultet til et annet, eller mellom universiteter er som regel ikke gjennomførbart da denne gruppen sjelden har den nødvendige bredde på sine faglige kvalifikasjoner. Disse medlemmer vil derfor fremme forslag om endring/tilpassing av Arbeidsmiljøloven slik at åremålsstillinger og andre typer midlertidige stillinger kan nyttes friere enn i dag.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å endre lover og regelverk om ansettelser ved utdanningsinstitusjoner, slik at det blir lettere å tilpasse arbeidsstokken til det behov som til enhver tid eksisterer ved den enkelte utdanningsinstitusjon.»

Disse medlemmer vil peke på at erfaringer fra både lærer-, helse- og sosialfagutdanningene viser at studenter som er funnet uskikket eller uegnet for yrket de studerer ved en høyskole, ikke har problemer med å fortsette samme utdanning ved en annen høyskole. Disse medlemmer vil på bakgrunn av preventive hensyn til fremtidige klienter/elever, be Regjeringen innføre regler som ivaretar kravet om skikket på en tilfredsstillende måte.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen innføre regler som sørger for at studenter som er funnet uskikket eller uegnet til et yrke innen lærer-, helse- og sosialfagutdanningene, ikke skal kunne fortsette samme utdanning ved en annen skole.»

Disse medlemmer mener at studiefinansieringen bør legges om slik at studenter som fullfører studiene innenfor normert studietid belønnes. Disse medlemmer vil derfor øke stipendene, men gjøre stipendandelen avhengig av at studenten fullfører en godkjent utdannelse. Dersom studenten mot formodning ikke fullfører utdannelsen som er påbegynt, vil mottatt stipend bli omgjort til lån, med mindre det foreligger helsemessige, sosiale eller andre særlige hensyn. Funksjonshemmede som på grunn av sin funksjonshemming trenger mer tid for å slutføre sin universitets- eller høyskoleutdanning, må etter disse medlemmers syn få rimelig tilleggstid finansiert ved stipend.

Studenter ved universiteter og høyskoler er i dag ikke i lovens forstand innbyggere i den kommunen de bor i studietiden. Tvert imot er studentene manntallsført i den kommunen de bodde i før de startet sine studier. Av denne grunn har ikke studenter de samme rettigheter som ordinære innbyggere, men er avhengig av et system med studentvelferd. Disse medlemmer er av den oppfatning at studenter bør behandles på lik linje med andre innbyggere i den kommunen de bor under studietiden. Det vil bety at de er brukere av kommunens helsetjenester, barnehage tilbud m.m.

Den siste tids diskusjon om rente på studielån har etter disse medlemmers syn blitt aktualisert på ny ved renteoppgangene som har vært i år. Mye energi fra et stort antall studenter og politikere har etter disse medlemmers syn vært brukt for om mulig å få endret Stortingets vedtak om markedsstyrt rente. En av forutsetningene ved vedtaket var at Statens lånekasse for utdanning skulle fungere mer som bank enn offentlig institusjon. Det er imidlertid beklagelig etter disse medlemmers oppfatning, at lånekassens administrative og regnskapsmessige systemer ikke for tiden mestrer fastrente. Dette er ikke tilfredsstillende.

Etter disse medlemmers vurdering er det ikke størrelsen på renten som er et problem for studentene, men snarere hvordan den enkelte som ferdig utdannet skal bli i stand til å betale renter og avdrag på lånet sitt i tillegg til normale kostnader for førstegangs etablere. Disse medlemmer kan ikke se at slike vurderinger har vært debattert og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige lov- og regelendringer, slik at det kan gis fradrag på selvangivelsen for renter og avdrag på studielån.»

Disse medlemmer vil påpeke at det på de studiesteder som ligger i pressområder er en stor mangel på egnede studentboliger. Dette er uheldig da det gir de som studerer i disse områdene dårligere vilkår kostnadsmessig, enn andre studenter.

For å rette på dette foreslår derfor disse medlemmer følgende:

«Stortinget ber Regjeringen om å fremme forslag om å endre Husbankens regler for utlån til bygging av student- og elevboliger, slik at prosjekter i områder med press på arealene og høye tomtepriser ikke blir skrinlagt på grunn av Husbankens låneeregler.»

Disse medlemmer er av den oppfatning at statlige universiteter og høyskoler bør være selvstendige og selvstyrte stiftelser. Disse medlemmer mener at private høyskoler og universiteter skal økonomisk likebehandles med de offentlige innenfor dagens system, hvilket innebærer at det innføres en stykkprisfinansiering også på dette området.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen foreslå at det innføres et nytt økonomisk tilskuddssystem til universiteter og høyskoler, basert på stykkprisprinsippet om at pengene følger studenten.»

«Stortinget ber Regjeringen foreslå at norske universiteter og høyskoler omdannes til selvstyrte stiftelser.»

Disse medlemmer er av den oppfatning at forskning er en viktig og naturlig del av et lands utvikling. Det må derfor være en balanse mellom grunnforskning, foretatt hovedsakelig på universitetsnivå og grunnforskning utført ved andre institusjoner. Dette blir hovedsakelig gjort for å øke og vedlikeholde landets generelle kunnskapsmengde. Den anvendte forskning som for eksempel medisinsk forskning, marin forskning og forskning innen primæringene og petrokjemi bør gi et økt og stabilt grunnlag for nye og bedre tilpassede næringsmuligheter både i sentrale områder og ikke minst i distriktene.

Disse medlemmer finner allikevel grunn til å vise til NIFU rapport nr. 6/98 om «Erfaringer med nytt finansieringssystem for forskningsinstitutter ...». Rapporten går inn i Norges forskningsråds økonomiske og rådgivende oppgaver vs. forskningsinstituttene. For ordens skyld vil disse medlemmer kort kommentere enkelte sider ved institutter. Om virkeområdet heter det at «retningslinjene skal som hovedregel gjelde alle forskningsinstitutter der forskning utgjør 50 pst. eller mer av instituttets samlede aktivitet, og der instituttet mottar statlige midler». Det presiseres at retningslinjene «omhandler kun den statlige finansieringen av instituttens forskningsaktiviteter. Instituttens eventuelle forvaltningsoppgaver omfattes ikke av retningslinjene».

Disse medlemmer vil kort vise til at basisbevilgninger til 60 institutter er underlagt retningslinjene. Disse forskningsinstitutter deles så i to grupper, hvor den ene gruppe består av 47 institutter der NFR er tillagt et budsjettansvar og som i hovedsak får sine basisbevilgninger via NFR. Disse er i det vesentlige juridisk sett frittstående stiftelser eller aksjeselskaper. De resterende 13 institutter mottar basisbevilgninger direkte fra et departement, og disse har NFR et rådgivende ansvar for. Av de 13 institutter i gruppe to får seks institutter midler fra flere departementer. Det er i alt 11 departementer som har et forhold til instituttpolitikken. Disse instituttene er statlige og fire av dem er forvaltningsorganer med særskilte fullmakter.

Etter disse medlemmers skjønn kan ikke det nye finansieringssystemet med de innlagte rapporteringsrutiner og kvalitetssikring fungere optimalt. Det kan fortone seg som problematisk å få en total oversikt over de statlige instituttene fordi bevilgningene til disse ikke kommer klart frem i det enkelte budsjett. Selve instituttpolitikken oppfattes heller ikke som helt samordnet med programstyrenes virksomhet. Dette er et viktig virkemiddel for NRF. Retningslinjene setter forbud mot subsidiering ved hjelp av grunnbevilgning-

gen. I tillegg hevdes det at midler til programmer og prosjekter må kunne nyttes i større blokker for å unngå for mye oppsplitting.

På bakgrunn av informasjon gitt bl.a. i NUFI rapport nr. 6/98 og departementets vurderinger i St.prp. nr. 1 (1998-99) fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Det henstilles til Regjeringen å utrede tiltak med tanke på en synliggjøring av driftsutgifter og basisbevilgninger ved de instituttene som finansieres av departementet. Videre anmodes det om en klargjøring av kvalitetssikringssystemer for de samme institutter.»

3.6 Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre konstaterer at kunnskaper og forskning er avgjørende for et lands utvikling. Bedre utdanning og satsing på forskning og utvikling er nødvendig for å møte en fremtid der Norge i mindre grad enn i dag kan basere seg på oljeinntekter. Høyre legger derfor stor vekt på å utvikle og prioritere en målrettet kunnskapspolitikk, med sikte på å styrke kvalitet og kunnskapsformidling i alle deler av utdannelsessystemet - fra grunnskole til høyere utdanning. Disse medlemmer legger også vekt på at kunnskap og viten er nøkkelen til forståelse og videreutvikling av den felles nasjonale kulturarv.

Disse medlemmer henviser til at Stortinget i sesjonen 1997-98 behandlet en rekke større skolepolitiske saker av prinsipiell karakter, bl.a. opplæringsloven, meldingen om foreldrenes medvirkning i skolen og meldingen om kompetansesentrene for spesialundervisning. Høyre har i alle disse sakene fremmet sine prinsipielle holdninger til viktige skolepolitiske spørsmål, og har også fremmet en rekke konkrete forslag med sikte på å styrke kvalitet og på å bygge ned detaljreguleringene i skolen. Under behandlingen av opplæringsloven gikk Høyre bl.a. inn for å sikre den enkelte skole og den enkelte lærer stor frihet ved valg av undervisningsmetode og praktisk utforming av undervisningen - innenfor rammen av nasjonalt vedtatte mål. Høyre gikk nok en gang imot forbudet mot å foreta gruppedeling etter nivå og tok opp forslag om fritt skolevalg både i grunnskolen og videregående skoler. Høyre fremmet også flere forslag med sikte på å styrke kvaliteten i lærerutdannelsen. Disse medlemmer finner ikke grunn til å gjenta en mer utfyllende fremstilling av Høyres utdannelsespolitikk i denne innstilling, og vil nøye seg med å henvise til Høyres merknader i de respektive innstillinger: Innst. O. nr. 70 (1997-98), Innst. S. nr. 117 (1997-98) og Innst. S. nr. 228 (1997-98).

Disse medlemmer henviser til at skole og utdanning også for 1999 er blant de høyest prioriterte områder i Høyres alternative budsjett, med en ressursøkning på 100 mill. kroner utover Regjeringens forslag. I tillegg ble det omprioritert vel 350 mill. kroner innenfor Regjeringens forslag, slik at Høyres alternative budsjett økte spesielt prioriterte områder med

485,5 mill. kroner (inkludert en økning på 20 mill. kroner til kirkelige formål).

Høyre har for 1999 - som for inneværende år - valgt å gi særlig prioritet til høyere utdanning og forskning, gjennom forslag om å styrke dette område med vel 300 mill. kroner, samtidig som det er lagt inn midler til fordring av studiefinansieringen og øket satsing på studentboliger. Høyres forslag tok sikte på å gi bedre forhold for grunnforskningen, som i betydelig grad skjer ved universitetene.

Disse medlemmer henviser også til at Høyres alternative budsjett gav rom for fortsatt satsing på etterutdanning for lærere, både i grunnskolen og videregående skole, gjennom forslag om å bevilge 40 mill. kroner utover Regjeringens forslag. Høyre gikk også inn for å øke timetallet i grunnskolen med en uketime på småskoletrinnet og mellomtrinnet (1-7. klasse). Dette forslaget var som i tidligere år kombinert med forslag om reduksjon i det statlige tilskuddet til skolefritidsordninger.

Disse medlemmer konstaterer at Høyres alternative budsjett for 1999 ble nedstemt under finansdebatten, og vil derfor ikke ta opp forslagene fra det alternative budsjett i foreliggende innstilling.

3.7 Samlet oversikt over partifraksjonenes bevilgningsforslag

Tabellen nedenfor viser de ulike bevilgningsforslagene i denne innstillingen og hvordan disse avviker fra Regjeringens forslag. Avviket er angitt i parentes under forslaget til bevilgningssum. Tabellen omfatter bare de kapitler og poster der det er foreslått endringer.

Bevilgningsforslagene fra Arbeiderpartiet og fra Sosialistisk Venstreparti er gjengitt i sin helhet mot slutten av innstillingen under pkt. 7. Forslag fra mindretall. Bevilgningsforslaget fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre er ført ut som komiteens innstilling til vedtak under pkt. 8. Komiteens tilråding.

Tabell: Sammenlikning av bevilgningsforslag, avvik fra Regjeringens forslag. Beløp i hele 1 000 kroner.

Rammeområde 17

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 10	FrP, KrF, H, SP og V	AP	SV
Utgifter						
200		Kirke-, utdannings- og forsknings- departementet (jf. kap. 3200)	157 158	153 658	171 258	157 158
	1	Driftsutgifter	147 691	144 191	144 191	147 691
	21	Spesielle driftsutgifter	7 168	7 168	24 768	7 168
				(0)	(+17 600)	(0)
203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203)	135 259	131 759	131 759	135 259
	1	Driftsutgifter	128 359	124 859	124 859	128 359
				(-3 500)	(-3 500)	(0)
210		Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg	73 779	73 779	62 156	58 079
	70	Tilskudd til registrerte trossamfunn	44 320	44 320	44 320	38 820
				(0)	(0)	(-5 500)
	71	Tilskudd til uregistrerte trossamfunn	4 600	4 600	4 600	2 600
				(0)	(0)	(-2 000)
	73	Tilskudd til Norges frikirkeråd	666	666	0	666
				(0)	(-666)	(0)
	74	Tilskudd til Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn	250	250	0	250
				(0)	(-250)	(0)
	75	Tilskudd til privateide skole- og kirke- bygg	10 707	10 707	0	2 507
				(0)	(-10 707)	(-8 200)
221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 3221)	1 287 508	1 136 508	1 288 508	1 334 508
	31	IT-utvikling i grunnskolen	0	0	0	30 000
				(0)	(0)	(+30 000)
	60	Tilskudd til virkemiddeltiltak i Nord- Norge	29 758	23 758	23 758	29 758
				(-6 000)	(-6 000)	(0)
	63	Tilskudd til skolefritidsordninger	439 000	314 000	446 000	446 000
				(-125 000)	(+7 000)	(+7 000)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 10	FrP, KrF, H, SP og V	AP	SV
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen	629 462	609 462 (-20 000)	629 462 (0)	639 462 (+10 000)
228		Kvalitetsutvikling i grunnskolen (jf. kap. 3228)	135 837	135 837 (0)	135 837 (0)	155 837 (+20 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	135 837	135 837 (0)	135 837 (0)	155 837 (+20 000)
229		Andre formål i grunnskolen	609 966	559 966 (-50 000)	609 463 (-503)	639 966 (+30 000)
	63	Ekstraordinært tilskudd til læremidler	50 000	0 (-50 000)	50 000 (0)	50 000 (0)
	64	Kompensasjon for investeringer i inneklime i skolen	0	0 (0)	0 (0)	30 000 (+30 000)
	70	Tilskudd	3 503	3 503 (0)	3 000 (-503)	3 503 (0)
	61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen	82 883	82 883 (0)	87 883 (+5 000)	87 883 (+5 000)
231		Tilskudd til videregående opplæring	258 160	258 160 (0)	263 160 (+5 000)	283 160 (+25 000)
	66	Tilskudd til teknisk utstyr	0	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)
232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232)	166 002	163 002 (-3 000)	163 002 (-3 000)	166 002 (0)
	1	Driftsutgifter	131 505	128 505 (-3 000)	128 505 (-3 000)	131 505 (0)
234		Tilskudd til lærebedrifter og læringer	418 279	403 279 (-15 000)	418 279 (0)	403 279 (-15 000)
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn læringer	381 500	366 500 (-15 000)	381 500 (0)	366 500 (-15 000)
238		Kvalitetsutvikling i videregående opplæring	79 720	79 720 (0)	79 720 (0)	89 720 (+10 000)
	1	Driftsutgifter	79 720	79 720 (0)	79 720 (0)	89 720 (+10 000)
239		Andre formål i videregående opplæring	151 960	151 960 (0)	201 960 (+50 000)	151 960 (0)
	75	Tilskudd	10 930	10 930 (0)	60 930 (+50 000)	10 930 (0)
240		Private skoler m.v.	972 259	972 259 (0)	742 259 (-230 000)	644 259 (-328 000)
	70	Tilskudd	971 829	971 829 (0)	741 829 (-230 000)	643 829 (-328 000)
244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 3244)	85 091	80 091 (-5 000)	85 091 (0)	85 091 (0)
	70	Tilskudd til lærebøker m.v.	47 337	42 337 (-5 000)	47 337 (0)	47 337 (0)
249		Andre tiltak i utdanningen	53 094	53 094 (0)	53 094 (0)	43 594 (-9 500)
	75	Særskilt tilskudd til toppidrettsgymnas	9 500	9 500 (0)	9 500 (0)	0 (-9 500)
253		Folkehøgskoler	356 313	356 313 (0)	322 336 (-33 977)	356 313 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	2 156	2 156 (0)	2 081 (-75)	2 156 (0)
	60	Tilskudd til fylkeskommunale folke- høgskoler	34 817	34 817 (0)	31 336 (-3 481)	34 817 (0)
	70	Tilskudd til andre folkehøgskoler	294 959	294 959 (0)	264 538 (-30 421)	294 959 (0)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 10	FrP, KrF, H, SP og V	AP	SV
255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 3255)	44 301	44 301	45 051	53 701
	21	Spesielle driftsutgifter	22 034	22 034	22 034	30 734
	70	Tilskudd	16 990	16 990	17 740	17 690
				(0)	(+750)	(+9 400)
				(0)	(0)	(+8 700)
				(0)	(+750)	(+700)
274		Statlige høyskoler (jf. kap. 3274)	5 331 048	5 331 048	5 355 445	5 331 048
	1	Driftsutgifter	4 950 757	4 950 757	4 975 154	4 950 757
				(0)	(+24 397)	(0)
				(0)	(+24 397)	(0)
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281)	675 744	654 744	660 744	670 744
	1	Driftsutgifter	553 301	547 301	553 301	553 301
	49	Kjøp av eiendom	0	0	0	10 000
	60	Tilskudd RIT 2000	51 800	36 800	36 800	36 800
				(-6 000)	(0)	(0)
				(0)	(0)	(+10 000)
				(-15 000)	(-15 000)	(-15 000)
282		Privat høyskoleutdanning	344 088	344 088	300 044	283 588
	70	Tilskudd	344 088	344 088	300 044	283 588
				(0)	(-44 044)	(-60 500)
				(0)	(-44 044)	(-60 500)
285		Norges forskningsråd	770 914	770 914	770 914	820 914
	52	Forskningssformål	606 400	606 400	606 400	656 400
				(0)	(0)	(+50 000)
288		Internasjonale samarbeidstiltak	495 538	445 538	445 538	445 538
	73	EUs rammeprogram for forskning	398 200	348 200	348 200	348 200
				(-50 000)	(-50 000)	(-50 000)
				(-50 000)	(-50 000)	(-50 000)
294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3294)	255 342	256 142	256 542	146 142
	1	Driftsutgifter	79 722	79 722	80 122	79 722
	71	Tilskudd til kirkelige formål	61 750	62 550	62 550	62 550
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	110 000	110 000	110 000	0
				(+800)	(+800)	(+800)
				(0)	(0)	(-110 000)
920		Norges forskningsråd	809 000	809 000	809 000	784 000
	50	Tilskudd	809 000	809 000	809 000	784 000
				(0)	(0)	(-25 000)
				(0)	(0)	(-25 000)
1023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 4023)	250 630	237 630	250 630	250 630
	50	Tilskudd Norges forskningsråd	195 000	182 000	195 000	195 000
				(-13 000)	(0)	(0)
				(-13 000)	(0)	(0)
2410		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)	7 063 120	7 049 320	7 030 320	7 161 620
	70	Utdanningsstipend	4 016 400	4 016 400	3 996 400	4 091 400
	71	Andre stipend	649 300	635 500	636 500	672 800
				(-13 800)	(-32 800)	(+98 500)
				(0)	(-20 000)	(+75 000)
				(-13 800)	(-12 800)	(+23 500)
		Sum utgifter	32 296 749	31 968 749	31 968 749	31 968 749
				(-328 000)	(-328 000)	(-328 000)

Kap. Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 10	FrP, KrF, H, SP og V	AP	SV
Inntekter					
	Sum inntekter	7 480 003	7 480 003 (0)	7 480 003 (0)	7 480 003 (0)
	Netto rammesum	24 816 746	24 488 746 (-328 000)	24 488 746 (-328 000)	24 488 746 (-328 000)

4. MERKNADER TIL BUDSJETTKAPITLER PÅ UTDANNINGSOMRÅDET

Når det gjelder kapitler som *ikke* er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til Regjeringens forslag.

4.1 Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet - administrasjon

Programkategori 07.10 Administrasjon omfatter Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, statens utdanningskontorer og Samisk utdanningsråd. Tilskudd til trossamfunn m.v. og privateide skole- og kirkebygg utgiftsføres også her.

Departementets budsjettforslag gir omtrent samme aktivitetsnivå i 1999 som året før. Departementet vil i forbindelse med meldingen om likeverdig opplæring og nasjonalt vurderingssystem også ta opp oppgave- og ansvarsfordelingen innenfor den sentrale utdanningsadministrasjonen.

Kap. 200 Kirke-, utdannings, og forskningsdepartementet

Departementet foreslår en bevilgning på kr 157 158 000 under dette kapitlet, jf. også kap. 299.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, vil spesielt understreke viktigheten av å prioritere arbeidet med stortingsmeldingen om likeverdig opplæring i tråd med enhetsskolens prinsipper og et vurderingssystem for grunnskolen og videregående opplæring. Meldingen vil være et viktig grunnlag for en bred vurdering av situasjonen og kvalitet i norsk skole og for videre kvalitetsutviklingsarbeid. Det er viktig at den enkelte skole gis mulighet til selv å definere målene, sett i forhold til den enkelte elevs forutsetninger og læreplanverket.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at den beste vurdering er den som vokser frem fra det enkelte skolemiljø. Den skole som er trygg på egne målinger og vurderingssystemer der målene er klare,

vil også være en skole som vil takle på en god måte også å bli vurdert av eventuelle eksterne rådgivere.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre understreker viktigheten av at departementet prioriterer arbeidet med utformningen av et nasjonalt vurderingssystem for grunnskolen, slik at Stortinget får anledning til å behandle den varslede melding i løpet av våren 1999. Disse medlemmer understreker også viktigheten av at den varslede melding om Reform 94 legges frem etter den timeplan som er forutsatt.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre vil spesielt understreke viktigheten av at man prioriterer arbeidet med stortingsmelding om likeverdig opplæring i tråd med enhetsskolens prinsipper og et nasjonalt vurderingssystem for grunnskolen og videregående opplæring. Meldingen vil være et viktig grunnlag for en bred vurdering av situasjon og kvalitet i norsk skole og for videre kvalitetsutviklingsarbeid. Disse medlemmer vil understreke at alle tiltak i et nasjonalt vurderingssystem må ha som siktemål å stimulere og støtte opp om det lokale kvalitetsutviklingsarbeidet i den enkelte skole.

Komiteen understreker også viktigheten av at man prioriterer arbeidet med den bebudede stortingsmeldingen om Reform 94.

Komiteen vil også understreke viktigheten av arbeidet med år 2000-problematikken - både i forhold til departementets egne systemer og i forhold til informasjonsarbeidet i forhold til ytre etat. Komiteen har merket seg at Statens lånekasse for utdanning arbeider intensivt med problematikken.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, henviser til budsjettforliket mellom disse partier og til den vedtatte rammen for rammeområde 17. I samsvar med dette vil disse medlemmer redusere post 01 med 3,5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til merknader under kap. 255 og fremmer forslag om en økning av kap. 200 post 21 på 15 mill. kroner til prosjekt om realkompetanse innen etter- og videreutdanning.

Disse medlemmer viser til merknader om innelima under kap. 229 og fremmer forslag om en økning på 2,5 mill. kroner over kap. 200 post 21 i henhold til disse.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett, der Arbeiderpartiet støttet Regjeringens opprinnelige forslag til drift av departementet. Disse medlemmer vil bemerke at siden regjeringspartiene gjennom forliket inngått med Fremskrittspartiet og Høyre finner reduksjonen til drift av departementet fullt forsvarlig, vil ikke disse medlemmer motsette seg reduksjonen.

Disse medlemmer viser videre til at avtalen mellom Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Høyre og Fremskrittspartiet fører til et kutt på 328 mill. kroner på den offentlige utdanningen. Disse medlemmer har derfor ingen mulighet til å følge opp dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener primært at departementets driftsutgifter bør reduseres ytterligere. Dette kan gjøres ved generell effektivisering og reduksjon i forvaltningen. En innsparing på i overkant av 3 pst. på kapitlet bør nås gjennom å holde igjen på nyansettelser (naturlig avgang/ansettelsestopp) og/eller generelle innsparings- og effektiviseringstiltak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at det nå er tid for å sette sterkere fokus på kvaliteten i skolen og høyere utdanning. Disse medlemmer går inn for at det utarbeides en bred tilstandsrapport om norsk skole og høyere utdanning. Her skal innhold, resultater, kvalitet på undervisningen, likestilling, etter- og videreutdanning for lærere, fysisk forfall, elevenes arbeidsmiljø og forskjeller mellom kommuner, regioner og utdanningsinstitusjoner vurderes i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv. Disse medlemmer ønsker at Stortinget får en slik tilstandsrapport forelagt med jevne mellomrom, i alle fall en gang hver stortingsperiode.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Regjeringen bes legge fram for Stortinget en bred tilstandsrapport om skolen og høyere utdanning med jevne mellomrom, der forhold som innhold, resultater kvalitet på undervisningen, likestilling, etter- og videreutdanning for lærere, fysisk forfall, elevenes arbeidsmiljø og forskjeller mellom kommuner, regioner og utdanningsinstitusjoner vurderes i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv.»

Kap. 203 Statens utdanningskontorer

Departementet foreslår en bevilgning på kr 135 259 000 under dette kapitlet.

Komiteen har merket seg at utdanningskontorene i perioden 1997-98 har vært aktivt engasjert med oppgaver i forbindelse med gjennomføringen av Reform 94 og Reform 97. Ved siden av utarbeidelse av tilstandsrapporter for grunnskolen, videregående opplæring og voksenopplæring vil oppfølging og evaluering av de to store reformene fortsatt stå sentralt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, henviser til budsjettforliket mellom disse partier og til den vedtatte rammen for rammeområde 17. I samsvar med dette vil flertallet redusere post 01 med 3,5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil peke på det merarbeid som er tillagt Statens utdanningskontor i Hordaland som koordinator for fengselsundervisning. Disse medlemmer forutsetter at bemanningsplanen tar hensyn til dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett, der en støttet Regjeringens opprinnelige forslag til Statens utdanningskontorer. Disse medlemmer vil bemerke at siden regjeringspartiene gjennom forliket inngått med Fremskrittspartiet og Høyre finner reduksjonen til drift av Statens utdanningskontorer faglig forsvarlig, vil disse medlemmer ikke motsette seg reduksjonen.

Disse medlemmer viser videre til at avtalen mellom Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Høyre og Fremskrittspartiet fører til et kutt på 328 mill. kroner på den offentlige utdanningen. Disse medlemmer har derfor ingen mulighet til å følge opp dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet går primært inn for å redusere kontorenes driftsutgifter ytterligere. Disse medlemmer ser det som ønskelig å begrense ekspansjonen på dette feltet gjennom en innsparing på utgiftssiden på 7,4 pst.

Disse medlemmer henviser til budsjettavtalen og støtter avtalens reduksjon av kapitlet med 3,5 mill. kroner. Imidlertid vil disse medlemmer vise til at det i St.prp. nr. 1 (1998-99) beskrives en omlegging av utdanningskontorenes arbeidsfelt for å øke inntjeningen. Disse medlemmer kan ikke se at en slik omlegging styrker utdanningskontorenes selvstendige arbeid som avgjørelsesmyndighet i en rekke saker. Den beskrevne omlegging, som motiveres av økt inntjening, styrker disse medlemmers syn om at utdanningskontorene kan reduseres vesentlig.

Komiteens medlemmer fra Høyre henviser til at Høyres alternative budsjett for 1999 ville innebære en reduksjon i bevilgningen til de statlige utdannelseskontorer med 25 mill. kroner, under henvisning til at kontorenes oppgaver bør avgrenses og konsentres om oppgaver knyttet til grunnskolen. Disse medlemmer vil komme tilbake til utdannelseskontorenes fremtidige oppgaver i forbindelse med behandlingen av spørsmålet om nytt nasjonalt vurderingsystem.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil opprettholde bevilgningen på samme nivå som foreslått av Regjeringen.

Kap. 206 Samisk utdanningsråd

Departementet foreslår en bevilgning på kr 23 676 000 under dette kapitlet.

Komiteen slutter seg til bevilgningsforslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til rammevedtaket og støtter dette. Imidlertid vil disse medlemmer vise til at kapitlet er knyttet opp til drift av samisk utdanningsråd (SUR). I tillegg gis det over denne post tilskudd til produksjon og utvikling av læremidler etter L97 på samisk. Etter disse medlemmers prinsipielle syn må denne posten sees i sammenheng med kap. 244 og kap. 221. I forhold til antall samiske barn i de samiske bosettingssområder er denne posten meget stor. Disse medlemmer ønsket i sitt opprinnelige budsjettforslag ut fra prinsippet om likeverd blant landets barn å redusere posten betydelig.

Kap. 210 Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg

Departementets bevilgningsforslag under dette kapitlet er kr 73 779 000, vesentlig regelstyrte overslagsbevilgninger til tros- og livssynssamfunn. En ny post 74 Tilskudd til Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn foreslås opprettet med kr 250 000, jf. også Innst. S. nr. 225 (1996-97).

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, slutter seg til proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at slike institusjoner bør finansieres av de ulike livssyns- og trossamfunn og foreslår at bevilgningene over post 73 og 74 utgår.

Disse medlemmer går imot at det offentlige skal gi tilskudd til privateide skole- og kirkebygg (post 75).

4.2 Grunnskolen

Programkategori 07.20 Grunnskolen omfatter statlige tilskudd til grunnskolen utenom overføringene gjennom inntektssystemet. Tilskuddene gjelder skolefritidsordninger, det samiske utdanningsområdet, undervisning for fremmedspråklige elever, kvalitets- og kompetanseutvikling m.v.

De statlige midlene til finansiering av grunnskolen overføres ellers i hovedsak gjennom rammetilskuddet til kommunene over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Departementet foreslår å øke bevilgningen til grunnskolen med 6 pst. Økningen gjelder kompensasjon for økte investeringskostnader i forbindelse med Reform 97.

Departementet vil fremme en melding om likeverdig opplæring i tråd med enhetsskolens prinsipper og et nasjonalt vurderingssystem for grunnskolen og den videregående opplæringen. Departementet tar sikte på at meldingen kan legges frem våren 1999. Arbeidet med å evaluere Reform 97 er satt i gang.

Kap. 221 Tilskudd til grunnskolen

Departementet foreslår en bevilgning på kr 1 287 508 000 under dette kapitlet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, henviser til budsjettforliket mellom disse partier og til den vedtatte utgiftsramme for rammeområde 17. Flertallet vil i samsvar med dette redusere bevilgningene under dette kapitlet med til sammen 151 mill. kroner, kfr. de enkelte poster nedenfor.

Flertallet er oppmerksom på de problemer mange skoler sliter med i forhold til elevenes arbeidsmiljø og dårlige inneklima.

Flertallet viser til at dette problemområdet er omtalt i St.prp. nr. 1 (1998-99) og at det er nedsatt en interdepartemental arbeidsgruppe som skal vurdere rettstilstand og ulike bestemmelser i forbindelse med elevenes arbeidsmiljø. Utredningen fra utvalget skal legges fram i desember 1998.

Flertallet peker på kommunenes ansvar for å godkjenne skoler og barnehager etter forskrift om miljøretta helsevern innen utgangen av dette året.

Flertallet ser fram til at Regjeringen vil legge fram for Stortinget eventuelle tiltak og rettslige reguleringer som vil være nødvendig for å bedre elevenes arbeidsmiljø (jf. brev fra statsråden til Arbeiderpartiets stortingsgruppe).

I forbindelse med den varslede stortingsmelding om nasjonalt vurderingssystem for grunnskolen og den videregående skolen vil flertallet m.a. komme tilbake til forhold vedrørende arbeidsmiljø og kvalitet i undervisningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at

en undersøkelse Norsk Lærerlag har gjort, viser at 150 grunnskoler kan bli nedlagt neste år. Vi kan nå stå foran en mer omfattende skolenedleggelse enn det som har vært vanlig de siste årene. Det nye er dessuten at skolenedleggelse ikke lenger er en sak for mindre kommuner med spredt befolkning. Vanskelig økonomi er dessuten i sterkere grad brukt som argument for skolenedleggelse. Disse medlemmer mener signalene er alarmerende og må tas på alvor. Disse medlemmer viser til at grendeskolene er spesielt utsatt. Ifølge Landslaget for udelte og fådelte skoler har det årlig blitt lagt ned 40-50 grendeskoler siden 1986. Når skolen legges ned vil det kunne føre til fraflytting fra distriktet. Andre ulemper er at elevenes arbeidsdag forlenges på grunn av lang transport til og fra skolen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en egen sak på bakgrunn av skolenedleggelse i kommunene. Det er spesielt viktig at en får drøftet årsakene til nedleggelse og hvilken rolle og ansvar staten har. Stortinget bør få anledning til å drøfte saken i god tid før behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at formålet med post 64 Undervisning i finsk, er å bidra til at kommuner spesielt i Troms og Finnmark gir elever med kvensk-finsk bakgrunn opplæring i finsk som andrespråk og til å styrke lærernes kompetanse i finsk. Disse medlemmer viser i den forbindelse til opplæringslova § 2-7 og § 6-2, og mener primært at posten bør utgå, da dette gjelder en folkegruppe som innvandret til Norge for meget lenge siden og burde være integrert som norske statsborgere.

Disse medlemmer viser til sine merknader ovenfor og under kap. 206. Kriteriene for tilskudd til det samiske utdanningsområdet er endret fra og med skoleåret 1998/99. Dette gjelder spesielt for de kommuner som følger L97S og for klasser der det gis opplæring i samisk. Disse medlemmer mener primært at post 64 bør reduseres i samsvar med det som er beskrevet tidligere.

Disse medlemmer viser til at Stortinget ved lov av 19. juni 1997 nr. 83 har vedtatt at alle kommuner, alene eller i samarbeid med andre kommuner, skal ha et musikk/kulturskoletilbud til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet ellers - og at det gis tilskudd til dette formål over post 67 og 70.

Disse medlemmer vil understreke at man ser svært positivt på at barn og unge gis tilbud innenfor musikk og kultur. Disse medlemmer er imidlertid imot lovfestingen og bevilgninger til dette formål da dette ikke kan anses som en prioritert oppgave innenfor en utdanningssektor med knappe ressurser, jf. Fremskrittspartiets alternative budsjett.

Disse medlemmer vil også bemerke at tilskuddsordningen, slik den i dag er utformet, ikke gir et

tilbud til alle barn - og således legger opp til en forskjellsbehandling.

Disse medlemmer vil fremme følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om opphevelse av lov av 19. juni 1997 nr. 83 (om musikk og kulturskoler).»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at et av de aller viktigste tiltakene i grunnskolen vil være å senke elevtallet i klassen. Dette vil gi lærerne bedre tid til hver enkelt elev, og dermed økt kvalitet på undervisningen. Dette medlem vil peke på at Sosialistisk Venstreparti på sikt har en målsetning om et elevtak på 20 elever i klassen. Dette medlem ønsker en gradvis nedtrapping for å oppnå dette. Dessverre fører den vedtatte rammen på dette budsjettet til at dette medlem ikke kan foreslå en nedtrapping i budsjettåret 1999. Når det gjelder IT i skolen, viser dette medlem til merknader under kap. 249 og foreslår en bevilgning på 30 mill. kroner til IT-utstyr over ny post 31 IT-utvikling i grunnskolen.

Virkemiddeltiltak i Nord-Norge (post 60)

Komiteen henviser til at den nåværende virkemiddelordning gjelder fram til 31. juli 2003, og har merket seg at ordningen vil bli evaluert innen utløpet av perioden.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, vil redusere post 60 med 6 mill. kroner, jf. ovenfor.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine alternative budsjetter, som ga støtte til Regjeringens opprinnelige budsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser videre til at forliket mellom regjeringspartiene, Fremskrittspartiet og Høyre har konkludert med at det er forsvarlig å redusere post 60 med 6 mill. kroner. Disse medlemmer vil derfor ikke gå imot reduksjonen.

Disse medlemmer viser videre til at avtalen mellom Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Høyre og Fremskrittspartiet fører til et kutt på 328 mill. kroner på den offentlige utdanningen. Disse medlemmer har derfor ingen mulighet til å følge opp dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett hvor det vises til at distriktpolitiske begrunnelser fører til en økonomisk forskjellsbehandling av barn i grunnskolen, ved forskjellige typer virkemiddelpakker. Disse medlemmer viser til at det faktisk er

like store rekrutteringsproblemer i for eksempel sentrale strøk av Østlandet som det er i Nord-Norge, i tillegg rammes et vesentlig større antall barn. Disse medlemmer peker på at landet har et betydelig rekrutteringsproblem når det gjelder lærere på forskjellige nivå i skoleverket og er derfor av den oppfatning at virkemiddelpakker for enkelte deler av landet er å skyve problemene foran seg. Disse medlemmer har derfor redusert posten med 50 pst. med tanke på avvikling.

Skolefritidsordninger (post 63)

Komiteen henviser til at Stortinget i vårsesjonen 1998 har innarbeidet lovregler om skolefritidsordningen i grunnskoleloven og opplæringsloven, og henviser til de respektive partiers merknader i Innst. O. nr. 64 (1997-98) og Innst. O. nr. 70 (1997-98).

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, vil redusere post 63 med 125 mill. kroner. jf. ovenfor.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har merket seg Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (1998-99) om å redusere tilskuddet til skolefritidsordninger med 10 pst., noe som innebærer en reduksjon på kr 7 250 000 i forhold til inneværende års budsjett. I budsjettforliket med Høyre og Fremskrittspartiet tas det ytterligere 125 mill. kroner fra denne posten. Det innebærer at staten reduserer sitt tilskudd til skolefritidsordningen med over 132 mill. kroner eller noe i underkant av 30 pst.

Disse medlemmer viser til at dersom en også tar med Regjeringens forslag om å tilleggsbevilge 5 mill. kroner til skolefritidsordningen på inneværende års budsjett, jf. St.prp. nr. 22 (1998-99), vil reduksjonen bli enda større. Begrunnelsen for tilleggsforslaget er et forventet merforbruk på denne posten i forhold til bevilgningene fordi tallet på elever i skolefritidsordninger er høyere enn forutsatt. Også sett på denne bakgrunn er det etter disse medlemmers oppfatning helt uakseptabelt å redusere bevilgningene på denne posten.

Disse medlemmer viser til at Stortinget våren 1998 vedtok å lovfeste skolefritidsordningen. I loven heter det bl.a. at kommunene skal ha et tilbud om skolefritidsordninger før og etter skoletid for 1-4. klassetrinn. Det ble også vedtatt at ordningen skulle finansieres gjennom en tredeling av utgiftene mellom stat, kommune og brukere.

Den foreslåtte reduksjonen vil sterkt redusere kommunenes muligheter til å oppfylle lovens intensjon om at alle barn som trenger det skal få tilbud om skolefritidsordninger. Den vil føre til økte utgifter for kommuner og foreldre. Disse medlemmer frykter at kommunene vil se seg nødt til å legge ned plasser i skolefritidsordningen og/eller redusere kvaliteten på tilbudet. Disse medlemmer viser til at loven slår

fast at skolefritidsordningen skal legge til rette for lek, kultur og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos elevene. Det legges også vekt på at funksjonshemmede barn skal gis gode utviklingskår. Kommunenes mulighet til å oppfylle loven blir nå redusert.

Disse medlemmer viser til at foreldrebetalingen fra før er høy i mange kommuner. Høy foreldrebetaling er den største hindringen for deltakelse i skolefritidsordninger. Det er derfor viktig at foreldrebetalingen ikke blir for høy, slik at den ikke ekskluderer barn som har behov for omsorg og tilsyn før og etter skoletid. Disse medlemmer viser til at forslaget om en reduksjon av statens tilskudd med omlag 30 pst., vil utelukke mange barn fra skolefritidsordningen, noe som igjen kan føre til flere nøkkelbarn. Disse medlemmer ber Regjeringen vurdere hva som kan gjøres for å sikre at de mest utsatte gruppene får delta i skolefritidsordningen.

Disse medlemmer viser til at skolefritidsordningen skal være et pedagogisk tilbud til alle barn på 1.-4. klassetrinn, og at elevenes rett til skolefritidsordninger skal lovfestes. Disse medlemmer vil også at det skal settes et tak på foreldrebetalingen slik at den ikke blir så høy at den utelukker barn som har behov for omsorg og tilsyn etter skoletid. Disse medlemmer viser til sine forslag og merknader da Stortinget behandlet lovregulering av skolefritidsordningen, jf. Innst. O. nr. 64 (1997-98).

Disse medlemmer går imot reduksjonen på 132 mill. kroner av det statlige tilskuddet til skolefritidsordninger og fremmer forslag i tråd med dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt primære syn på SFO, som er omtalt under avsnittet hovedprioriteringer fra Fremskrittspartiet. Disse medlemmer viser for øvrig til budsjettavtalen.

Komiteens medlemmer fra Høyre henviser til at Høyre i sitt forslag til alternativt budsjett for 1999 kombinerte forslag om øket timetall i grunnskolen med forslag om en betydelig reduksjon i den statlige støtten til skolefritidsordninger.

Undervisning for fremmedspråklige elever (post 65)

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, vil redusere post 65 med 20 mill. kroner, jf. ovenfor.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil be Regjeringen legge fram en melding om situasjonen for de fremmedspråklige elevene i grunnskolen og hva som kan gjøres for å bedre den totale opplærings situasjonen sett i relasjon til opplæring i norsk og morsmålsopplæringen.

Disse medlemmer legger stor vekt på at norskundervisningen for fremmedspråklige elever må være så god som mulig. Disse medlemmer mener det har stor betydning for språkforståelse og egenidentitet med fortsatt opplæring for fremmedspråklige i eget morsmål. Flertallets forslag til bevilgning til dette forslaget betyr at tilbudet reduseres med om lag 10 pst.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet går imot at flertallet reduserer posten med 20 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre anser morsmålsopplæring som et nødvendig tilbud for å innrømme alle elever retten til tilpasset opplæring. Det å beherske sitt eget språk er en viktig forutsetning for en god språkutvikling som igjen gir elevene nødvendig grunnlag for å lære norsk. Morsmålsopplæring er således et redskap med formål å lette elevenes utviklings- og utdanningsmuligheter. Disse medlemmer viser til den varslede stortingsmeldingen om morsmålsopplæring og forutsetter at Regjeringen i denne legger opp til en bedre målretting av midlene utfra den enkelte elevs forutsetninger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil peke på at halvårseffekten for morsmålsundervisning er beregnet til 94 mill. kroner. Hoveddelen av denne bevilgningen brukes på undervisning i norsk for språklige minoriteter. Disse medlemmer slutter seg til denne bruken. Post 64 er derfor i Fremskrittspartiets primære budsjettforslag redusert med halvårseffekten av morsmålsundervisningen.

Komiteens medlemmer fra Høyre henviser til at Høyre i forslaget til alternativt statsbudsjett fulgte den linjen Høyre har fulgt i de senere årene: Forslag om å fjerne det statlige tilskuddet til morsmålsopplæring, kombinert med forslag om å styrke norskopplæringen og tilskudd til morsmålsopplæring i regi av innvandrems egne organisasjoner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å øke bevilgningen til norskundervisning for fremmedspråklige elever med 10 mill. kroner.

Kap. 222 Statens grunnskoler og grunnskoleinternat

Departementet foreslår en bevilgning på kr 47 968 000 under dette kapitlet.

Komiteen slutter seg til proposisjonen.

Kap. 228 Kvalitetsutvikling i grunnskolen

Departementet foreslår en bevilgning på kr 135 837 000 under dette kapitlet. Ut over dette foreslås en til-

sagnsfullmakt på inntil 25 mill. kroner til kvalitetsutvikling i skolen.

Komiteen flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, slutter seg til proposisjonen. Flertallet merker seg at departementets viktigste satsingsområder i 1999 er å sikre gjennomføringen av Reform 97, evaluere reformen og å styrke og utvikle områder som vil stå sentralt i den videre utviklingen av grunnskolen de nærmeste årene.

Flertallet vil for øvrig understreke betydningen av at arbeidet for et godt og trygt skolemiljø uten vold og mobbing blir videreført gjennom erfaringskonferanser sentralt og elev- og nettverkskonferanser regionalt, og ser det som positivt at dette arbeidet blir sett i sammenheng med kompetansehevingsprogrammet for PP-tjenesten og skoleledere.

Flertallet merker seg at kompetanseutviklingen av personalet i grunnskolen og forsknings- og utviklingstiltak videreføres, og at det er avsatt 72 mill. kroner til kompetanseutvikling knyttet til Reform 97.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har merket seg at arbeidet for et godt og trygt skolemiljø uten vold og mobbing vil bli ført videre. Vold og mobbing er et økende problem ved mange skoler, noe som er svært bekymringsfullt. Disse medlemmer mener det må satses på flere områder for å hindre vold og mobbing i skolen, og viser til at det må satses bredt på det forebyggende arbeidet. Disse medlemmer mener også at flere voksne personer i skolen vil redusere problemet. Disse medlemmer vil be Regjeringen vurdere om det kan være hensiktsmessig at også andre grupper kan bistå lærerne med å gjøre skolehverdagen bedre.

Disse medlemmer vil be departementet følge utviklingen nøye og fremme nødvendige forslag som kan redusere vold og mobbing i skolen.

Disse medlemmer mener det beste kriminalforebyggende tiltak er å mobilisere barn, unge og deres foreldre til aktiv deltakelse i skole og nærmiljø.

Utfordringen er, slik disse medlemmer ser det, å skape miljøer der elever, lærere og foreldre bryr seg om å legge grunnlaget for en sunn skolekultur der det er:

- åpen kommunikasjon
- felles forståelse av ansvar og oppgaver
- toleranse
- gjensidig tillit og respekt
- likeverdighet
- felles holdninger overfor barn og unge

Disse medlemmer mener at departementet bør ta kontakt med de kommuner som har skoler der det haster med å etablere motkultur mot vold og rasisme. Disse medlemmer mener det bør utprøves prosjekter der «utsatte» skoler tilføres ekstra lærerressur-

ser og at en samtidig vurderer å tilføre skolemiljøer også personer med flerkulturell bakgrunn.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen å sette i gang forsøk med utvidet voksenkontakt i spesielt utsatte skoler.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har merket seg at Regjeringen vil åpne for forsøk med vurdering uten bruk av karakterer på ungdomstrinnet. Disse medlemmer vil advare mot å åpne for en karakterfri ungdomsskole, og minner om at komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, under behandlingen av evalueringsmeldingen høsten 1996 (kfr. Innst. S. nr. 96 (1996-97)) bl.a. gav uttrykk for følgende når det gjelder vurdering på ungdomstrinnet: «Vurdering uten karakterer gjelder som på tidligere trinn, og sammen med vurdering med karakterer skal dette gi en helhetlig elevvurdering». Disse medlemmer konstaterer at forslaget om å åpne for forsøk med karakterfri ungdomsskole svekker muligheten for en helhetlig elevvurdering, hvis man legger flertallets egne kriterier til grunn.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet konstaterer at alle som har vært i yrkeslivet en tid vet at man kontinuerlig blir evaluert og bedømt for sine kunnskaper, innsats og arbeid. Arbeidsgivere, kunder, tjenestemottakere osv. bedømmer ikke med å gi karakterer fra S til LG eller fra 6 til 1, men gjør man en dårlig jobb kan konsekvensen for virksomheten man jobber i bli stor, og kundene kan lide.

Disse medlemmer registrerer at konkurransen om arbeidsplasser og studieplasser er stor, både nasjonalt og internasjonalt. Elever bør settes inn i denne konkurranse- og kompetansesituasjonen så tidlig som mulig. Karakterer er altså sentralt i forberedelse for det som venter den enkelte når man kommer ut i yrkeslivet.

Disse medlemmer mener at det er viktig at elevene får en kontinuerlig tilbakemelding på sin innsats og fagkunnskap i forhold til pensum. Dette gjøres best gjennom et mest mulig objektivt system for elevvurdering, og til dette er karaktersystemet det klart beste. Disse medlemmer mener også at karakterer er det beste alternativ i forhold til hvilke kvalifikasjoner som skal vektlegges ved opptak til høyere utdanning, og ved jobbsøking (særlig for nyutdannede).

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om innføring av fagkarakterer i alle fag på skolen fra og med 5. klasse.»

Komiteens medlem fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at kvalitetsforbedringer i skolen er avhengig av gode etterutdanningsmuligheter. Ikke minst er dette viktig i for-

hold til innføringen av Reform 97. Reformen vil bl.a. kreve innføring av en delvis ny pedagogikk i forbindelse med senket skolestart, en ny læreplan for hele grunnskolen og et nytt evalueringssystem.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sin økning til etterutdanning på andre kapitler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser post 21 som en sekkepost. Disse medlemmer vil prioritere etter- og videreutdanning av lærere, som et ledd i en kvalitetsutvikling i grunnskolen, jf. Fremskrittspartiets alternative budsjett.

Komiteens medlemmer fra Høyre henviser til at etterutdanning for lærere - både i grunnskolen og den videregående skole - er et prioritert område i Høyres alternative budsjett, med en økning på 40 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag. Siden Høyres budsjettalternativ ble nedstemt i finansdebatten, blir ikke forslaget tatt opp i denne innstilling.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at de midler som er bevilget til etterutdanning for lærere er utilstrekkelig og foreslår derfor å øke bevilgningene med 20 mill. kroner.

Kap. 229 Andre formål i grunnskolen

Departementet foreslår en bevilgning på kr 609 966 000 under dette kapitlet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, henviser til budsjettforliket mellom disse partier og til den vedtatte rammen for rammeområde 17. I samsvar med dette vil flertallet redusere post 63 med 50 mill. kroner. Flertallet viser til statsrådets svarbrev av 30. november 1998 til Arbeiderpartiets stortingsgruppe, der det framgår at avviklingen av tilskuddsordningen ett år tidligere enn planlagt ikke vil ha vesentlig innvirkning på utstyrssituasjonen i skolen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at utdanningsreformen med skolestart for 6-åringer er gjennomført, og viser videre til at reformen er positivt mottatt i ulike miljøer. Disse medlemmer vil understreke at det er viktig å gi barna opplæring av høy kvalitet. I denne forbindelse viser disse medlemmer til Innst. S. nr. 183 (1996-97), hvor komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og representanten Christiansen, gikk inn for at det skulle bevilges i alt 150 mill. kroner som forutsettes benyttet til tillegglitteratur fordelt over perioden 1997-99 med 50 mill. kroner pr. år. Senterpartiet og Kristelig Folkeparti foreslo å bevilge 225 mill. kroner i samme periode.

Disse medlemmer mener disse komitemerknadene burde forplikte Stortinget til å holde fast ved de løftene som er gitt kommunene i forbindelse med Reform 97. Disse medlemmer går imot å fjerne tilskuddet for 1999 og fremmer forslag om at det avsettes 50 mill. kroner på denne posten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at dette også er en type sekkepost. Det er tilført nye oppgaver så som utgifter i forbindelse med avgangsprøver i grunnskolen. Her er det utarbeidet prøver på i underkant av 40 språk. Dette skaper en fordyrende effekt når det gjelder avgangsprøver. Disse medlemmer ønsker en rasjonalisering av administrasjonen knyttet til denne posten.

Inneklima og læringsmiljø (ny post 64)

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, henviser til sine merknader under 221.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er bekymret for økte forskjeller mellom kommuner og mellom skoler. Disse medlemmer viser til Budsjett-innst. S. nr. 12 (1997-98) der et flertall hadde følgende merknad:

«Grunnskolen har et stort ansvar for de oppvekstvilkårene samfunnet gir barn og unge. Dette flertallet har imidlertid fått mange signaler om at svært mange grunnskoler er preget av forfall, manglende vedlikehold, skadelig inneklima og manglende midler til skolemateriell.»

En undersøkelse som Barneombudet har gjennomført, viser over 50 pst. av kommunene ikke kommer til å oppfylle kravene i forskriften om miljørettet helsevern i skoler og barnehager innen utgangen av 1998, slik forskriften forutsetter. Disse medlemmer mener det er behov for at Stortinget får en kartlegging av den faktiske situasjonen vedrørende inneklimate i skolen som følges opp med en handlingsplan med tidsfrister.

For å sikre et godt løpende vedlikehold i framtida vil disse medlemmer understreke kommunenes ansvar for dette. Barneombudets undersøkelse avdekker at kommunene står foran store investeringer. Samtidig avdekker den et stort behov blant kommunene for informasjon og veiledning og at mye kan gjøres dersom dette bedres.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen lage en oversikt over kostnadene med å ruste opp offentlige skolebygg slik at de oppfyller kravene i forskriften om miljøretta helsevern i barnehager og skoler som ble iverksatt 1. januar 1996. Oversikten må inneholde en plan for

hvorledes en skal oppfylle kravene og hvilken statlig finansieringsmedvirkning som er aktuelle.»

I tråd med behovet for veiledning fremmer komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen opprette et nasjonalt fagråd for inneklima og læringsmiljø som kan bistå departementet i veiledning av kommuner og brukergrupper av skoler og barnehager.»

Disse medlemmer mener fagrådet blant annet skal ha som mål å bidra til at skoler og barnehager tilfredsstillende kravene til helse, miljø og sikkerhet, at skoler og barnehager får en fysisk utforming som er tilrettelagt for pedagogisk virksomhet etter nasjonale rammeplaner, lover og forskrifter, og at de ulike fagmiljøene trekkes inn i et nettverkssamarbeid som bidrar til helhetstenkning for utvikling og drift av skoler og barnehager.

Disse medlemmer foreslår 2,5 mill. kroner til dette under kap. 200.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at tilfredsstillende inneklimate et så viktig mål at staten bør se på dette som en nasjonal oppgave. Dette medlem vil vise til merknader i Budsjett-innst. S. I (1998-99), hvor Sosialistisk Venstreparti foreslår ulike finansieringstiltak. Dette medlem vil foreslå at Regjeringen kommer tilbake med en opptrappings- og investeringsplan for utbedring av inneklimate i offentlige skolebygg.

Dette medlem vil foreslå at det bevilges 30 mill. kroner til strakstiltak for utbedring av inneklimate i skolebygg hvor situasjonen er for alvorlig til at det er forsvarelig å vente på en opptrappings- og investeringsplan.

Dette medlem vil minne om at alle elever fra grunnskolen har rett til ett av tre valgte grunnkurs i videregående skole. Dette medlem mener derfor at omfanget av eksamen i grunnskolen kan reduseres. Mindre omfang både for skriftlig og muntlig eksamen kan frigjøre midler som kan settes inn mot andre tiltak i grunnskolen.

4.3 Videregående opplæring

Programkategori 07.30 Videregående opplæring omfatter statlige øremerkede tilskudd utenom inntekts-systemet. Tilskuddene gjelder landlinjer, ekstra språk-opplæring, lærebedrifter, etterutdanning, FoU-arbeid m.v. Det statlige tilskuddet til videregående opplæring i fylkeskommunene inngår ellers i rammetilskuddet over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett.

Departementets forslag om redusert bevilgning skyldes i hovedsak at tilskuddet til teknisk undervisningsutstyr og tilpasning av lokaler for Reform 94 ble avvirket i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for

1998. Det er også gjort endringer i tilskuddet til lærebedrifter m.v., jf. omtale under kap. 234.

Departementet vil våren 1999 legge fram en St.meld. som gir en bred vurdering og evaluering av Reform 94. Departementet vil våren 1999 legge fram en lovproposisjon om å tillate opplæringsløp mot delkompetanse under lov om fagopplæring i arbeidslivet. Når det gjelder meldingen om et nasjonalt vurderingssystem for skolen, vises til omtale under punkt 4.2 ovenfor.

Departementet vil våren 1999 også legge fram nasjonale retningslinjer for yrkesprøving. Yrkesprøvingen vil gi innvandrere mulighet til å dokumentere teoretiske og praktiske ferdigheter, samtidig som man får vite hva som mangler for å kunne avlegge fag- eller svenneprøve.

Kap. 231 Tilskudd til videregående opplæring

Departementet foreslår en bevilgning på kr 258 160 000 under dette kapitlet. Reduksjonen skyldes at de midlertidige tilskuddene til teknisk utstyr og tilpasning av lokaler for Reform 94 er avviklet, jf. ovenfor.

Departementet vil få gjennomført en forskningsbasert evaluering av fengselsundervisningen. Departementet foreslår at det for kvener for 1999 skal utløses tilskudd til ekstra språkopplæring.

Opplæring innenfor kriminalomsorgen (post 61)

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, slutter seg til bevilgningsforslaget.

Komiteen sine medlemmer frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerar at departementet har justert tilskotet for løns- og prisauke i høve til 1998. Desse medlemmene viser elles til at budsjettframlegget ikkje kompenserer det etterslep opplæringsverksemda innanfor kriminalomsorga har opparbeidd sidan 1994 og gjer framlegg om styrking på dette området.

Desse medlemmene vurderer det og som positivt at departementet har fylgt opp rapporten «Tilbake til samfunnet?» ved at det nå vil bli iverksett prosjekt der målet er å vinne erfaringar som skal føre til ei betre samordning, effektivisering og utnytting av ressursane innanfor oppfølgingsarbeidet. Desse medlemmene vil understreke at dersom opplæring i fengsel skal ha ei meining utover fengselsopphaldet, så må oppfølgingsarbeidet styrkjast. Derfor meiner desse medlemmene at andre etatar som arbeidsmarknadsetaten, sosialstaten m.fl. i lag med skuleverket må finne fram til føremålstenlege samarbeidsformer på dette området.

Desse medlemmene registrerer at arbeidet med den forskningsbaserte evalueringa av fengselsundervisninga har kome i gang, og ser fram til å få tilbakemelding på dette området.

Desse medlemmene vurderer opplæring for straffedømde/tidlegare straffedømde som eit viktig tiltak for tilbakeføring til samfunnet.

Desse medlemmene er vidare opptekne av å sjå opplæring i eit breiare perspektiv og at innsatsen for å betre dei straffedømde sine sjansar til utdanning og arbeid må bli større og samordna. Desse medlemmene meiner derfor at ein bør sjå opplæring i skuleverket sin regi, arbeidsdrifta i fengsla og arbeidsmarknadsetaten sine opplegg i samanheng.

Desse medlemmene går derfor inn for eit prosjekt med medverknad frå desse tre etatane der ein koplar «Arbeid med bistand» i regi av Arbeidsmarknadsetaten opp mot opplæring og arbeidsdrift, og at eit slikt opplegg blir prøvd ut ved nokre fengsel for å vinne erfaringar.

På denne bakgrunn gjer desse medlemmene framlegg om å auke løyvingane med 5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre viser til merknader under kap. 238.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet går primært inn for å redusere utgiftene til opplæring innenfor kriminalomsorgen, jf. partiets alternative statsbudsjett. Disse medlemmer ser det som nødvendig å begrense ekspansjonen på denne typen videregående opplæring, og viser for øvrig til generelle merknader om den store gruppen langtidsledig ungdom som må prioriteres i denne sammenheng.

Ekstra opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring (post 65)

Komiteen slutter seg til bevilgningsforslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet bemerker at behovet for tilskudd på denne posten i videregående opplæring ville vært betydelig redusert med en restriktiv innvandringspolitikk. Disse medlemmer aksepterer at det fortsatt er fremmedspråklig elever på videregående nivå som ikke har nødvendige ferdigheter i norsk. Disse medlemmer ber om at de budsjetterte midler ørmerkes opplæring i norsk.

Teknisk undervisningsutstyr og tilpasning av lokaler (post 66)

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, henviser til statsråd Lilletuns svar på spørsmål fra Arbeiderpartiet vedr. tilskudd til teknisk undervisningsutstyr og tilpasning av lokaler. Her blir det bl.a. henvist til at det i perioden 1993-97 er bevilget ca. 707 mill. kroner til dette formålet, og at særtilskuddet over post 66 ikke var ment å dekke behovet for ordinær fornyelse. I svaret henvises det også til at det har vært en vekst i fylkeskommunenes frie inntekter de siste årene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Regjeringen har fjernet bevilgningen

på post 66 Tilskudd til teknisk undervisningsutstyr og tilpassing av lokaler. Dette tyder på at Regjeringen mener at situasjonen nå er tilfredsstillende rundt om i fylkene. Disse medlemmer viser videre til at det i Arbeiderpartiets alternative budsjettforslag ble foreslått å bevilge kr 35 000 000 til dette formålet for å bidra til at elevene i videregående skole ikke skulle bli nedprioritert. Etter at Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre har inngått en avtale med Høyre og Fremskrittspartiet som innebærer kutt på kr 328 000 000 innen utdanning og forskning, er det dessverre ikke lenger rom for å videreføre dette forslaget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Regjeringen har fjernet tilskuddet til teknisk undervisningsutstyr og tilpassing av lokaler i 1998, jf. St.prp. nr. 65 (1997-98). Avviklingen av ordningen ble begrunnet i at bevilgningene skulle være midlertidige. Dette medlem viser til at det flere steder i den videregående skole ikke er tilfredsstillende IT-utstyr. Dette medlem vil videre påpeke at de fleste yrker i dag aktivt tar i bruk informasjonsteknologi. IT må derfor være en naturlig del av undervisningen for elever i videregående utdanning for at de best kan møte de krav yrkeslivet stiller. Dette medlem vil derfor bevilge 20 mill. kroner til oppgradering av IT-utstyr i den videregående skole.

Kap. 232 Statlige skoler med opplæring på videregående nivå

Departementet foreslår en bevilgning på kr 166 002 000 under dette kapitlet. Bevilgningene under tidligere kap. 235 Statlige videregående skoler i landbruksfag og naturbruk er i sin helhet overført hit.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, henviser til budsjettforliket mellom disse partier og til den vedtatte rammen for rammeområde 17. I samsvar med dette vil flertallet redusere post 01 med 3 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, som ga støtte til Regjeringens opprinnelige budsjettforslag på området. Disse medlemmer har merket seg at regjeringspartiene i forlik med Fremskrittspartiet og Høyre nå finner det faglig riktig å redusere bevilgningen til statlige videregående skoler. På denne bakgrunn vil ikke disse medlemmer motsette seg reduksjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser det som ønskelig at man forsøker å få til ordninger der statlige skoler med opplæring på videregående nivå blir overført til den enkelte fylkeskommune.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til sine generelle merknader og støtter Regjeringens bevilgningsforslag.

Kap. 234 Tilskudd til lærebedrifter og lærlinger

Departementet foreslår en bevilgning på kr 418 279 000 under dette kapitlet.

Fra tilskuddet til bedrifter er 32 mill. kroner overført rammetilskuddet til fylkeskommunene i forbindelse med økt basistilskudd til lærebedrifter og økt driftstilskudd til opplæringskontor. Tilskuddet til andre opplærings tiltak gjenfinnes under kap. 239.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, merker seg at det over dette kapitlet foreslås en reduksjon som nominelt utgjør i overkant av 25 pst. Reelt er reduksjonen på over 28 pst. Flertallet har merket seg departementets begrunnelse for å foreslå redusert bevilgning. Flertallet merker seg dessuten at det er de særskilte stimulerings tiltakene som ble innført i forbindelse med reformen, som nå foreslås trappet ned. Det spesielle tilskuddet som er etablert for å hjelpe søkere som erfaringsmessig har størst problem med å få lærekontrakt, blir opprettholdt. Flertallet tar til etterretning at bedriftene svarer at den viktigste begrunnelsen for å øke inntaket av lærlinger er behovet for fagutdannet arbeidskraft. Flertallet er på denne bakgrunn enig med departementet i at det er grunnlag for å trappe ned de spesielle tilskuddene som ble innført. Flertallet vil understreke at det er behov for å øke antall kontrakter om alle som ønsker det skal få fullført fagutdanning. Dersom en skulle gå inn i en periode med noe mindre stramt arbeidsmarked er det spesielt viktig at departementet følger utviklingen nøye. Skulle en endret situasjon på arbeidsmarkedet få konsekvenser for antall kontrakter, vil flertallet understreke at ulike stimulerings tiltak må vurderes på nytt.

Tilskuddet er i dag et fast beløp uavhengig av fag eller bedriftsstørrelse. For de fleste bedrifter er størrelsen på beløpet av mindre interesse. For disse er det behovet for fagutdannet arbeidskraft som avgjør om det blir opprettet læreplass. For andre bedrifter med få fagutdannede og liten kapasitet til å påta seg oppgaven som lærebedrift, vil størrelsen på tilskuddet være av stor betydning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener derfor det kan være behov for å se på om en gradering av tilskuddet kan være et virkemiddel for å styrke de mindre bedriftene. Disse medlemmer ber departementet utrede ulike alternativer med gradering av tilskuddet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet merker seg at departementet har foreslått en reell reduksjon på over 28 pst, og at flertallet kutter ytterli-

gere 15 mill. kroner på denne posten. Disse medlemmer mener dette vil bety at det blir vanskeligere å få lærlingeplass, og stiller seg undrende til at departementet og flertallet mener at en ytterligere reduksjon ikke har noen som helst betydning for tilskuddsmottakerne.

Disse medlemmer går derfor imot å redusere post 70.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, henviser til budsjettforliket mellom disse partier og til den vedtatte rammen for rammeområde 17. I samsvar med dette vil flertallet redusere post 70 med 15 mill. kroner.

Flertallet viser til proposisjonen, der departementet sier at det denne høsten vil bli startet en gjennomgang av hele tilskuddsordningen for lærebedrifter med tanke på forenkling. Ordningen bør for framtiden utformes slik at den blir mer forutsigbar for de bedriftene som tar inn lærlinger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at det fortsatt er mange lærlinger som står uten plass. Disse medlemmer vil også vise til at dette kapitlet i det vesentlige omhandler elever med spesielle behov. Disse medlemmer er derfor av den oppfatning at arbeidet spesielt for denne gruppen må prioriteres og lærlinger fra denne kategori gjøres så attraktive som mulig. Disse medlemmer mener også på prinsipielt grunnlag at det må gjøres attraktivt å ta inn lærlinger, samtidig som det må arbeides for at flere virksomheter ser den positive gevinst bedriften kan ha av dette arbeidet på lang sikt.

Kap. 238 Kvalitetsutvikling i videregående opplæring

Departementet foreslår en bevilgning på kr 79 720 000 under dette kapitlet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, viser til at kapitlet i hovedsak omhandler tiltak vedrørende oppfølging og evaluering av Reform 94. Flertallet er tilfreds med den store aktiviteten på dette feltet og regner med at departementet kommer tilbake til den forskningen som er gjort, i stortingsmeldingen om evaluering av R 94.

Flertallet er positive til at departementet ønsker å styrke utdannings- og yrkesveiledningen, ved bl.a. en bearbeiding av dataprogrammet VEIVALG (som brukes både i skolene og Arbeidsmarkedsetaten). Det forutsettes at kvaliteten og brukervennligheten ved systemet høynes vesentlig, og at manglende opplysninger legges inn. I det generelle arbeidet med utdannings- og yrkesveiledning er det viktig at man har nær kontakt og samarbeid med arbeidslivet.

Et flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpar-

tiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, vil peke på følgende satsingsområder som proposisjonen omtaler og som vil bli videreført/satt igang i 1999: Bevisste utdanningsvalg, bedre måte å ivareta enkeltelevers behov for tilpasset opplæring, bruk av IT som pedagogisk hjelpemiddel, flere miljøprogrammer, også relatert til Lokal Agenda 21 samt internasjonale samarbeidsprogram innenfor samme fagfelt.

Når det gjelder tilbud til voksne, har dette flertallet merket seg at det må stimuleres til at flere kan få relevante tilbud. IKT vil der være et sentralt hjelpemiddel. Videre skal videregående skoler utvikles som sentre for kompetanseutvikling. Etterutdanningstiltak for lærere og skoleledere må ta sikte på omstilling og tilbudsutvikling rettet mot arbeidslivet og voksne utdanningssøkere. Dette flertallet viser for øvrig til at Stortinget har St.meld. nr. 42 (1997-98) Kompetansereformen, til behandling der disse spørsmål blir grundigere vurdert.

Dette flertallet har merket seg at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Justisdepartementet har hatt en arbeidsgruppe i gang for å styrke oppfølgingsarbeidet innen kriminalomsorgen med sikte på å bedre situasjonen etter avsluttet soning. Rapporten «Tilbake til samfunnet» skisserer flere tiltak til bedring der flere etater må komme sterkere med.

Dette flertallet har videre merket seg at tiltak for å motvirke mobbing og vold i skolen, skal videreføres i prosjektet skolemekling også i videregående opplæring.

Dette flertallet ber departementet videreføre og styrke dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre forutsetter at den varslede melding om evaluering av Reform 94 blir lagt opp slik at det blir reell anledning til å etterprøve alle viktige sider av reformen, inkludert faglig innhold og nivå. Disse medlemmer mener at det i utgangspunktet er minst like viktig å klarlegge reformens virkninger for kvalitet og faglig innhold som å evaluere organisatoriske og kapasitetsmessige spørsmål. Når det gjelder viktigheten av å satse på etterutdanning for lærere, henviser disse medlemmer til sin merknad til kap. 228.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at evalueringen av Reform 94 nå er i sin slutfase, og at behovet for bevilgninger til utredning/forskning på dette området derfor vil gå ned. Det antas også at det generelle plan- og utredningsarbeidet innenfor kapitlet bør kunne strammes inn.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til behovet for etterutdanning av personalet ved de videregående skolene. Etterutdanningen knyttet til Reform 94 har vært satt inn mot det nye læreplanverket og reformens intensjoner. Det er nå behov for en sterkere satsing på den fagspesifikke etterutdanningen. Dette medlem foreslår at det avsettes 10 mill. kroner under post 01 som øremerkes

fagspesifikk etterutdanning for undervisningspersonalet.

Grunnkurs

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at evalueringen av Reform 94 nå er i slutfasen. Flertallet er kjent med at partene i arbeidslivet er enige og ønsker en ny studieretning innen media/kommunikasjon.

Det er også kommet klare signaler om behov for styrking av den økonomisk/administrative utdanningen på dette nivået gjennom et nytt grunnkurs i merkantile fag.

Flertallet er enig i dette og vil fremme følgende forslag:

«Det etableres grunnkurs i media/kommunikasjon og grunnkurs i merkantile fag.»

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre viser til at evalueringen av Reform 94 nå er i slutfasen. Disse medlemmer mener det er ønskelig å synliggjøre merkantile fag og økonomisk/administrative fag i videregående skole.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å etablere grunnkurs som vektlegger merkantile fag og media/kommunikasjon.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er enig med flertallet i at det bør etableres et nytt grunnkurs i media og kommunikasjon.

Dette medlem viser til at den endelige evalueringen av reformen er inne i slutfasen. Dette medlem mener det vil være riktig å vente til evalueringen foreligger, før en vedtar endringer i den etablerte strukturen.

Kap. 239 Andre formål i videregående opplæring

Departementet foreslår en bevilgning på kr 151 960 000 under dette kapitlet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at elever i den videregående skolen har store utgifter til kjøp av skolebøker. Arbeiderpartiet går inn for en ordning med gratis utlån av skolebøker. Bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi i undervisningen åpner for at det kan bli mindre behov for bøker i undervisningen. Disse medlemmer fremmer forslag om å innføre en utlånsordning av skolebøker i den videregående skolen kombinert med økt satsing på elektroniske læremidler. Til dette vil vi i første omgang foreslå å bevilge 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har merket seg at prøveavgiften for privatister er foreslått øket. Disse medlemmer er innforstått med at privatister skal betale en del av utgiftene ved privatisteksamen, men mener at det i overensstemmelse med intensjonene i kompetansereformen bør vurderes om prøveavgiften bør fjernes både for privatister som fremstiller seg til førstegangs prøve i et fag og for § 20-kandidater.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til de generelle merknadene, der dette medlem foreslo å avsette 310 mill. kroner til gratis skolebøker. Budsjetttrammene flertallet har vedtatt gir ikke rom for å innføre en slik ordning fra neste skoleår. Dette medlem beklager at det ikke har vært mulig å få aksept for at gratis skolebøker er viktig for å sikre retten til videregående skole.

4.4 Andre tiltak i utdanningen

Programkategori 07.40 Andre tiltak i utdanningen omfatter tilskudd til private skoler, kompetansesentra for spesialundervisning, Nasjonalt læremiddelsenter, tilskudd til utvikling og produksjon av lærebøker, samt diverse andre tilskudd.

Departementet redegjør i proposisjonen for ulike tiltak knyttet til informasjonsteknologi i utdanning. IT-planen for utdanning vil bli revidert høsten 1998.

Departementet har i budsjettforslaget for 1999 innarbeidet endringer i tilskuddsordningen til private skoler, jf. nærmere omtale under kap. 240. I St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1998-99) er det gitt tilleggsplysninger om beregningen av pensjonsinnskudd for private grunnskoler.

Departementet rapporterte i proposisjonen om sin oppfølging av St.meld. nr. 23 (1997-98), jf. Innst. S. nr. 228 (1997-98), som bl.a. innebærer en overføring av spesialpedagogiske ressurser fra statlige spesialpedagogiske kompetansesentre til kommunal/fylkeskommunal PP-tjeneste og til enkelte andre tiltak nærmere brukerne. I St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1998-99) redegjør departementet nærmere for sin oppfølging av stortingbehandlingen av denne saken og konkretiserer nedbemanningen av de aktuelle kompetansesentrene, jf. nedenfor under kap. 243.

Kap. 240 Private skoler m.v.

Departementet foreslår å øke bevilgningen under dette kapitlet til kr 972 259 000.

Departementet har innarbeidet endringene i tilskuddsordningen til private skoler, jf. St.meld. nr. 45 (1997-98), i sitt budsjettforslag for 1999 og fremmet en separat lovproposisjon i samsvar med dette, jf. Ot.prp. nr. 9 (1998-99).

I Tillegg nr. 10 til budsjettforslaget for 1999 foreslås en justering av satsene for tilskudsregel 7 og 8, knyttet til betaling av pensjonsinnskudd for private grunnskoler. Hittil har departementet betalt innskuddene direkte til Statens pensjonskasse. Nyordningen går ut

på at midler til pensjonsinnskudd blir inkludert i tilskuddssatsene og at skolene selv betaler pensjonsinnskuddet til pensjonskassen. Ved den beregningstekniske innlemmingen av pensjonsinnskuddet i tilskuddssatsene, ble det ved en inkurie ikke tatt hensyn til at innskuddet må innarbeides i tilskuddsgrunnlaget med et høyere påslag enn de faktiske utgifter. Departementet vil komme tilbake til Stortinget i løpet av 1999 med forslag om tilleggsbevilgning dersom justeringen av satsene medfører økt bevilgningsbehov på post 70. Departementet vil ellers gjennomgå retningslinjene for beregning av fratrukk for utgifter til spesialundervisning og undervisning for fremmedspråklige, jf. Innst. S. nr. 3 (1998-99), og komme tilbake til dette i budsjettproposisjonen for 2000.

Særskilt tilskudd til toppidrettsgymnas er oppført under kap. 249. Videre er fire nye skoler godkjent og har rett til tilskudd fra høsten 1998. I tillegg har Rudolf Steinerskolen på Fosen fått tilskudd fra 1. januar 1998.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, ønsker å støtte private skoler som et godt supplement til vår offentlige skole. Private skoler, hjemlet i gjeldende lov, er etablert på grunnlag av livssyn eller basert på et alternativt pedagogisk grunnlag til enhetsskolen. Private skoler kan også dekke kvantitative opplæringsbehov.

Flertallet er tilfreds med at departementet følger opp merknader i Innst. S. nr. 3 (1998-99) og vil komme tilbake til retningslinjene for beregning av fratrukk for utgifter til spesialundervisning og undervisning for fremmedspråklige i forbindelse med budsjettproposisjonen for 2000, jf. St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1998-99).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sine merknader og forslag i Innst. S. nr. 3 (1998-99) om tilskuddsordningen til private skoler.

Disse medlemmer ønsker å begrense ressursbruken overfor de private skolene som ikke fyller et prioritert behov som det offentlige ikke selv dekker. Disse medlemmer registrerer at flertallet reduserer bevilgningene til det offentlige skoleverk, samtidig som de private får en vekst, og dette er et uheldig signal. Disse medlemmer foreslår å redusere kap. 240 med 230 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at toppidrettsgymnasene NTG og Wang fortsatt ikke blir tilgodesatt med den generelle oppjusteringen av tilskuddet som andre private skoler. Disse medlemmer beklager dette dypt og viser til sitt alternative budsjett.

Disse medlemmer viser også til sine generelle merknader.

Komiteens medlemmer fra Høyre henviser til sin merknad om tilskudd til toppidrettsgymnasene under kap. 249.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Innst. S. nr. 3 (1998-99) der Sosialistisk Venstreparti foreslo omfattende endringer i tilskuddssatsene for private skoler. På den bakgrunn foreslår dette medlem at tilskuddet til private skoler reduseres med 328 mill. kroner.

Kap. 243 Kompetansesentre for spesialundervisning

Departementet foreslår bevilget kr 743 288 000 under dette kapitlet. Det er gjort en del tekniske endringer. Departementet redegjør for sin oppfølging av Innst. S. nr. 228 (1997-98), jf. St.meld. nr. 23 (1997-98). I St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1998-99) går departementet nærmere inn på dette, bl.a. opprettelsen av en rekke arbeidsgrupper, dimensjoneringen av de enkelte kompetansesentrene og bruken av frigjorte ressurser til styrkingstiltak.

I samsvar med stortingsbehandlingen av meldingen forutsettes ti kompetansesentre nedbygd med til sammen 242 årsverk fra 1. august 1999. I sitt forslag til omfanget av nedbemanningen ved de aktuelle kompetansesentrene følger departementet anbefalingen fra en enstemmig arbeidsgruppe. Blant styrkingstiltakene er, foruten opprettelse av 244 fagårsverk i PP-tjenesten, et treårig praksisrettet kompetanseutviklingsprogram 2000-2002 for PP-tjenesten og skoleledelse. Videre styrkes Senter for atferdsforskning og Senter for leseforskning med hhv. fire og tre årsverk, Nasjonalt læremiddelsenter med fire årsverk. Fra kap. 243 overføres i den forbindelse 3,1 mill. kroner til kap. 274 og 0,7 mill. kroner til kap. 244. Ett felles landsdekkende styre for statlige spesialpedagogiske kompetansesentra blir opprettet fra 1. januar 1999. En permanent lokaliseringstilpasning vil departementet ta stilling til i løpet av to-tre år, idet spørsmålet bl.a. må ses i sammenheng med vurderinger av framtidig organisering og lokalisering av faglig enhet for PP-tjenesten og mulige endringer i statlig utdanningsadministrasjon for øvrig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, har merket seg at departementet oppretter en omstillingsenhet for å utføre visse oppgaver i forbindelse med nedbemanningsprosessen og at omstillingsenheten tenkes foreløpig opprettholdt til 1. august 2000. Flertallet vil understreke at omstillingsenheten vil bidra til å lette omstillingsprosessen for de overtallige.

Videre konstaterer flertallet at lokaliseringsspørsmålet for fellesadministrasjonen for sentre for synsvansker vil bli vurdert sammen med det nye styret.

Flertallet er tilfreds med at det blir lagt vekt på å unngå svekkelse av den faglige spisskompetansen for

språk og tale i forbindelse med nedbemanningsprosessen.

Når det gjelder Torshov kompetansesenter, viser flertallet til flertallsmerknaden i Innst. S. nr. 228 (1997-98) der en generelt forutsetter at staten følger opp sitt personalansvar i samsvar med det ansvarlige departements veiledning og retningslinjer for personalpolitikk og omstillingsprosess. Flertallet ber departementet legge dette til grunn.

Flertallet mener at overtallige som er mer enn 60 år og som ønsker det selv, bør vurderes i forhold til førtidspensjonering.

Flertallet viser til at et flertall ba om en ny vurdering av Programmet for Nord-Norge i Innst. S. nr. 228 (1997-98) og har merket seg at departementet har nedsett en arbeidsgruppe som skal foreta en konsekvensanalyse av en eventuell avvikling av programmet. Flertallet vil understreke at Programmet for Nord-Norge er en del av det statlige støttesystemet, og har oppgaver knyttet til det statlige ansvarsområdet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, her merket seg at Bredtvet kompetansesenter skal dekke et større geografisk område enn noen av de andre spesialpedagogiske sentrene og har åtte ulike fagområder. Dette flertallet er urolig for de opplysninger som nå foreligger om ressursituasjonen ved Bredtvet kompetansesenter. Dette flertallet vil derfor, i tråd med anbefalingen fra Styret for de statlige spesialpedagogiske sentrene, gå inn for å samlokalisere avdelingen Søndre Land med Bredtvet kompetansesenters hovedvirksomhet i Oslo og geografisk flytte fagstillingene til Bredtvet.

Dette flertallet vil videre tilrå at det nye styret foretar en gjennomgang av ressursituasjonen ved Bredtvet kompetansesenter.

Dette flertall vil peke på at Birkelids ansvarsområde ikke skal utvides til å omfatte også Vestfold, og viser til Innst. S. nr. 228 (1997-98).

Dette flertallet mener at den foreslåtte nedleggningen av Torshov er for omfattende uten endringer av geografisk ansvarsområde. Dette flertallet mener derfor at Torshov må opprettholde noen flere stillinger enn foreslått av Regjeringen. Dette flertallet forutsetter at dette skal skje gjennom en omfordeling fra Birkelid som får et mindre geografisk område.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine alternative budsjetter som støttet Regjeringens opprinnelige forslag.

Disse medlemmer viser også til forliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet og Høyre som resulterte i en reduksjon på 6 mill. kroner. Disse medlemmer har notert at de samme partier nå finner det riktig ikke å redusere bevilgningen.

Disse medlemmer viser til den usikkerhet sentrene nå opplever. Det er viktig å bidra til å gjøre den endringsprosess som nå skjer, så skånsom som mulig. Spesielt vil disse medlemmer vise til meldinger som er kommet fra Eikelund og Torshov.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre konstaterer at nedbemanningen av Torshov kompetansesenter foreslås på snaut 40 pst., mens andre får ca. 50 pst. nedbemanning. Dette er i tråd med Stortingets vedtak og en enstemmig anbefaling fra en arbeidsgruppe sammensatt av representanter fra sentrene. Disse medlemmer forutsetter at Torshov kompetansesenter får beholde stillingene fra skoleavdelingen etter hvert som elevene slutter ved skolen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har med bekymring merket seg at nedbyggingen av spisskompetansen som er å finne ved alle kompetansesentrene, nå forvitrer på en måte som kun skader de svakeste i samfunnet. Disse medlemmer har også merket seg at antall stillinger som overføres til PP-tjenesten allerede har sunket betydelig. Disse medlemmer aksepterer at flertallet på Stortinget hadde et annet syn enn Fremskrittspartiet, men vil likevel advare på det sterkeste mot en ytterligere svekkelse. Det vises til den interne striden som allerede har startet. Spesielt med tanke på utlysning av lederstillinger. Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader ved behandlingen av Innst. S. nr. 228 (1997-98)

Komiteens medlemmer fra Høyre henviser til Stortingets behandling av meldingen om opplæring for barn, unge og voksne med særskilte behov, kfr. Høyres merknader i Innst. S. nr. 228 (1997-98). Disse medlemmer minner om at Høyre gikk imot en nedbygging av kompetansesentrene. Disse medlemmer minner også om at Høyres forslag om å få en bred utredning av alle sider av spesialundervisningen på bakgrunn av utviklingen etter at spesialskoleloven ble integrert i grunnskoleloven i 1975, ble nedstemt. Disse medlemmer tar ikke opp igjen forslaget nå, men vil komme tilbake til spørsmålet senere.

Kap. 244 Nasjonalt læremiddelsenter

Departementet foreslår å redusere bevilgningen til kr 85 091 000 under dette kapitlet. Mindre behov for tilskudd til lærebøker m.v. til oppfølging av Reform 94 giren tilskuddsreduksjon på ca. 20 mill. kroner. Departementet foreslår en tilsagnsfullmakt om å utbetale inn til samme beløp i år 2000, når det gjelder avtaler om produksjonsstøtte som er inngått med forlagene i 1999. I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 10 er det foreslått å overføre 0,7 mill. kroner til dette kapitlet, jf. omtale under kap. 243.

Departementet arbeider med en melding om nasjonalt vurderingssystem som vil omhandle oppgave- og

ansvarsfordeling i den statlige utdanningsadministrasjonen. Meldingen forventes lagt fram våren 1999.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, henviser til budsjettforliket mellom disse partier og til den vedtatte rammen for rammeområde 17. I samsvar med dette vil flertallet redusere post 70 med 5 mill. kroner.

Flertallet henviser til merknader i Innst. S. nr. 228 (1997-98) og vil peke på at reduksjonen i budsjettet for Nasjonalt læremiddelsenter ikke må gå ut over de viktige oppgaver senteret har mht. læremidler til spesialundervisning generelt og materiell/lydbøker til elever med lese-/skrivevansker spesielt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti slutter seg til departementets bevilgningsforslag. Disse medlemmer oppfatter at budsjettforliket om kutt på 5 mill. kroner særlig vil ramme vanskeligstilte grupper.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre vil be departementet gå gjennom situasjonen for undervisningsmateriell i høgre utdanning med tanke på bedre tilgang på faglitteratur på norsk og utvikling av norsk fagterminologi.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag hvor bevilgningen over dette kapitlet er økt. Disse medlemmer vil for ordens skyld henlede oppmerksomheten på at IT-utstyr til grunnskole, videregående skole og høyere utdanning ikke er vurdert med tanke på behov på hvert enkelt alderstrinn. Disse medlemmer ser en reell innsparing i å få en slik gjennomgang, da for eksempel den eksisterende maskinpark i høyere utdanning meget vel kan brukes på lavere trinn. Det bør etter disse medlemmers syn også vurderes hvilken type «Internett tilknytning» elever i grunnskolen trenger. Innlæring av teknikker bør vurderes i forhold til reell tilknytning. Disse medlemmer anser dette som et viktig arbeid da barn og unge derved vil kunne få en tilnærmet lik opplæring i bruk av IT på landsbasis.

Komiteen er opptatt av å sikre fortsatt god kvalitet på skolens lærebøker, samtidig som en øker brukernes oppmerksomhet omkring gode og dårlige sider ved ulike lærebøker. Komiteen ser derfor positivt på at departementet setter i gang et forsøksprosjekt om valg og vurdering av lærebøker og andre læremidler. Komiteen finner det naturlig at forlagenes ansvar for å kvalitetssikre lærebøkene styrkes og ber departementet på bakgrunn av forsøks- og utviklingsarbeidet vurdere om dagens godkjenningssordning kan utvikles i sin nåværende form, eller kan forenkles vesentlig. På

denne bakgrunn fremmer komiteen følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere kvalitetssikringen av norsk lærebokproduksjon med sikte på en vesentlig forenkling, eventuelt avvikling av dagens godkjenningssordning for lærebøker.»

Kap. 249 Andre tiltak i utdanningen

Departementet foreslår en bevilgning på kr 53 094 000 under dette kapitlet. Tilskuddet til fotokopiering er redusert med nærmere 20 mill. kroner som følge av at tilskuddet til kommunale og fylkeskommunale skoler innlemmes i inntektssystemet. Tilskudd til toppidrettsgymnas er oppført, jf. kap. 240. Det særskilte tilskuddet til toppidrett beregnes for 1999 etter en sats på kr 13 490, jf. St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1998-99). Tilskudd til privateide skole- og kirkebygg gjenfinnes under kap. 210.

Departementet mener arbeidet med IT i utdanningen må baseres på langsiktige og systematiske tiltak. Proposisjonen inneholder resultatrapport og mål for 1999 på dette feltet. Driftsposten under dette kapitlet foreslås reelt økt med 8 mill. kroner, vesentlig til satsninger på IT ved nyskapende skoler i distriktene.

Komiteen har merket seg at det har skjedd en betydelig satsing på bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi i utdanningen, og at departementet følger opp næringsrettet IT-plan og St.meld. nr. 38 (1997-98) IT-kompetanse i et regionalt perspektiv. Komiteen understreker at denne satsingen må fortsette. Komiteen ser det som særlig positivt at det skjer en satsing på pedagogisk utviklingsarbeid, bl.a. ved at det er etablert et Forsknings- og kompetansenettverk for IT i utdanningen ved Universitetet i Oslo. Komiteen understreker betydningen av at læreres kompetanse om bruk av IKT som pedagogisk virkemiddel øker, og at det utvikles og tilbys gode etterutdanningstilbud for lærere.

Komiteen vil peke på at det fremdeles gjenstår mye før alle skoler har den utstyrspark som er nødvendig for at alle elever får et fullgodt tilbud. Komiteen understreker at det er kommunenes og fylkeskommunenes ansvar å sørge for utstyr til skolene, men stiller seg positivt til at departementet vurderer tiltak for mer systematisk overføring av brukt IKT-utstyr fra næringslivet til skolene. Komiteen vil i den sammenheng understreke at det må stilles strenge kvalitetskrav til utstyr som skal brukes i skolen. Det er også viktig at mottakene av utstyr settes i stand til å sørge for drift og vedlikehold.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil understreke at kjennskap og bruk av informasjonsteknologi vil være helt sentralt framover. Disse medlemmer vil derfor framheve viktigheten av at elevene gjennom utdanningssystemet blir vant til å bruke den nye infor-

masjonsteknologien. For å få til det, trengs det oppdaterte maskiner i skolen. Disse medlemmer mener at alle elever må ha tilgang til datateknologi, og alle skolebibliotek må knyttes til internett. Stortinget har allerede vedtatt at staten skal medfinansiere dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil vise til de enkelte samarbeidsprosjektene som er utviklet mellom skole og næringsliv når det gjelder bruk av datautstyr. Disse medlemmer mener at departementet bør legge forholdene til rette for at de lokale prosjektene blir utvidet til en nasjonal dugnad i et samspill mellom sentrale myndigheter, lokale myndigheter og det lokale næringslivet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader under kap. 244.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag under kap. 221 om å øke bevilgningen til IT-utstyr med 30 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre henviser til at Høyre i forbindelse med behandlingen av tilskuddssystemet for private skoler (Innst. S. nr. 3 (1998-99)) primært gikk inn for at toppidrettsgymnasene skulle få støtte etter en egen sats, tilsvarende satsen for yrkesfag. Disse medlemmer fremmet forslag om at toppidrettstillegget skulle fastsettes slik at summen av støtten over privatskolekapitlet og toppidrettstillegget alltid skulle tilsvare den aktuelle sats for yrkesfag. I overensstemmelse med dette, var det i Høyres alternative budsjett for neste år innarbeidet en økning på 4,5 mill. kroner for å kunne holde støtten til toppidrettsgymnasene på samme nivå som ville muliggjøre videre utvikling av dette viktige utdanningstilbudet. Disse medlemmer konstaterer at verken Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti eller regjeringspartiene fant å kunne støtte dette forslaget. De samme partiene støttet imidlertid Regjeringens forslag om å sette et tak på antall elever i toppidrettsgymnasene, noe som etter Høyres mening vil kunne hindre en videre ekspansjon og utvikling. Det er ikke kommet signaler om at partiene har skiftet syn på bevilgninger til toppidrettsgymnasene. Høyres alternative budsjett er nedstemt, og disse medlemmer tar derfor ikke opp forslaget i denne innstilling.

4.5 Voksenopplæring

Programkategori 07.50 Voksenopplæring omfatter tilskudd til studiearbeid i regi av studieforbundene, fjernundervisning, folkehøgskoler, opplæring for særlige målgrupper av voksne og fellestiltak for livslang læring i kunnskapspolitikken.

Departementet har i sitt budsjettforslag på voksenopplæringsfeltet prioritert arbeid med dokumentasjon av realkompetanse inn mot videregående opplæring, jf. St.meld. nr. 42 (1997-98) Kompetansereformen. Det er lagt inn 10 mill. kroner til dette. Bevilgningen til

norskundervisning er økt med 35,5 mill. kroner som følge av økt mottak av flyktninger og innvandrere. Folkehøgskolene har fått en styrking som følge av økt elevtall. For øvrig foreslår departementet å videreføre aktiviteten innenfor hovedområdene i voksenopplæringen på omtrent samme nivå som i 1998.

Kap. 250 Statens ressurs- og voksenopplærings-senter og opplæring for voksne innvandrere

Departementet foreslår en bevilgning på kr 445 719 000 under dette kapitlet. Tilskuddet til opplæring for voksne innvandrere er økt til 358 mill. kroner som følge av økt mottak av flyktninger og asylsøkere. Tilskuddet til grunnskoleopplæring for innvandrere i alderen 16-20 år er oppført med 30 mill. kroner, samme beløp som i 1998.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, har merket seg at Statens ressurs- og voksenopplærings-senter har et høyt aktivitetsnivå og at deltagerne for en stor del er kvinner. Flertallet vil understreke viktigheten av SRV sin rolle for voksne med innvandrerbakgrunn og støtter de målsetninger som er satt opp for 1999.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, registrerer at tilskuddssatsene for 1999 videreføres med samme satsene som 1998. Dette flertallet er bekymret for at dette kan bety et langt dårligere tilbud for voksne med innvandrerbakgrunn. Dette flertallet forutsetter at Regjeringen kommer tilbake med tilleggsbevilgning i Revidert nasjonalbudsjett 1999 dersom tilbudet blir betydelig redusert.

Kap. 251 Voksenopplæring i studieforbundene

Departementet foreslår en bevilgning på kr 209 507 000 under dette kapitlet. Tilskudd til studiearbeid er ut fra gjennomsnittet av innrapportering 1995-97 økt til 127 mill. kroner. Tilskuddet på 11 mill. kroner til studieringer på høyere nivå er overført fra kap. 203.

Komiteen slutter seg til proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at den statssubsidierte virksomheten innen denne sektor bør konsentreres om de kurs som er klart yrkesrettede og kompetansegivende. En del av de kurs som nå tilbys (og gis støtte) er kurs av hobbymessig karakter.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomgå regelverket for tildeling av støtte til voksenopplæring innen studieforbundene med sikte på at den statssubsidierte virksomheten innen denne sektor blir konsentrert om de

kurs som er klart yrkesrettede og kompetansegivende. Kurs av hobbymessig karakter skal ikke gis støtte.»

Kap. 252 Fjernundervisning

Departementet foreslår å videreføre bevilgningsnivået fra 1998 og har ført opp kr 38 796 000 under dette kapitlet.

Komiteen slutter seg til proposisjonen.

Kap. 253 Folkehøgskoler

Departementet foreslår at bevilgningene til folkehøgskoletiltak øker til kr 356 313 000 bl.a. på bakgrunn av økt elevtall. I forhold til situasjonen etter Revidert nasjonalbudsjett foreslås tilskuddene til folkehøgskolene økt med 17 mill. kroner ut over ordinær prisomregning.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, merker seg at en gjennomgang og revisjon av lov og regelverk er startet opp og forventes fullført i 1999.

Det har vært en økning på nær 2 000 elever på folkehøgskolenes hovedkurs siste år. Flertallet ser på stortingsvedtaket fra januar 1997 om å gi 3 konkurransepoeng for folkehøgskole ved opptak til høgre utdanning som en vesentlig grunn til økningen. En bedret stipendordning for 19-åringer som kommer direkte fra videregående opplæring, kan også ha bidratt til dette.

Flertallet ser det som positivt at de 80 skolene som har sendt skoledokumentasjon til vurdering, har fått godkjent sin dokumentasjon fram til 1. juli 2002.

Flertallet vil også peke på at folkehøgskolene kan være med å gi ulike, gode undervisningstilbud med tanke på å nå målsettinger i St.meld. nr. 42 (1997-98), Kompetansereformen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil redusere bevilgningen til folkehøgskolene med tilsammen kr 33 977 000. Disse medlemmer vil prioritere de offentlige utdanningsinstitusjonene, og viser til at de borgerlige partiene reduserer det offentlige utdanningstilbudet med 328 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser de private folkehøgskolene som et verdifullt supplement til utdanningssystemet. Disse medlemmer mener imidlertid at det ikke er en fylkeskommunal oppgave å drive slike institusjoner.

Kap. 255 Forskning, utvikling og diverse tilskudd

Departementet foreslår å øke bevilgningen til kr 44 301 000 under dette kapitlet. Tilskuddet til forsknings- og utviklingsarbeid foreslås økt, jf. prioriterte områder for dette i St.meld. nr. 42 (1997-98). 10 mill. kroner er avsatt hovedsakelig til dokumentasjon av realkompetanse inn mot videregående opplæring.

Komiteen har merket seg at Regjeringen betrakter videregående opplæring for voksne som en av hovedpillarene i etter- og videreutdanningsreformen. Komiteen slutter seg til dette synspunkt og støtter forslaget om en bevilgning på 10 mill. kroner til dette satsingsområdet.

Komiteen vil komme tilbake til voksenopplæring i den kommende innstillingen om St.meld. nr. 42 (1997-98) Kompetansereformen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, slutter seg til bevilgningsforslaget under dette kapitlet.

Komiteens medlem fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil understreke at vi står foran store omstillinger knyttet opp til kompetansereformen. Disse medlemmer vil vise til Regjeringens intensjoner om å etablere en tilskuddsordning for kompetanseutviklingsprogrammer og finansieringsordninger til økt bruk av IKT i opplæring og utvikling av fleksible og brukertilpassede opplæringstilbud, voksenpedagogiske metoder og mediepedagogikk. Ulike systemer for nettverksbygging vil være viktig for å fremme kompetanseutviklingen, særlig i små og mellomstore bedrifter. Disse medlemmer ser det som nødvendig at de ulike utviklingstiltakene settes i gang snarest mulig. Disse medlemmer viser til sine respektive forslag til budsjetter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil foreslå en bevilgning på 15 mill. kroner til forskning og forsøksprosjekter innenfor studieforbundene og de høyere utdanningsinstitusjonene. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til sine forslag under kap. 200. Det forutsettes at disse midlene knyttes opp til konkrete prosjekter der søkerne gis adgang på bakgrunn av sin realkompetanse og der prosjektgjennomføringen vil bidra bl.a. til bedre dokumentasjonsordninger.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti øker bevilgningen med 8,7 mill. kroner, øremerket utviklingstiltak knyttet til kompetansereformen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, vil peke på betydningen av kvinneuniversitetene og Kornhaug fredssenters verdifulle innsats for kompetansebygging.

Flertallet mener kvinneuniversitetene vil være viktige aktører i den kommende kompetansereformen med hensyn til den erfaring de har innen studietilbud og organisering av slike for kvinner.

Flertallet er tilfreds med at det er foreslått en liten økonomisk økning til Kornhaug fredssenter, da bevilningene har ligget på det samme nivå i flere år.

Flertallet er kjent med at det også er fredssenter i Narvik. Flertallet ber departementet vurdere økonomisk støtte også til denne organisasjonen.

Flertallet vil særlig framheve den demokratiseringsskolering fredssentrene driver, både her hjemme og for folk fra andre land.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Kornhaug fredssenter som eies og drives av flere fredssorganisasjoner, er inne på statsbudsjettet med en mindre bevilgning. Forslaget til bevilgning for 1999 er 0,520 mill. kroner som er det samme som for 1998 justert for forventet prisvekst. Disse medlemmer mener en slik grunnbevilgning er viktig både som et symbol og ikke minst fordi det gir et nødvendig grunnlag for driften av senteret.

Narvik Fredssenter i Nord ble stiftet i 1990. Senteret er en ideell stiftelse som organiserer fredsarbeid. Målet er mellomfolkelig forståelse og samarbeid. Senteret arbeider spesielt med kompetansedigende og aktiviserende tiltak der en viktig målgruppe er ungdom på tvers av grenser, ideologier og livssyn. Senteret står bak flere viktige prosjekter.

Disse medlemmer viser dessuten til at Fredssenteret over årets statsbudsjett er innvilget prosjektstøtte på kr 100 000. I tildelingsbrevet uttaler departementet at de «dessverre ikke kan gi støtte til den generelle driften».

For å sikre driften og gi grunnlag for utvidet aktivitet mener dette medlem at Narvik Fredssenter på samme måte som Kornhaug, må gis en generell driftsstøtte. Dette medlem foreslår derfor at Narvik Fredssenter kommer inn på statsbudsjettet med en grunnbevilgning på 0,5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil på denne bakgrunn øke bevilgningen til kvinneuniversitetet Nord med kr 250 000.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at post 70 bl.a. inneholder særlige utviklingstiltak for Finnmark, kurs/konferanser, kvinneuniversitetene og Kornhaug Fredssenter. Dette er tiltak som etter disse medlemmers syn ikke kan prioriteres, jf. Fremskrittspartiets alternative budsjett.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil øke bevilgningen til kvinneuniversitetet med kr 200 000.

4.6 Høgre utdanning

Programkategori 07.60 Høgre utdanning omfatter universiteter, vitenskapelige høyskoler og andre statlige høyskoler under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, private høyskoler og ulike felles-

tiltak innenfor sektoren. Det norske meteorologiske institutt er fra 1999 overført til programkategori 07.70 Forskning.

Byggebevilgning ligger under Arbeids- og administrasjonsdepartementets budsjett og er for universiteter og vitenskapelige høyskoler omtalt under kap. 1580 og for de statlige høyskolene under kap. 2445 post 30.

Departementets budsjettforslag under høyere utdanning innebærer i forhold til 1998 en økning på ca. 7,8 pst. når en korrigerer for oppjusteringen av inntektskapitlene. Departementet går inn for å videreføre den høye opptakskapasiteten innenfor prioriterte utdanninger som helsefag- og IT-utdanninger. Ved private høyskoler gjelder dette også lærerutdanninger. Departementet har prioritert å ikke ta ut full helårseffekt av reduksjonen på 2 000 studieplasser i 1998-budsjettet. Dette gir isolert sett en økning i bevilgningen pr. student. Som følge av demografiske endringer og redusert søkning til høyere utdanning legger departementet opp til en omstilling i universitets- og høyskolesektoren som isolert sett medfører 500 færre studieplasser fra høsten 1999.

Departementet spesifiserer i proposisjonen målene for politikken i denne sektoren og gir en tilstandsvurdering i forhold til måloppfyllelse. Videre presenteres sentrale strategier og tiltak i budsjettforslaget for 1999, jf. nærmere omtale under kap. 274, 281 og 282. Mjøsutvalget skal gi en samlet innstilling om feltet 1. april 2000. Departementet har imidlertid bedt utvalget avgi en delutredning om rammene for organisering av oppdragsvirksomhet og samarbeid med randsoneinstitusjoner innen 1. april 1999.

Komiteen viser til at lov om universiteter og høyskoler utgjør rammeverket for styringen av høyere utdanning. Komiteen mener det er ønskelig å gi de universitetene og høyskolene som ønsker det større frihet til å organisere seg selv og prøve ut nye styringsordninger. Dagens lovgivning gir liten mulighet for å prøve ut nye ordninger. Komiteen mener derfor det bør innarbeides en forsøksparagraf i loven som gir departementet mulighet til å dispensere fra lovens bestemmelser.

På denne bakgrunn fremmer komiteen følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en lovhjemmel om forsøksvirksomhet i lov om universiteter og høyskoler.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det i Arbeiderpartiets alternative budsjett ble foreslått en økning på 100 mill. kroner til vitenskapelig utstyr og forskning. Dette ville gi en bedre økonomisk situasjon og økt aktivitet innenfor sektoren. Dessverre har Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre inngått et budsjettforlik med Høyre og Fremskrittspartiet som reduserer det offentlige utdanningssystemet med 328 mill. kroner. På denne

bakgrunn kan ikke disse medlemmer opprettholde dette forslaget.

Imidlertid vil disse medlemmer gå imot den forverringen av universitetenes økonomi som flertallet legger opp til.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative budsjettet og påpeker at de forskjellige utdanningsinstitusjoner innen høyere utdanning har et rasjonaliseringspotensiale innenfor administrasjon, og ønsker denne rasjonaliseringsgevinsten. Disse medlemmer er oppmerksom på at rasjonalisering kan være vanskelig, spesielt på grunn av utdanningsinstitusjonenes stive struktur, og til en viss grad styringen som skjer via departement. Disse medlemmer viser til sine generelle merknader og forslag til vedtak som vil avhjelpe denne situasjonen.

Komiteens medlemmer fra Høyre henviser til at Høyre i sitt alternative forslag til statsbudsjett for 1999 la opp til en klar prioritering av høyere utdanning og forskning, med forslag om å øke bevilningene med 230 mill. kroner ut over Regjeringens forslag. Høyres forslag ville bidra til en styrkelse av grunnforskningen, som i betydelig grad skjer ved universitetene. Høyre la også inn forslag om å styrke studiefinansieringen og forslag om økede midler til bygging av studentboliger. Siden Høyres samlede forslag ble nedstemt under finansdebatten, vil disse medlemmer ikke fremme de konkrete enkeltforslag i denne innstilling.

Disse medlemmer understreker viktigheten av å fortsette arbeidet for å utvikle alternative modeller for tildelingen av ressurser til universiteter og høyskoler. Utviklingen etter budsjettkuttet for 1998 viser klart at skadevirkningene av en for ensidig kobling mellom studenttall og bevilgningsnivå er store, både for forskningen og for kvaliteten på undervisningen. Disse medlemmer mener at en videre oppfølging av Stortingets vedtak fra april 1998 om at ressurstildelingen til universitetene i sterkere grad skal vektlegge forskningsdelen av virksomheten, vil kunne gi positive resultater. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen i løpet av inneværende sesjon vil legge frem den lenge varslede melding om høyskolenes økonomi.

Komiteen viser til at de høyere utdanningsinstitusjonene i dag har adgang til å ta egenandeler av kursdeltakere for studier inntil ett år (20 vektall), og at departementet her foreslår en utvidelse til inntil ett og et halvt år (30 vektall). Komiteen mener det er grunn til allerede nå å oppheve gjeldende vektallsbegrensning på denne adgangen, og har endret utkast til vedtak under fullmakter i samsvar med dette.

Komiteen vil komme tilbake til spørsmålet om vektall/egenandel i sin innstilling om St.meld. nr. 42 (1997-98) Kompetansereformen.

Kap. 260 Universitetet i Oslo

Departementet foreslår en bevilgning på kr 2 603 874 000 under dette kapitlet.

Komiteen konstaterer at Universitetet i Oslo (UiO) gjennom sin storleik står i ei særstilling innan høgare utdanning. Arbeidsforholda ved UiO har difor stor innverknad på den generelle vurderinga av situasjonen innan høgare utdanning. Komiteen har merka seg at UiO i all hovudsak har oppfylt dei oppsette resultatmåla, trass i ein stram budsjett situasjon og svært store plassproblem.

Komiteen har også merka seg at Regjeringa legg opp til at budsjettverknaden av det foreslåtte kuttet på 115 studie plassar i 1999 skal fordelast over 3 år, og ser dette som ei oppfølging av tidlegare signal frå Stortinget.

Komiteen har merka seg dei prekære plassproblema ved Institutt for informatikk (IFI), og har fått sterke signal om at denne situasjonen er til skade for kapasiteten, for kvaliteten i studietilbodet og for instituttets evne til å rekruttere og halde på lærekrefter. Komiteen er kjend med at det vert arbeidd med eit eige nybygg for IFI, og at det også er mogeleg å løyse IFI sine rombehov ved at UiO leiger areal i det nybygget som er planlagt i regi av SINTEF/Noregs forskningsråd. Komiteen forutset at bygget finansierast ved auka låneopptak. Komiteen legg avgjerande vekt på at det er naudsynt å sette fortgang i arbeidet med å skaffe instituttet meir plass, og ber Regjeringa legge til rette for at Noregs forskningsråd allereie i 1999 kan starte arbeidet med å utvide det såkalla «Informatikkbygget» i Gaustadbekkdalen i Oslo med eit byggetrinn på inntil 10 000 m². Komiteen meiner dette kan gi plass både for naudsynt ekspansjon for informatikkmiljøa ved Universitetet i Oslo og for det nyoppretta Teknologirådet samlokalisert med sekretariatet for dei forskningsetiske komiteane (jf. St.prp. nr. 1 (1998-99), s. 238). Komiteen ber departementet følgje opp med naudsynt auke i rammene til å dekkje universitetet sine auka leigekostnader frå det tidspunktet bygget vert teke i bruk.

Komiteen viser til at helseministeren i februar 1998 varsla Stortinget om at det skulle utgreiast om Sentralsykehuset i Akershus (SiA) igjen skulle få universitetsfunksjon for å drive klinisk utdanning av medisinarstudentar. Komiteen har merka seg at UiO rår til ei slik løysing, og understrekar at reetablering av medisinarutdanninga ved SiA vil vere med å auke tilgangen på legar. Komiteen har også merka seg at Regjeringa har foreslått å løyve 1 mill. kroner over helsebudsjettet til planarbeid, og ber om at dei budsjettmessige konsekvensane av etablering av medisinarutdanning ved SiA frå år 2000 vert lagt fram for Stortinget i samband med statsbudsjettet høsten 1999.

Komiteen mener at det er nødvendig å gjennomføre tiltak for å bedre legesituasjonen i Nord-Norge. Komiteen ser ingen motsetning mellom dette målet og reetablering av medisinerutdanningen ved Sentral-

sykehuset i Akershus. Komiteen forutsetter at medisinerutdanningen ved Sentralsykehuset i Akershus ikke får negative konsekvenser for medisinerutdanningen i andre deler av landet.

Komiteen ber om at en ny stortingsmelding om dimensjoneringen av høyere utdanning inneholder tiltak for å øke kapasiteten til legeutdanningen i de ulike regionene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er en geografisk skjev fordeling av leger i Norge. Nord-Norge har opplevd en nedgang i legedekningen, spesielt i Nordland og Finnmark. Utdanning av helsepersonell i ulike regioner er et effektivt virkemiddel for å rekruttere leger i distriktene. Disse medlemmer forutsetter at en reetablering av medisinerutdanningen på SiA skal være et bidrag til å øke den samlede utdanningskapasiteten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine generelle merknader og slutter seg til komiteens merknad om at medisinstudenter igjen skal kunne benytte SiA som utdanningssykehus. Disse medlemmer anser dette som meget positivt, spesielt på bakgrunn av at Akershus fylke har den største netto befolkningsveksten i landet. Disse medlemmer vil i tillegg vise til at SiA sine problemer ikke på det nåværende tidspunkt kan anees å være løst, men at sykehuset igjen får status som universitets-klinikk sammen med Rikshospitalet vil være et viktig skritt med tanke på reell bedring for Akershus' store og raskt økende befolkning.

Kap. 261 Universitetet i Bergen

Departementet foreslår en bevilgning på kr 1 481 615 000 under dette kapitlet.

Komiteen merker seg at det foreslås en nominell økning i utgiftene på 13,4 pst. i forhold til opprinnelig budsjett for 1998. Universitetets egne inntekter foreslås økt nominelt med 35 pst. fra 1998 til 1999.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, har merket seg at forskningsaktiviteten har særlig tyngde innen marine fag. Flertallet er kjent med at SARS-sentret nå er etablert som del av universitetets virksomhet innen dette fagområdet. Flertallet ser det som viktig at det her legges til rette for et nært samarbeid med andre forskningsinstitusjoner. Fortsatt utbygging og satsning på marine fag må etter flertallets mening ha høyeste prioritet.

Flertallet er kjent med at universitetet nå etablerer samarbeid med Høgskolen i Bergen og Norges Handelshøyskole om felles utvikling og tilrettelegging av tilbud innenfor etter- og videreutdanning. De offentlige utdanningsinstitusjonene vil få en sentral rolle når det skal utvikles utdanningstilbud til nye grupper.

Flertallet vil derfor understreke det positive i at en går nye veier og etablerer nye samarbeidsformer i arbeidet med nye utdanningstilbud.

Flertallet viser til at BB-bygget er foreslått videreført og ferdigstilt. Dette er et viktig prosjekt som vil ha stor betydning for universitetets utdanning av leger.

Økt utdanningskapasitet ved helseprofesjonsutdanningene ved høgskolene krever flere lærere. Flertallet vil understreke universitetets ansvar for å utdanne denne type arbeidskraft. Flertallet vil i den forbindelse understreke betydningen av at departementet legger til rette for at desentraliserte undervisningstilbud på hovedfagsnivå blir videreført. Dette er et viktig bidrag til å øke kapasiteten av hovedfagskandidater innen helsefagene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser imidlertid til alternativt budsjett og sine generelle merknader om rasjonaliseringspotensiale.

Kap. 262 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Departementet foreslår en bevilgning på kr 1 843 396 000 under dette kapitlet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, vil understreke at NTNU skal være senteret for teknologiske utdanninger i Norge. Det er viktig at institusjonen fortsatt blir prioritert når eventuelle nye studieplasser skal fordeles, og at det foretas interne prioriteringer for å oppfylle måltallet.

På grunn av fagprofilen med færre frie studier enn de øvrige universiteter har NTNU bedre vekttallsproduksjon.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser i den sammenheng til at en større del av bevilgningene til universitetene blir gitt etter antall produserte vekttall. Dette slår uheldig ut for NTNU siden profesjonsstudiene gir mindre uttelling enn andre fag, og kan gi en skjev fordeling mellom universitetene. Dette flertallet vil be departementet vurdere denne ordningen og komme tilbake til eventuelle endringer. Dette flertallet mener det er viktig at flere kvinner velger teknologisk utdanning, og er svært positiv til innsatsen som er gjort for å rekruttere flere kvinner til blant annet IT-utdanning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine generelle merknader og Fremskrittspartiets alternative budsjett. Disse medlemmer viser også til Rammeavtalen og støtter denne.

Kap. 263 Universitetet i Tromsø

Departementet foreslår en bevilgning på kr 830 709 000 under dette kapitlet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil understreke den store betydningen Universitetet i Tromsø har for høyere utdanning, forskning og næringsliv i Nord-Norge. Universitetet i Tromsø har bl.a. en avgjørende rolle i arbeidet med å dekke behovene for høyt utdannet helsepersonell i landsdelen. Den foreslåtte bevilgningen til utvidelse av undervisningsdelen ved Regionsykehuset i Tromsø gjør det mulig for Universitetet i Tromsø å øke opptaket til 90 legestudenter i året. Imidlertid er det fremdeles behov for å utvide lokalene til medisin og helsefagbygget ved Universitetet i Tromsø, da dette i dag er dimensjonert for kull på 50 legestudenter, og det er behov for en utvidelse av sykehusdelen, laboratorier osv. ved RiTØ for å håndtere en økt studentmasse.

Flertallet viser til at flere bedrifter har blitt etablert i kjølvannet av utdanning og forskning ved Universitetet i Tromsø. Flertallet viser til at Universitetet i Tromsø er et nasjonalt tyngdepunkt innenfor marin forskning, og kunnskapsutvikling og nyskaping innenfor dette området er helt sentralt for å trygge bosettingen i landsdelen.

Den nordnorske landsdelen har med sitt bosettingsmønster og næringsstruktur særlige utfordringer knyttet til etter- og videreutdanningsreformen. Her viser flertallet til at Universitetet i Tromsø har en ressurs ved UNIKOM og Sentralorganet for Fjernundervisning (SOFF) som ligger i Tromsø.

Flertallet viser til at universitetet er en viktig aktør innenfor det arbeidet som har skjedd i tilknytning til at Regionsykehuset i Tromsø har landsfunksjon for telemedisin.

Flertallet mener i likhet med Regjeringen at teorifagbygget i Tromsø er høyest prioritert blant statlige byggeprosjekter, og merker seg at Regjeringen vil søke å sette i gang dette prosjektet så raskt de økonomiske forholdene tilsier det. Flertallet forutsetter at departementene er i gang med planlegging av en utvidelse av RiTØ og MH-bygget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til planene om tannlegeutdanning ved Universitetet i Tromsø. Disse medlemmer mener at tannlegeutdanning ved Universitetet i Tromsø kan være et nødvendig tiltak for å øke tilgangen på tannleger i Nord-Norge.

Disse medlemmer viser til våre innledende merknader om forskning der vi påpeker forskningens betydning for bosetting og utvikling, og at forskningsmeldingen bør drøfte og eventuelt fremme forslag til ulike innsatsområder innenfor forskningsområdet for landsdelen. Eksempler på slike innsatsområder er marin forskning, forskning på telemedisin, rom- og atmosfæreforskning, IKT-forskning og polar forskning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine generelle merknader og Frem-

skrittspartiets alternative budsjett. Disse medlemmer viser også til Rammeavtalen og støtter denne.

Kap. 264 Norges handelshøgskole

Departementet foreslår en bevilgning på kr 161 304 000 under dette kapitlet.

Komiteen slutter seg til proposisjonen.

Kap. 265 Arkitektthøgskolen i Oslo

Departementet foreslår en bevilgning på kr 42 102 000 under dette kapitlet.

Komiteen sluttar seg til proposisjonen.

Kap. 268 Norges idrettshøgskole

Departementet foreslår en bevilgning på kr 81 546 000 under dette kapitlet.

Komiteen sluttar seg til proposisjonen.

Kap. 269 Norges musikkhøgskole

Departementet foreslår en bevilgning på kr 85 795 000 under dette kapitlet.

Komiteen slutter seg til proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til merknad under kap. 273.

Kap. 273 Statlige kunsthøgskoler

Departementet foreslår en bevilgning på kr 137 372 000 til driften av Kunsthøgskolen i Oslo og Kunsthøgskolen i Bergen.

Komiteen slutter seg til proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine prioriteringer i Fremskrittspartiets alternative budsjett. Disse medlemmer vil vise til at det utdannes flere studenter innenfor områdene musikk og kunst i utlandet enn det man anser som forsvarlig. Disse medlemmer viser til den tidligere omlegging av gebyrstipendet og forslaget i St.prp. nr. 1 (1998-99) om å inndra de økonomiske muligheter for 300 utenlandsstudenter. På bakgrunn av ovennevnte og spesielt ut fra en sterk prioritering reduserte disse medlemmer kap. 269 og kap. 273 vesentlig i sitt alternative budsjett.

Disse medlemmer har merket seg at måltallene for de statlige kunsthøgskolene kun synes å bli oppnådd dersom man ser høyskolene under ett. Kunsthøgskolen i Bergen lå under måltallet både i henhold til St.prp. nr. 1 (1997-98) og likeså i den foreliggende St.prp. nr. 1 (1998-99). Disse medlemmer anser det som ønskelig å få vurdert om behovet for de utdanninger man har i Bergen er mettet på kort sikt. Videre bør det etter disse medlemmers oppfatning vur-

deres om antall og nivå på utenlandsstudenter skaper usikkerhet for de norskutdannede.

Kap. 274 Statlige høyskoler

Departementet foreslår en bevilgning på kr 5 331 048 000 under dette kapitlet, jf. også omtale under kap. 243 om overføring av midler.

Departementet vil legge fram en melding om økonomien i høyskolen, jf. NOU 1998:6. Omfordeling av midler mellom høyskolene for å utjevne forskjeller i tildeling finner sted gradvis slik at høyskolene får anledning til å tilpasse seg endrede rammer, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (1996-97). Departementet redegjør i proposisjonen for arbeidet med å innføre nye rammeplaner i lærerutdanningen, jf. Innst. S. nr. 285 (1996-97). Bedriftsintern videreutdanning for sykepleiere blir organisert som oppdragsundervisning fra høyskolene med fylkene som samarbeidspart. For øvrig er antall kandidater på sykepleier- og allmennlærerutdanningene grunnlag for resultatbasert tildeling av midler i høyskolesektoren.

De statlige høyskolenes andel av reduksjonen på 500 studieplasser på lavere prioriterte utdanninger er 225 studieplasser. Nye studieplasser i 1998 er videreført. 20 nye studieplasser ved radiografi foreslås opprettet høsten 1999 som oppfølging av den nasjonale kreftplanen. Tannteknikerutdanningen foreslås som 3-årig høyskoleutdanning fra høsten 1999.

8 mill. kroner er avsatt til ekstra kostnader ved desentralisert utdanning. Midlene skal fordeles til høyt prioriterte utdanninger i regioner med særskilt behov.

Komiteen understreker at de statlige høyskolene er en viktig del av det nasjonale utdanningssystemet. Høyskolene har en særlig oppgave i det å sørge for at mennesker over hele landet får ta del i kompetanseutviklingen. Utdanningsmuligheter og kompetanseutvikling er avgjørende for utvikling i regionene. Mange voksne etterspør mer utdanning, særlig er det viktig at kvinner i distriktene blir gitt tilbud. Komiteen mener det er behov for en sterkere satsing på desentralisert høyere utdanning. Komiteen ser det som en nasjonal oppgave å gi studietilbud desentralisert, og vil stimulere de høyskoler som velger å legge ut en del av sine tilbud. Komiteen ser det som positivt at departementet foreslår 8 mill. kroner til dette.

I tillegg vil komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet be om at det blir satt av 10 mill. kroner innenfor bevilgningsrammen for kap. 274 slik at det blir en totalbevilgning på 18 mill. kroner. Dette skal gå til å stimulere de høyskolene som legger ut nye studier. I denne sammenhengen vil disse medlemmer vise til at det flere steder i landet arbeides med såkalte studiesentra.

Disse medlemmer vil i tillegg foreslå at rammen for denne bevilgningen utvides med 24,397 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til de gode resultater som bl.a. ble oppnådd med desentralisert lærerutdanning i Sogn og Fjordane, og den store interessen fylkene har vist for desentralisert høyskoleutdanning også innen helse- og omsorgsarbeid. Disse medlemmer ber om at desentralisert utdanning utvikles optimalt for de ovenfor nevnte profesjonsyrker.

Komiteen viser også til den viktige oppgaven høyskolene har når det gjelder å utdanne personell til viktige satsingsområder innenfor helsesektoren og i skolen. Komiteen deler departementets syn på at høyskolene må legge større vekt på rekrutteringsarbeid for at skolene skal nå måltallene innenfor disse utdanningene. Komiteen peker spesielt på behovet for å rekruttere lærere til skolen og understreker at det har sterkt å få plass Handlingsplan for rekruttering av lærere. Samtidig vil komiteen peke på at ikke bare kvantitet, men også kvaliteten på utdanningen må vurderes. Komiteen ser det derfor som positivt at departementet vil foreta en gjennomgang av studentenes arbeidsmiljø og at man har satt ned et utvalg som skal vurdere tiltak for å øke funksjonsdyktigheten for nyutdannede sykepleiere.

Komiteen har merket seg at høyskolene er blitt tildelt en stor andel av den ekstra satsingen på utdanning innenfor informasjons- og kommunikasjonsteknologi i 1998, og understreker at denne satsingen må fortsette. Komiteen ser det som positivt og viktig at høyskolene også omprioriterer innenfor egne studieplasser, og at skolene arbeider med å integrere informasjons- og kommunikasjonsteknologi i andre utdanninger.

Komiteen har merket seg at det har vært en bedring i rekrutteringen til IT-relaterte fag, men at det fortsatt er problemer på andre studieretninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet minner om sin merknad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (1997-98) hvor det heter:

«Komiteen mener at et tiltak for å øke rekrutteringen til ingeniørutdanningen vil være å gi institusjonene frihet til å gi spesielt forkurs med vektall i realfag for søkere som ikke har spesiell studiekompetanse. Dette skal ikke utgjøre en del av ingeniørutdanningen.»

Komiteen har merket seg høyskolenes bekymring over den økonomiske situasjonen og understreker at det er viktig at høyskolenes økonomiske situasjon blir belyst gjennom den varslede stortingsmeldingen.

Komiteen har merket seg Høgskolerådets ønske om et utvalg som har i oppgave å vurdere kostnadssiden ved innføring av nye rammeplaner og forskrifter, og ber departementet følge opp dette. Samtidig viser komiteen til at departementet har fulgt opp tidligere merknader om at det skal skje en omfordeling av resurser mellom høyskolene for å utjevne forskjellene som ikke kan begrunnes gjennom reelle kostnadsforskjellene. Komiteen mener det er viktig med åpne

kriterier for budsjettildeling, blant annet for at institusjonene skal kunne foreta en langsiktig og målrettet tilpasning av sin budsjettering, og ber departementet om å sørge for større åpenhet om kriteriene for budsjettildeling i ulike typer utdanninger slik Høgskolerådet har bedt om.

Komiteen ser det som svært viktig at høyskolene er fleksible og omstillingsdyktige slik at skiftende behov i omgivelsene også får innvirkning på skolens tilbud. Høyskolene må rette inn virksomheten for å imøtekomme behovene for etter- og videreutdanning i samfunnet. Komiteen vil understreke betydningen av at høyskolene samarbeider med næringsliv og offentlig forvaltning for å imøtekomme behov for regional kompetanseutvikling både når det gjelder forskningsaktivitet og etterutdanningstilbud. I den sammenheng vil komiteen fremholde at departementets godkjenningsordninger av nye utdanningstilbud er for omfattende og tidkrevende. Komiteen mener det er viktig å få til en enklere godkjenningssordning, og at det i langt større grad må delegeres myndighet til høyskolene selv.

Komiteen viser til Statsbygg samarbeider med departementet om en utvidelse av Bislett Høgskolesenter i Pilestredet Park. Komiteen er kjent med at høyskolens lokalbehov er tatt med i Oslo kommunes vedtatte reguleringsplan for området, og understreker viktigheten av at dette arbeidet framskyndes.

Komiteen ser det som ønskelig at Høgskolestiftelsen i samarbeid med Universitetsstudiene på Kjeller utvikler nye studietilbud med utgangspunkt i den kompetanse som er etablert i området, herunder studiet i informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Komiteen mener det er naturlig at Høgskolen i Akershus trekkes inn i det videre samarbeid om utvikling av nye fag- og studietilbud.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det opprinnelig var klare skiller mellom universitetene og høyskolene. Disse skillelinjene blir gradvis visket ut, noe disse medlemmer anser som bekymringsfullt. Bekymringen består i at Norge med sin relativt beskjedne befolkningssmengde, neppe kan oppnå faglige gevinster ved å desentralisere universitetenes spisskompetanse.

Kap. 278 Norges landbrukshøgskole

Departementet foreslår en bevilgning på kr 474 137 000 under dette kapitlet.

Komiteen slutter seg til proposisjonen.

Kap. 279 Norges veterinærhøgskole

Departementet foreslår en bevilgning på kr 193 960 000 under dette kapitlet.

Komiteen slutter seg til proposisjonen.

Kap. 281 Fellesutgifter for universiteter og høyskoler

Departementet foreslår en bevilgning på kr 675 744 000 under dette kapitlet, ekskl. post 90 Kapitalinnskudd i forskningsstiftelser som behandles i Innst. S. nr. 6 (1998-99) fra finanskomiteen. Tidligere kap. 280 Riksbibliotekstjenesten er overført hit. Det samme gjelder stipendmidler for etterutdanning av kunstnere fra kap. 2410, jf. Stortingets behandling av St.prp. nr. 47 (1998-99). Hensikten er å få et mer systematisk etterutdanningstilbud for kunstnere.

Departementet foreslår å videreføre ordningen med incentivbasert budsjettering, knyttet til bl.a. gjennomføringen av hovedfag og doktorgrader. For universitetene er bevilgningene også delvis avhengig av antall avlagte vektall.

Norgesnettrådet og Riksbibliotekstjenesten vil bli samlokalisert med Statens bibliotektilsyn og Norsk museumutvikling i 1999. Informasjonssenter for internasjonal utdanning (NAIC) blir fra 1999 organisert innenfor Norgesnettrådet. Egne tilskuddsposter blir opprettet for hhv. universitetsstudiene på Svalbard og universitetsstudiene på Kjeller fra år 2000.

Regjeringen legger opp til at universitetene og høyskolene skal spille en viktig rolle i kompetansereformen, jf. St.meld. nr. 42 (1997-98). I budsjettforslaget blir det langsiktige arbeidet med å utvikle digitale læremidler videreført. Videre er det lagt til grunn at sentralorganet for fjernundervisning på universitets- og høyskolenivå (SOFF) bidrar til å realisere intensjonene i reformen. Stortinget har tidligere bl.a. gitt fullmakt til at statlige utdanningsinstitusjoner kan kreve kursavgifter for studier av inntil et halvt års varighet (10 vektall). I budsjettforslaget fremmes utkast til vedtak om at fullmakten som foreslått i stortingsmeldingen gjelder inntil 30 vektall.

I St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1998-99) foreslår departementet å fjerne den overførbare bevilgningen på 25 mill. kroner over post 49 Kjøp av eiendom. Bakgrunnen er at det på det nåværende tidspunkt ikke foreligger noen løsning av spørsmålet om statlig overtakelse av Menighetsfakultetets bygg i forbindelse med samlokalisering av Norges musikkhøgskole. Reduksjonen innebærer bare en faseforskyvning.

Til nødvendig utvidelse av undervisningsdelen ved Regionsykehuset i Tromsø foreslår departementet videre en overførbare bevilgning på 10 mill. kroner over ny post 61, samt en tilsagnsfullmakt om ytterligere 5 mill. kroner. Kostnadsoverslaget er på 40 mill. kroner. Resterende 25 mill. kroner finansieres gjennom kapitalrefusjonsordningen over Sosial- og helsedepartementets budsjett.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til at det har vært bred enighet om å bygge ut høyere utdanning i Norge. Det har vært en kraftig vekst i antallet studenter de siste årene. Dette har kommet som en følge av økt etterspørsel og store

årskull. Til tross for stadig flere plasser har det vært vanskelig å komme inn på flere fag og studiesteder. Nå er det imidlertid mye som tyder på at situasjonen endrer seg. Flere institusjoner har svake søknads- og opptakstall. Dette gjelder særlig Universitetet i Tromsø og statlige høyskoler utenfor de største byene. Samtidig er det press på de største institusjonene, særlig universitetene i Oslo og Bergen. Flertallet er bekymret for denne utviklingen. Det er ikke heldig at kompetansemiljøene i distriktene blir svekket. En slik situasjon er heller ikke noen fordel for de store institusjonene. Flertallet mener derfor at det bør legges til rette for en viss omfordeling av studenter. Flertallet forutsetter at dette ikke svekker økonomien ved universitetene, og vil særlig understreke viktigheten av at grunnforskningen får et løft.

Flertallet viser til at departementet raskt skal legge fram en ny dimensjoneringsmelding, og vil komme tilbake til eventuell omfordeling av studieplasser i forbindelse med denne behandlingen. Flertallet mener også det er behov for en gjennomgang av privatistordningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ber departementet vurdere en økning av tildelingen av kvotestudieplasser til Nordvest-Russland og at disse studieplassene tildeles nordnorske utdanningsinstitusjoner. En mer målrettet bruk av disse studieplassene vil kunne få stor betydning for utviklingen i Barentsområdet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har registrert at søkingen til høyere utdanning er gått ned de senere år. Dette tilsier at det ikke er behov for en generell økning av antallet studieplasser, mens det fortsatt er nødvendig å øke kapasiteten i enkelte prioriterte utdannelse. Det er også behov for å foreta omdisponeringer av studieplasser, både internt i institusjonene og mellom institusjoner. Disse medlemmer mener at det fortsatt må være et mål at flere studieplasser omgjøres fra lavere til høyere nivå. Disse medlemmer understreker at man både ved omdisponeringer og opprettelse av studieplasser må legge vekt på faglige behov. Disse medlemmer henviser til at Stortinget i løpet av våren vil få anledning til å diskutere dimensjonering og kapasitet i høyere utdanning.

Komiteen er kjent med at statsråden i forlengelse av en utdanningspolitisk redegjørelse i Stortinget våren 1998 har gitt sin tilslutning til Norgesnettrådets forslag og faglige kriterier og prosedyrer for vurdering av søknader fra statlige høyskoler rett til å gi doktorgradsstudier og tildele doktorgrad. Komiteen påpeker at departementet på selvstendig grunnlag skal foreta den endelige vurderingen. Komiteen minner videre om at Norgesnettrådet er et rådgivende organ,

og at det ikke skal tilføres oppgaver som virker til at det på eget grunnlag iverksetter tiltak.

Komiteen vil legge avgjørende vekt på faglig kvalitet når en vurderer om en institusjon skal få rett til å tildele doktorgrad, og at en slik rett i prinsippet også skal gjelde for statlige høyskoler dersom de har tilstrekkelig faglig nivå.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser videre til at departementet har bedt Norgesnettrådet igangsette oppnevning av sakkyndige på grunnlag av tidligere innsendte søknader fra høyskolene i Agder, Bodø og Stavanger, og komme med en tilråding til de innsendte søknadene innen 1. juli 1999. Dersom de tre høyskolene blir tildelt doktorgradsstudier, forutsetter flertallet at det i budsjettet for år 2000 klargjøres et finansieringsgrunnlag for doktorgradsprogrammet.

Et flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, henviser til budsjettforliket mellom disse partier og til den vedtatte rammen for rammeområde 17. I samsvar med dette vil dette flertallet redusere post 01 med 6 mill. kroner.

Dette flertallet vil peke på at universitetene i dag mottar et tilskudd for å tilrettelegge for tre-termins studieordning. Dette flertallet mener institusjonene i større grad bør finne midler til et slikt tilbud over egne budsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at flertallet forverrer den økonomiske situasjonen til universiteter og høyskoler med 6 mill. kroner. Disse medlemmer vil vise til at tresemestersordningen har vært et vellykket tiltak og finner det merkelig at de borgerlige partiene nedprioriterer dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil komme tilbake til spørsmål i forbindelse med ressurstilgangen til de statlige høyskoler i forbindelse med den varslede melding om høyskolens økonomi. Disse medlemmer finner det videre mest naturlig å vurdere oppdragsforskningen ved de statlige høyskoler i forbindelse med den varslede forskningsmeldingen.

Komiteen mener det bør satses sterkere på de områdene hvor Norge har naturlige fortrinn. Komiteen vil peke på den unike infrastrukturen og kompetansen innen rom- og atmosfæreforskning, som er på Svalbard, Tromsø og Andøya. Dette vil kunne være en vekstnæring i landsdelen, og bidra til å skape nye attraktive arbeidsplasser. Næringen er svært kompetansekrevende, det er derfor nyttig at det nå blir gitt sivilingeniørutdanning innen romteknologi, hvor Høg-

skolen i Narvik samarbeider med Andøya rakettskytefelt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, mener det bør legges til rette for at kompetansen ved rakettskytefeltet i større grad kan benyttes på alle nivåer innen utdanningen for å sikre rekruttering og bidra til en fortsatt positiv utvikling i næringen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at virksomheten Norsk Romsenter drives på kommersiell basis - og finner ikke grunn til å gi noen pålegg til bedriften, som selv må vurdere sine behov.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, henviser til budsjettforliket mellom disse partier og til den vedtatte rammen for rammeområde 17. I samsvar med dette vil flertallet redusere post 60 med 15 mill. kroner i tilskuddet til RiT 2000.

Flertallet viser til at framdriften i prosjektet er forsinket, og at man får en forskyvning av tidspunktet for når statens utbetalinger til prosjektet påløper i henhold til St.prp. nr. 1 (1998-99).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at flertallet kutter kr 15 000 000 i tilskuddet til RiT 2000. Disse medlemmer er bekymret for at dette vil føre til at universitetsfunksjonene ikke blir tilfredsstillende utbygd. Men på grunn av at Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre har inngått et forlik med Høyre og Fremskrittspartiet som reduserer det offentlige utdanningssystemet med 328 mill. kroner, er det ikke mulig å opprettholde bevilgningen.

Komiteen viser til brev fra statsråden av 30. november 1998 om bygg i universitets- og høyskolesektoren. Komiteen viser videre til at departementet prioriterer nytt teorifagbygg i Tromsø øverst. I tillegg vil komiteen vise til sin merknad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (1997-98) hvor det heter:

«Komiteen viser til at ansvaret for bygg i universitets- og høyskolesektoren no er overført til det nye Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Ein er kjend med at fleire institusjonar er i gang med utgreiingar om konsekvensar og kostnader ved samlokalisering av høyskular. Komiteen meiner slik samlokalisering kan vere viktig for den faglege utviklinga.»

Komiteen har registrert at statsråden har gitt signaler om samlokalisering ved høyskolene i Bodø, Akershus, Stavanger, Østfold og Bergen. Komiteen er enig i dette. Komiteen viser videre til at statsrå-

den har gitt signaler om en videre utbygging ved høyskolen i Nesna og på Hamar.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre støtter også dette.

For å gi Stortinget et bedre vedtaksgrunnlag for prioritering av framtidige bygg, ber komiteen om at Regjeringa våren 1999 legger fram en sak om byggebehov i universitets- og høyskolesektoren. Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en sak om byggebehov i universitets- og høyskolesektoren. Saken bør legges fram våren 1999.»

Kap. 282 Privat høyskoleutdanning

Departementet foreslår en bevilgning kr 344 088 000 i tilskudd til private høyskoler.

Departementet vil i løpet av høsten starte en gjennomgang av tilskuddsberegningen for private skoler. Spørsmålet om lovbeskyttelse av betegnelsene universitet og vitenskapelig høyskole, jf. Innst. S. nr. 16 (1996-97), reiser bredere utdanningspolitiske problemstillinger. Disse vil bli forelagt Norgesnetttrådet som departementets rådgivende organ i sektorovergripende og prinsipielle spørsmål. En del andre spørsmål vil bli forelagt Stortinget i en lovproposisjon våren 1999.

Regjeringen mener de private høyskolene har en viktig plass innenfor samarbeidet i Norgesnett. Private høyskoler vil bli vurdert på linje med statlige når det gjelder tildeling av knutepunktfunksjonen. Rekrutteringsstipendprogrammet under kap. 281 gjelder også private høyskoler som er godkjent for å tildele doktorgrad.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, ser de private høyskolene som et verdifullt supplement til de offentlige institusjoner innen høyere utdanning.

Flertallet ser også de private høyskolene som en viktig faktor i den kommende satsing på etter- og videreutdanning, og er kjent med at flere av høyskolene allerede er aktive på dette området.

Flertallet slutter seg til bevilgningsforslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at flertallet reduserer den offentlige utdanningen med 328 mill. kroner, samtidig som de private institusjonene skjernes. Disse medlemmer mener dette er et uheldig linjevalg og vil prioritere de offentlige systemene. Disse medlemmer mener det er grunnlag for å redusere bevilgningene til de private høyskolene, og vil peke på at det er ledig kapasitet innenfor statlige høyskoler og universiteter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil redusere kap. 282 med kr 44 044 000.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti har redusert bevilgningen under kapitlet med 60 mill. kroner. Dette medlem viser til at regjeringspartiene, Fremskrittspartiet og Høyre i sine reduksjoner utelukkende har rammet det offentlige utdanningstilbud både for grunnskolen, videregående skole og høyere utdanning.

Dette medlem vil presisere at reduksjonen på 60 mill. kroner ikke skal ramme bevilgninger øremerket utdanningstilbud innenfor økonomi- og datautdanning.

4.7 Stipend og sosiale formål

Programkategori 07.80 Stipend og sosiale formål omfatter stipend, rentestøtte og avskrivninger for elever i videregående opplæring og studenter i høgre utdanning, særskilte støtteordninger for norske studenter i utlandet, sosiale tiltak for elever og studenter, samt drift av Statens lånekasse for utdanning.

Departementet foreslår å opprettholde stipendandelen over aldersskillet på 30 pst. Kostnadsnormen økes med 3,3 pst. fra undervisningsåret 1999-2000. Det markedsbaserte utlånssystemet med flytende rente foreslås videreført i 1999. Men departementet vil i samarbeid med Lånekassen legge til rette for at arbeidet med et fastrentetilbud kan utredes og forberedes slik at det kan settes i drift i år 2000. Reisestøtten for utenlandsstudenter og stipendet til forberedende språkkurs foreslås bedret. Gebyrstipendet til kunstfagutdanning i Storbritannia foreslås strammet inn. Videre foreslås en økning av aldersskillet for visse elevgrupper i videregående opplæring.

Departementet foreslår å øke rammen for nye tilsagn til studentboliger med 100 enheter. Antall studentbarnehageplasser foreslås videreført. En arbeidsgruppe som ser på ansvarsforholdet mellom vertskommune og utdanningsinstitusjon/samskipnad, skal levere endelig rapport innen 1. april 1999.

Det er oppnevnt et offentlig utvalg som skal gjennomgå utdanningsstøtteordningen under Statens lånekasse for utdanning i lys av de utfordringene støttesystemet er stilt overfor. Utvalget skal avgi sin innstilling innen 1. november 1999.

Departementet har også oppnevnt et utvalg som med samme frist skal gjennomgå de generelle reglene i studiefinansieringsordningen med sikte på en bedre tilpasning til etter- og videreutdanningsstudenter, jf. også St.meld. nr. 42 (1997-98).

Kap. 291 Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter

Departementet foreslår en bevilgning på kr 281 574 000 under dette kapitlet. I St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1998-99) foreslår departementet en engangsbevilgning på 5,55 mill. kroner under post 74 til å delfinansiere

idrettsbygg i Tromsø, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (1997-98). Kulturdepartementet er innstilt på å fordele spillemidler til prosjektet.

Komiteen vil understreke velferdstiltakenes betydning som en del av det totale studietilbudet. Tilbud om rimelige utleieboliger, barnehageplasser, sosial- /helsetjeneste og fritidstilbud er alle viktige for studentenes velferd og trivsel. Komiteen vil påpeke velferdstilbudenes betydning for rekruttering av studenter til ulike studiesteder. Satsing på velferdstiltak er dermed en måte å rekruttere studenter til utdanningsinstitusjoner i distriktene og må derfor være en del av den samlede utdanningspolitikken. Komiteen vil samtidig understreke vertskommunenes ansvar for studenter når det gjelder for eksempel å tilby rimelige tomter med sentral beliggenhet til studentboliger.

Komiteen vil også understreke det ansvaret vertskommuner for videregående skoler har for elever fra andre kommuner når det gjelder for eksempel bygging av rimelige utleieboliger, kulturtiltak og forebyggende tiltak.

Når det gjelder studier i utlandet, viser komiteen til merknadene i Innst. S. nr. 295 (1996-97), jf. St.meld. nr. 19 (1996-97) Om studier i utlandet. Komiteen vil trekke fram den ambisiøse og positive målsettingen om at 50 pst. av studentmassen skal ta hele eller deler av sin utdanning i utlandet. I dag får utenlandsstudenter gjennom stipend og lån dekking av reelle utgifter til reise og livsopphold, men ikke til skolepenger. Komiteen mener det bør vurderes hvordan det kan gis en bedre støtte til skolepenger. Samtidig må vi unngå at utdanningsinstitusjoner, spesielt i EU og USA, skrur opp prisene til norske studenter. Dette problemet må i tilfelle møtes gjennom dialog mellom norske myndigheter og utdanningsmyndigheter, spesielt i EU og USA.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til intensjonene i Innst. S. nr. 295 (1996-97), om at 50 pst. av studentmassen skal ta hele eller deler av sin utdanning i utlandet. Dette medlem mener at reisestøtten er et viktig virkemiddel for å oppnå dette og opprettholder derfor Regjeringens forslag.

Tilskudd til bygging av studentboliger (post 75)

Komiteen viser til den nylig fremlagte levekårsundersøkelsen blant studenter der det kom fram at studentene har dårligere bostandard enn befolkningen for øvrig. Spesielt i de store byene rammes studentene hardt når det er trangt på leiemarkedet. Bygging av studentboliger er viktig både for å bedre tilgangen til unge på leiemarkedet generelt og som velferdstiltak for studenter. Komiteen vil i denne sammenhengen vektlegge studentsamskipnadens erfaring i bygging og utleie av studentboliger.

Samtidig vil komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, peke på at det er en del regler som i dag begrenser samskipnadens muligheter til å bygge gode, rimelige studentboliger og mener at følgende skal legges til grunn:

1. Fjerne dagens tak på kr 1 60 000 pr. ordinær boenhet og la tilskuddet utgjøre 60 pst. av forhåndsgodkjente byggekostnader. Standardkrav skal være de samme som i dag. Dagens totalramme på kr 300 - 350 000 pr. boenhet kan beholdes, men allerede i dag har Gaustadbekkdalen i Oslo blitt godkjent med en større ramme enn dette. Det er dyrere å bygge i pressområder, også når tomteprisene holdes utenfor. Dette problemet kan løses ved å innføre et tillegg i pressområder til dagens kostnadsramme pr. boenhet. Flertallet er klar over at en omlegging til 60/40 - pst. finansiering med dagens rammer kan bety færre boenheter, men dagens ordning fører til at enkelte studentsamskipnader ikke igangsetter byggeprosjekter fordi de blir for dyre. Alternativet er å fire på standarden, noe som igjen betyr økte vedlikeholds-kostnader. Det er bedre at det blir bygd færre boliger enn at gode prosjekter som det er behov for ikke kan realiseres.
2. Flertallet mener studentboliger og ungdomsboliger bør gis dispensasjon fra kostnadskrevede kommunale bestemmelser om garasjer.
3. Flertallet mener departementet også kan gi tilsagn til kjøp og rehabilitering av eksisterende boligmasse til studentboligformål. Dette vil være et viktig virkemiddel for å integrere studentboliger i andre bomiljø.
4. For å sikre bedre finansiering av studentboliger for funksjonshemmede studenter mener flertallet at studentboliger til funksjonshemmede må sees i sammenheng med Kommunal- og regionaldepartementets finansieringsordning for kommunale omsorgsboliger.

For å bedre bosituasjonen for studenter mener flertallet at det trengs en økt satsing på studentboliger og vil be departementet komme tilbake med en handlingsplan.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til eget forslag under generelle merknader.

Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning

Departementet foreslår en bevilgning på kr 7 063 120 000 under dette kapitlet. (ekskl. post 90). I St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1998-99) er tilsagnsfullmakten om tillegg i lån for studenter som tar del i sommerundervisning oppjustert p.g.a. teknisk feil.

Komiteen vil understreke den avgjørende rollen Statens lånekasse for utdanning har for å sikre alle lik rett til utdanning. Iløpet av 90-årene har studiefinansieringen blitt bedret, spesielt gjennom at stipendandelen

har blitt mer enn doblet, samtidig som det har vært en markert økning av antallet studenter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre, viser til merknader under punktet statsbankene i finanskomiteens Budsjett-innst. S. I (1998-99) og til at Stortinget vedtok forslaget om fastrente som ble fremmet av et flertall bestående av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til ulike merknader fra disse partier i Budsjett-innst. S. I (1998-99) når det gjelder spørsmålet om fast rente på studielån.

Komiteen er kjent med at det er nedsatt et offentlig utvalg som foretar en bred gjennomgang av reglene i Statens lånekasse for utdanning. Dette utvalget (Aamodt-utvalget) skal legge fram sin innstilling 1. november 1999. Komiteen merker seg at dette er en måned etter at statsbudsjettet for år 2000 er lagt fram. Komiteen vil understreke at dette ikke bør være noe hinder for å foreslå eventuelle endringer av dagens studiefinansiering før utvalget er ferdig med sitt arbeid. Komiteen viser i den forbindelse til de merknader om studiefinansiering partiene legger inn i forbindelse med behandlingen av Kompetansereformen.

Komiteen viser til at valutasingninger gjør at dagens måte å beregne hva utenlandsstudenter får utbetalt, ikke er forutsigbart. Spesielt i fjor rammet dette særlig studenter i Storbritannia, og Stortinget ga da en valutakompensasjon for disse. Dette er ikke en holdbar løsning på sikt. For 1998-99 blir kursen fastsatt medio april og departementet varsler i proposisjonen at Lånekassen har startet en utredning om hvilke forutsetninger som må oppfylles for å kunne fastsette kursen i mai/juni for 1999-2000 uten at det skal føre til forsinkelser i utbetalingene eller dårligere service. Også Aamo-utvalget har dette til vurdering. Komiteen er kjent med at ANSA har utviklet en egen modell for beregning og utbetaling av støtte til studenter i utlandet.

Komiteen støtter prinsippet i denne modellen om at staten ved Lånekassen blir belastet eller får gevinsten for svingninger i valuta.

Komiteen ber departementet komme tilbake til Stortinget med dette, slik at det senest til studieåret 2000-2001 blir et system for beregning og utbetaling av støtte som er mer forutsigbart enn i dag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Stortingets gjentatte uttalelser om å fullstipendierte den videregående skolen.

Komiteens flertall, medlemmene Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senter-

partiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til at Stortinget tidligere har vedtatt å redusere kunstfagstipendet fra 66,6 pst. til 35,5 pst. Inntektsstatistikken for de ulike kunstnergruppene viser store inntektsforskjeller. Forventet årsinntekt er for mange grupper slik at de må defineres som lavinntektsgrupper. Flertallet mener kunstfagstipendet må målrettes inn mot disse gruppene. Flertallet kan ikke se at det er sterke grunner til å ha en høyere stipendandel for kunstutdanninger der en som ferdig utdannet kan forvente lønnsinntekter på linje med det de andre langtidsutdanna vil oppnå.

Flertallet mener omfordelingen i hovedsak skal gjennomføres innenfor de rammer som i dag gis som kunstfagstipend. Flertallet ber departementet foreta en kritisk gjennomgang av hvilke faggrupper som skal kvalifisere til kunstfagstipend slik at ordningen med økt kunstfagstipend blir mer målrettet.

Et annet flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, henviser til budsjettforliket mellom disse partier og til den vedtatte rammen for rammeområde 17. I samsvar med dette vil dette flertallet redusere dette kapitlet med 13,8 mill. kroner.

Flertallet viser til St.prp. nr. 1 (1998-99) der Regjeringen foreslår for undervisningsåret 1999-2000 en omlegging av reisestøtten for studenter som tar utdanning i land utenfor Norden. Under henvisning til budsjettforliket mellom disse partier og den vedtatte rammen for rammeområde 17, mener flertallet støtten skal gis som 70 pst. stipend og 30 pst. lån.

Gebyrstipend

For å møte behovet for leger har Norge kjøpt opp studieplasser i utlandet. Dette vurderes av departementet som en kunstig ordning så lenge det av kapasitetsmessige grunner er vanskelig å øke utdanningskapasiteten ved norske læresteder innenfor enkelte prioriterte utdanninger. Komiteen vil imidlertid understreke det betenkelige ved den forskjellsbehandling dette medfører mellom norske studenter på kjøpte plasser og norske studenter som etter å ha reist ut på eget initiativ, får store egenutgifter. Komiteen vil i denne sammenhengen vise til at ANSA spesielt har tatt opp situasjonen for medisinstudenter i Irland der i dag 18 studenter får dekket skolepenger mens 52 studenter må dekke 141 000 NOK selv per år. Komiteen understreker at målsettingen er å avvikle ordningen med kjøp av studieplasser i utlandet.

Komiteen understreker at de som velger å studere medisin, eller andre fag i utlandet, utgjør en viktig ressurs for det norske samfunn. Komiteen mener det derfor er viktig å bedre vilkårene generelt for utenlandsstudenter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet,

Høyre og Sosialistisk Venstreparti, viser til Innst. S. nr. 173 (1996-97) der et flertall understreket at bruk av gebyr- og tilleggsstipend kan være mer effektivt enn oppkjøp av studieplasser og ber departementet vurdere om det er bedre å omprioritere fra en ordning med oppkjøp til økt gebyrstipend. I første omgang kan økt gebyrstipend gå til studenter som tar utdanninger det er stort behov for i Norge, som for medisinstudenter. Flertallet vil understreke at de som er på allerede oppkjøpte plasser, må få fullført sine studier på samme betingelser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet går inn for at ved læresteder der det i dag praktiseres oppkjøp av studieplasser på medisin, tildeles alle andre medisinstudenter tilleggsstipend. Disse medlemmer foreslår å bevilge 1 mill. kroner til dette formål.

5. KOMITEENS MERKNADER TIL BUDSJETTKAPITLER PÅ KIRKENS OMRÅDE

5.1 Den norske kirke

Programkategori 07.90 Den norske kirke omfatter de regionale og sentralkirkelige møter og råd, preste- og katekettjenesten, Det praktisk-teologiske seminar, overføringer fra Opplysningsvesenets fond, samt tilskudd til ulike kirkelige formål som Sjømannsmisjonen, kirkens undervisning og diakoni, døvemenighetene m.v., og tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene.

Departementets bevilgningsforslag til Den norske kirke innebærer en vekst på 8,4 pst. i forhold til 1998. Departementet foreslår å styrke driftsbevilgningen til presteskaper med 9 mill. kroner ut over ordinær kompensasjon for lønns- og prisvekst. Dette gir rom for mer enn 20 flere årsverk for vikarer. Videre er det lagt inn en økning på 2 mill. kroner til Kirkelig utdannings-senter i nord. Tilskuddet til døvemenighetene foreslås også økt. Opplysningsvesenets fond forutsettes heretter selv å dekke utgiftene ved sin sentrale forvaltning, mens staten har ansvaret for bispedømmerådernes husleie.

Generelt

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, anser Den norske kirke som den sentrale forvalter av vår kristne kulturarv, og den har solid fotfeste i det norske folk og samfunn. Flertallet legger vekt på at Den norske kirke er en åpen, inkluderende og evangelisk folkekirke. Flertallet vil minne om at ansvaret for å utvikle en strategi for vår folkekirke i første rekke ligger til kirkens valgte organer, og har med tilfredshet merket seg at Kirkerådet både gjennom utvalgssarbeid og den generelle virksomheten har fokus på folkekirkens situasjon.

Flertallet legger videre vekt på at vi fremdeles har en statskirke, og at staten derfor har et ansvar for res-

surssituasjonen i kirken. I vurderingen av ressursbehovene legger flertallet særlig vekt på hensynet til folkekirken, arbeidsmiljøet til de ansatte og en god forvaltning av eiendom og økonomiske verdier.

Fle rtallet viser til at det reformarbeid som omfatter lov- og regelverk og målretting av kirkeforvaltningen, har styrket det kirkelige lokale selvstyre. I denne sammenheng vil flertallet vise til rapporter som viser bekymringsfulle trekk ved den lokale kirkes økonomi. Den nye kirkeloven ga kommunene klare forpliktelser. Flertallet mener på denne bakgrunn det er grunn til å gjennomgå den økonomiske situasjonen etter innføring av ny kirkelovgivning, og henviser til nærmere omtale under kap. 294.

Fle rtallet mener det er viktig å fortsette arbeidet for å bedre likestillingen på alle nivå i kirken. I denne sammenheng vil flertallet påpeke det uheldige i at trange vikarbudsjett medfører manglende vikarhjelp til menigheter med prester i fødselspermisjon. Dette medfører uheldig press på unge prester som ønsker å stifte familie. Flertallet mener kirken må revurdere sin personalpolitikk på dette området. Flertallet har videre merket seg at Kirkelig ressurscenter for mishandlede kvinner er i drift og gjør en viktig jobb også som kompetansesenter for ulike yrkesgrupper.

Fle rtallet har merket seg kirkens vedtak om en dialog om de homofiles situasjon i kirken. Flertallet vil påpeke den viktige jobb organisasjonen Åpen Kirkegruppe gjør i den sammenheng, og ser positivt på at departementet drøfter med Kirkerådet hvordan overføringene av økonomisk støtte til Åpen Kirkegruppe skal skje.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil understreke at den norske kirke står dypt forankret i det norske folk og at dette forplikter kirken til å vise ydmykhet i den viktige rollen den har. Disse medlemmer viser til den store verdien av å ha en åpen og inkluderende folkekirke. En folkekirke må fremstå som et fellesskap preget av omsorg og respekt for ulikheter. Den må favne alle mennesker i alle aldre og i ulike livssituasjoner, slik at alle - kvinner og menn, barn og unge - kan kjenne tilhørighet til kirken og få del i kirkens forkynnelse, opplæring, omsorg og fellesskap.

Disse medlemmer viser til at vi har en statskirke, og at staten derfor har et ansvar for ressurs situasjonene i kirken. Blant annet gjelder det ansvaret for å gi kirken tilstrekkelige økonomiske og personellmessige ressurser. Disse medlemmer viser til at det i løpet av høsten er blitt tydeliggjort at menighetene sliter med trange rammer, og viser i den forbindelse til forslaget om å få en samlet vurdering av kirkens økonomiske situasjon etter innføring av ny kirkelig lovgivning.

Disse medlemmer vil i den forbindelse vise til de ulike kirkelige fonds, særlig Opplysningsvesenets fond, som akkumulerer store verdier og hvor bare en liten del av avkastningen blir brukt. Disse medlemmer ser fram til en total gjennomgang av kirkens

økonomi hvor også bruk av fondene blir en sentral del. Disse medlemmer mener at en større del av avkastningen må brukes til kirkelige formål og at bl.a. Nidaros Domkirke må kunne bli tilgodesett med slike midler. Det vises til at de har økt sitt virkefelt til å omfatte kultur i vid forstand.

Disse medlemmer ser positivt på at antall kvinner som studerer teologi øker, forsett er det imidlertid få kvinner som bekler ledende stillinger i kirken. Disse medlemmer mener statsråden og kirken må øke innsatsen for å legge forholdene til rette for at flere kvinner blir ønsket velkommen i slike stillinger.

Disse medlemmer viser til at Kirkemøtet har vedtatt å stenge ute kirkemedlemmer i homofilt samliv, ikke bare når det gjelder prest, kateket og diakoner, men også øvrig personell med forkynnende, undervisende og/eller liturgiske funksjoner. Det ble allikevel åpnet for at forståelsen av slike saker kan arte seg forskjellig ut fra lokale forhold.

Disse medlemmer har merket seg artikkelen til professor dr. juris Kirsten Ketscher i siste nummer av Lov og Rett, hvor hun bl.a. skriver at det å bli stemplet og utelukket fra stillinger i Den norske kirke er så inngripende og krenkende for den enkelte at det kan sidestilles med å bli utelukket fra det norske samfunn i betydningen av å miste sin identitet. Disse medlemmer er enig i dette.

Disse medlemmer mener at kirken må vise en åpen og inkluderende holdning og praksis overfor alle deler av befolkningen og ha et særlig ansvar for å skape bred deltakelse og tillit også i forhold til dem som benytter kirken en gang i blant.

Kap. 294 Kirkelig administrasjon

Departementet foreslår en bevilgning på kr 255 342 000 under dette kapitlet.

Komiteen mener det på bakgrunn av Kirkemøtets vedtak og vurderinger er riktig å få en samlet vurdering av den lokale kirkes økonomiske situasjon etter innføring av ny kirkelig lovgivning. En slik vurdering bør gi informasjon om utviklingen i kommunenes bevilgninger til kirkelige formål og virksomhet. Vurderingen bør også omfatte forvaltningen av kirkelige eiendommer og fonds, og en vurdering av hvorvidt det også i framtiden skal finnes særskilte tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene over Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett, eller om dette i sin helhet bør legges inn i overføringene til kommunene. Komiteen mener en slik samlet vurdering av kirkens økonomi vil gjøre det mulig å se statens totale bidrag sammen med kommunenes økonomiske forpliktelser.

Komiteen vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget en samlet vurdering av kirkens økonomiske situasjon etter innføring av ny kirkelig lovgivning.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, viser til rapporter under komiteens høringer og vedtak på Kirkemøtet som uttrykker stor bekymring for den lokale kirkes økonomi. I henhold til ny kirkelov og gravferdslov har kommunene klare økonomiske forpliktelser for kirkens drift lokalt. I tillegg har staten gitt tilskudd til den kirkelige virksomhet i kommunene gjennom en bevilgning på 100 mill. kroner både i 1997 og 1998. Flertallet registrerer at for svært mange kirkelige fellesråd har disse midlene gjort det mulig å etablere et minimum av kirkelig administrasjon.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet har merket seg at Ressurssenteret formishandlede kvinner har behov for økt statsstøtte og foreslår kr 200 000 til senteret. Det gjøres et godt og viktig arbeid hovedsakelig basert på innsamlede midler. Disse medlemmer viser til at en fagstilling i dag dekkes over statsbudsjettet.

Disse medlemmer har også merket seg at Åpen Kirkegruppe gjør et verdifullt arbeid for å fremme dialog mellom homofile og kirken og fjerne fordommer.

Disse medlemmer mener det er viktig at Åpen Kirkegruppe får mulighet til å fortsette dette arbeidet. Også for kirken er Åpen Kirkegruppes rolle som samtalepartner i denne viktige dialogen vesentlig. Disse medlemmer foreslår en bevilgning på kr 200 000 til Åpen kirkegruppe.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det også innenfor dette kapitlet bør være rasjonaliseringsgevinster å hente, særlig i overføringen til kommunesektoren. Disse medlemmer går derfor primært inn for generelle innsparinger som for kapitlet totalt vil dreie seg om opp mot 4 pst.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å redusere tilskuddet til kirkelig virksomhet i kommunene over post 72 med 110 mill. kroner.

Den norske Sjømannsmisjon (post 71)

Komiteen viser til behandlingen av Innst. S. nr. 295 (1996-97) der Stortinget gjorde vedtak om at tilskuddet til Den norske Sjømannsmisjon/Norsk kirke i utlandet skal gå til full dekning av personalkostnader for prest, assistent og husmor ved utestasjonene, samt et tilskudd til administrasjon.

Komiteen merker seg at Regjeringen i tråd med dette vedtaket foreslår en økning i støtten på 2 mill. kroner til 28,5 mill. kroner, og at dette vil gi full dekning av lønnsutgiftene til nevnte stillinger. Samtidig er komiteen kjent med at full dekning av kostnader i tråd med Stortingets vedtak er beregnet til 36,5 mill. kroner. Komiteen forutsetter derfor at opptrappingen av støtten til Sjømannsmisjonen vil fortsette til målsetningen i Stortingets vedtak er nådd. Komiteen viser også til at Sjømannsmisjonens totale budsjett for

1998 er på drøyt 87 mill. kroner, herav utgjør støtten fra staten 26,5 mill. kroner. Organisasjonen har således en svært betydelig egenfinansiering.

Komiteen vil videre vise til betydningen av det arbeid Sjømannsmisjonen gjør for nordmenn i utlandet. Foruten å tilby geistlig og kirkelig betjening er Sjømannskirkene en viktig sosial faktor og et betydningsfullt sosialt nettverk for nordmenn i utlandet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, vil på denne bakgrunn foreslå å øke tilskuddet til Den norske Sjømannsmisjon med kr 800 000 til 29,3 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti går inn for økt tilskudd til Sjømannsmisjonen på 0,8 mill. kroner. Disse medlemmer vil også bemerke at Den norske kirke i utlandet gjør en sosial innsats og betyr mye for det norske miljøet i utlandet. Disse medlemmer mener derfor at Den norske kirke i utlandet også bør gis tilskudd for denne del av virksomheten over Nærings- og handelsdepartementets budsjett, og ber Regjeringen komme tilbake til saken.

Kap. 295 Presteskapet

Departementet foreslår en bevilgning på kr 535 857 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at prestetjenesten er en fundamental tjeneste i kirken. Det er viktig at denne tjenesten organiseres og ledes på en måte som sikrer god personalføring samtidig som kirkens medlemmer betjenes på en god måte. Komiteen har merket seg at departementet vurderer å endre regelverk og organisering slik at det blir tilpasset vår tid og dagens forventninger til tjenesten.

Komiteen har videre merket seg behovet for økte ressurser til vikartjenesten under ledighet, sykdom, fødselspermisjoner, feriefravær og lignende, og at Regjeringens forslag innebærer en styrking av bevilgningen for 1999 på 9 mill. kroner eller 20 flere årsverk for vikarer. Komiteen er enig i dette.

Komiteen har også merket seg den bekymringsfulle situasjonen kirken står overfor med hensyn til rekruttering til kirkelig utdanning og tjeneste. Folkekirkens mulighet til å betjene alle døpte er avhengig av at kirken har tilstrekkelig med ulike typer kvalifiserte medarbeidere, og videre at kirken framstår som en god arbeidsplass. Komiteen vil i denne sammenheng understreke betydningen av å komme i gang med en bemanningsplan for å bedre rekrutteringen til kirkelige stillinger. Komiteen vil spesielt fremheve sammenhengen mellom rekruttering til kirkelige stillinger og hvilket tilbud kirken er i stand til å møte barn og unge med.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til entydige signaler om den bekymrings-

fulle situasjonen for prestatjenesten dersom vikarsituasjonen ikke blir forbedret. Selv ved svangerskapspermisjoner settes i flere tilfeller ikke inn vikarer, fordi situasjonen i andre prestegjeld er enda vanskeligere. Disse medlemmer støtter derfor Regjeringens forslag om økte bevilgninger på denne posten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har med bekymring registrert meldinger om at man innenfor dagens rammer ikke har lønnsmidler til vikarprester, noe som bl.a. har ført til at man har måttet avlyse enkelte gudstjenester. Disse medlemmer mener primært at driftsmidlene under dette kapittel bør styrkes.

Kap. 297 Nidaros domkirke m.m.

Departementet foreslår en bevilgning på kr 24 395 000 under dette kapitlet.

Komiteen vil understreke det verdifulle kulturminne Nidaros domkirke er for Norge. Det er viktig at den er åpen for kultur i bred forstand. Komiteen har merket seg den verdifulle kompetanse som er bygd opp ved Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (Restaureringen). Denne kompetansen kommer nå restaureringen av Stavanger domkirke til gode. Restaureringen vant prisen «Årets kulturminne». Ifølge medieoppslag har Restaureringen fått en betydelig internasjonal anerkjennelse ved EU-tildelingen av Rafaelprisen.

Komiteen understreker betydningen av å sikre budsjettildelinger i forhold til langsiktige planer som utarbeides på bakgrunn av systematiske og forskningsbaserte tilstandsrapporter.

Kap. 299 Opplysningsvesenets fond

Departementet foreslår en bevilgning på kr 30 100 000 under dette kapitlet, herunder lønnsutgifter for fondsforvaltning overført fra kap. 200.

Komiteen slutter seg til bevilgningsforslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at fondet skal forvaltes til beste for Den norske kirke. Flertallet viser til at finansinntektene i 1997 utgjorde i overkant av 122 mill. kroner. Det er vanskelig å forstå og akseptere at den årlige avkastningen ikke i større grad skal kunne disponeres til fremme av Den norske kirke.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti går inn for at 120 mill. kroner av finansinntektene overføres kap. 294 post 72. Dette medlem vil understreke at en slik bruk av avkastningen må oppfattes som en nødløsning. Dette medlem mener at en for fremtiden må ha en gjennomgang av hvorledes avkastningen på ulike måter kan nyttes til fremme av Den norske kirke.

6. KOMITEENS MERKNADER TIL BUDSJETTKAPITLER PÅ FORSKNINGS-OMRÅDET

6.1 Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

Programkategori 07.70 Forskning omfatter departementets bevilgning til forskning gjennom Norges forskningsråd, til opprettelse av Norsk teknologiråd, til forskningsinstitutter og andre tiltak, internasjonalt forsknings samarbeid og Det norske meteorologiske institutt.

Departementets bevilgninger gjennom Norges forskningsråd skal i første rekke gå til frie prosjekter og grunnforskningsprogrammer. Departementet vil særlig styrke områdene medisin og helse (grunnforskning og rekruttering til medisinsk forskning) og naturvitenskap og teknologi (styrking av grunnleggende marin forskning). Den sistnevnte satsningen inngår i et samarbeid med Fiskeridepartementet og Landbruksdepartementet etter anbefaling fra Forskningsrådet. Bevilgningen til vitenskapelig utstyr er økt med 5 mill. kroner i forhold til i fjor.

Departementet er opptatt av å sikre kvaliteten i forskningen og har lagt inn midler til å finansiere Forskningsrådets toppforskningsprogram som skal gi unge lovende forskere gode arbeidsvilkår. Videre er basisbevilgningen til Senter for høyere studier økt.

For å styrke kompetanseutviklingen i distriktene er basisbevilgningen til de regionale forskningsinstituttene økt med 15 mill. kroner.

Regjeringen følger Stortingets oppfordring om å legge til rette for norsk deltakelse i EUs femte ramme-program. Når EU har fattet endelig vedtak om omfanget av og innholdet i rammeprogrammet, vil Regjeringen legge fram en egen proposisjon der Stortinget blir bedt om å ta stilling til deltakelsen.

Regjeringen foreslår å opprette et eget norsk teknologiråd fra 1. januar 1999. Teknologirådet skal være et uavhengig organ. Forskningsrådet ivaretar sekretariatsfunksjonen. Formålet er å stimulere til en offentlig debatt som også kan engasjere ikke-eksperter. Rådet skal kunne vurdere ny teknologi på alle samfunnsområder. Særlig aktuelle områder er helse-, miljø- og energiteknologi, bioteknologi og informasjon- og kommunikasjonsteknologi. Oppstartbevilgningen er på til sammen 5 mill. kroner, jf. også omtale under punkt 6.3.

Regjeringen vil legge fram en melding om norsk forskningspolitikk våren 1999, med bl.a. vurdering av gjeldende prioriteringer i norsk forskning.

Komiteen mener at forskning frembringer kunnskap som er kollektive goder. Det offentlige må derfor ta hovedansvar for grunnforskning og den anvendte forskningen innen f.eks. områder som helse og miljø. I tillegg må det offentlige sørge for en nasjonal forskningsmessig infrastruktur.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, har merket seg at forskningsbevilgningene over Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett er øket med 8,2 pst. Flertallet har også merket seg at området medisin og helse er spesielt prioritert i budsjettforslaget. Flertallet konstaterer at denne satsingen er med på å følge opp målsettingen om å styrke grunnforskningen. Flertallet legger til grunn at målsettingen om å bringe den norske forskningsinnsatsen opp på gjennomsnittet for OECD-landene ligger fast. Flertallet viser for øvrig til at Stortinget våren 1999 vil få anledning til å drøfte en melding om forskningspolitikken. Behandlingen av denne meldingen vil gi grunnlag for en bred gjennomdrøftelse av viktige forskningspolitiske spørsmål.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at budsjettforslaget gir en nominell vekst på 2,5 pst. Dette er mindre enn beregnet lønns- og prisvekst og representerer derfor en realnedgang i de samlede forskningsbevilgningene i forhold til fjorårets bevilgninger. Disse medlemmer peker på at spesielt er bevilgningen over Nærings- og handelsdepartementet redusert. Også de samlede bevilgningene fra departementene til Norges forskningsråd gir en realnedgang.

Disse medlemmer viser videre til at bevilgningene over Kirke-utdannings- og forskningsdepartementets budsjettområde viser en nominell vekst på 8,2 pst. som gir realvekst.

Disse medlemmer vil vise til at det ligger i forskningens egenart at den trenger til langsiktighet og forutsigbarhet. Etter disse medlemmers mening er det derfor viktig å sikre stabile ressurser over tid. Disse medlemmer viser i denne forbindelse til behovet for å bringe bevilgningene i samsvar med et gjennomsnitt av OECD-nivå.

Disse medlemmer vil peke på at det er typisk for de nye vekstnæringene at de er både teknologi- og kunnskapsintensive. I et kunnskapsbasert samfunn vil graden av foredling måtte øke. Disse medlemmer vil understreke at forskning og utdanning i denne sammenheng vil utgjøre viktige virkemidler.

Disse medlemmer mener at et lite land som Norge bare har mulighet til å utvikle et mindre antall spissområder til internasjonal tetposisjon. Disse medlemmer er opptatt av at det utvikles spisskompetanse på områder som vil få betydning på lang sikt. Disse medlemmer ber derfor om at departementet i den bebudede forskningsmelding foretar en drøfting av en bedre arbeidsdeling i institusjonene imellom for å sikre en bedre utnyttelse av de samlede ressurser. Disse medlemmer viser også til innstillingen 1990 «Nybrott og gjenreise. Ny kunnskapspolitikk for Nord-Norge». Med den fraflytting som nå skjer i den nordligste landsdelen bør departementet, blant annet med utgangspunkt i den ovennevnte utredning,

drøfte og eventuelt fremme forslag til ulike innsatsområder innen forskningsområdet for landsdelen. Disse medlemmer understreker at forskningsmeldingen bør være handlingsrettet og inneholde en styrking av den langsiktige forskning, vektlegge rekrutteringsstillinger, forskerutdanning og vitenskapelig utstyr. Videre bør meldingen drøfte en strategi for tettere samarbeid mellom universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter og næringsliv.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Høyre, viser også til behandlingen av Budsjett-innst. S. I. (1998-99), da Stortinget vedtok disse partiers forslag om etablering av Norges forskningsfond:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og legge frem forslag til økonomiske stimuleringsiltak for å fremme forsknings- og utviklingsarbeidet i bedriftene. Samtidig ber Regjeringen utrede og fremme forslag om å opprette et Norges forskningsfond, basert på midler fra et eventuelt salg av statlige aksjer.»

Flertallet viser i den forbindelse til viktigheten av forskning for fremtidig vekst i verdiskapningen. Det er viktig å styrke både grunnforskningen, som oftest skjer i offentlig regi, og den forskning som foregår i næringslivet. FoU-innsatsen i norsk næringsliv ligger lavt sammenlignet med andre land. Samtidig vil det ved forskning i bedriftene ofte være såkalt positive eksterne effekter. Disse forholdene tilsier etter flertallet syn at forsknings- og utviklingsvirksomhet i næringslivet bør stimuleres spesielt, ved siden av økt satsing på forskning generelt. Flertallet viser også til forslag i Buer-utvalget om et eget fond i SND for utviklingsarbeid.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil peke på sitt alternative budsjett der en foreslo 100 mill. kroner til vitenskapelig utstyr og forskning. Disse medlemmer vil videre peke på at det nye forskningsfondet bør brukes på følgende områder:

Når det gjelder marin forskning, vil disse medlemmer peke på at Norge har forutsetninger for å bli verdensledende på det marine området som omfatter fiskerier, havbruk, foredlingsindustrien og marin bioteknologi. Norge har lange tradisjoner på disse områdene og sterke fagmiljøer. Disse medlemmer viser til at det her er tale om virksomhet som har betydning for hele Kyst-Norge. Det er mulig med en vesentlig utvikling av disse høringene som om noen år kan gi større eksportinntekter og bety mer for sysselsettingen enn olje- og gassvirksomheten. Det er tale om å utnytte fornybare ressurser og å satse på høyteknologisk virksomhet. Dyp innsikt i marin økologi er en forutsetning for å lykkes på feltet.

Når det gjelder *medisinsk forskning*, vil disse medlemmer peke på at dypere forståelse av hva som skjer med menneskets celler ved ulike sykdommer er i ferd med å revolusjonere medisinen. Helt mye metoder

for å diagnostisere, forebygge og helbrede sykdommer bryter frem.

Når det gjelder miljøforskning, viser disse medlemmer til at klimaendringer er en av de store miljøtruslene vi står overfor. Disse medlemmer vil understreke at det er viktig at Norge har høy forskningsbasert innsikt på området. Vi har et ansvar for å bidra til kunnskapsutviklingen på dette området. I internasjonale forhandlinger er det bare dyp faglig innsikt som sikrer at Norges stemme blir hørt. Disse medlemmer vil også fremholde at klimaspørsmålene henger sammen med trekk ved vårt økonomiske system, samfunnsorganisering og teknologien. Klimaforskningen må derfor omfatte naturvitenskapelige, samfunnsvitenskapelige og teknologiske spørsmål.

Kap. 283 Det norske meteorologiske institutt

Departementet foreslår en bevilgning på kr 301 347 000 til drift og utstyr ved instituttet og til internasjonalt samarbeid. Forslaget innebærer en videreføring av virksomheten på omtrent samme nivå.

Komiteen har ingen merknader og slutter seg til proposisjonen.

Kap. 285 Norges forskningsråd

Departementet foreslår en bevilgning på kr 770 914 000 under dette kapitlet, jf. også omtale under punkt 6.1.

Komiteen peker på det faktum at både forskningsaktiviteten og utdanningsaktiviteten ved universitetene og høyskolene er blitt utstyrsnevende, og de tradisjonelle utstyrsnevende fagene er blitt enda mer utstyrsnevende, uten at dette er blitt viet nok oppmerksomhet. Komiteen mener det er grunn til å tro at dette fører til en skjult nedbygging av en rekke fag uten at konsekvensene er blitt tilstrekkelig vurdert.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslo 50 mill. kroner til vitenskapelig utstyr over Norges forskningsråds budsjettområde. Slik disse medlemmer ser det, innebærer Regjeringens forslagen bedring ettersom forskningsmiljøenes muligheter til også å konkurrere internasjonalt avhenger av utstyrssituasjonen innen viktige forskningsområder, slik Norges forskningsråd har gjort rede for.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslaget fra regjeringspartiene, Fremskrittspartiet og Høyre om å redusere den norske deltakelsen i EU-programmet neste år, jf. kap. 288.

Dette medlem foreslår å øke forskningsbevilgningen gjennom Forskningsrådet med 50 mill. kroner slik at den samlede bevilgning til forskning blir opprettholdt.

Kap. 287 Forskningsinstitutter og andre tiltak

Departementet foreslår en bevilgning på kr 110 731 000 under dette kapitlet, jf. også omtale under punkt 6.1.

Komiteen slutter seg til bevilgningsforslaget.

Forskningsstiftelser (post 54)

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at en økning av grunnfinansieringen til de regionale forskningsinstituttene er i samsvar med det behov som evalueringer av instituttene har pekt på.

Imidlertid mener komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti at det bør iverksettes statlige retningslinjer for instituttfinansiering der en sikrer at det blant annet etableres strategiske programmer. Det må også legges opp til styrking og samordning av samarbeidet mellom institutt og høyskolene.

Disse medlemmer fremmer forslag i samsvar med dette.

«Stortinget henstiller til Regjeringen om å komme tilbake i forskningsmeldingen med forslag om nærmere samarbeid og samordning mellom de regionale forskningsstiftelsene og høyskolene.»

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre merker seg at Regjeringen øker basisbevilgningene til de regionale forskningsinstituttene, og ser dette som viktig for en langsiktig påbygging av kompetansen i hele landet. Disse medlemmer understreker betydningen av disse instituttene rolle i regionene og den rollen de har i kompetanseutviklingen til små og mellomstore bedrifter i distriktene. Disse medlemmer vil påpeke at styrkingen i hovedsak skal brukes til strategiske instituttprogrammer i henhold til retningslinjene for den statlige finansieringen av forskningsinstituttene som ble fastsatt i 1994.

Teknologirådet (post 55)

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, merker seg at Regjeringen foreslår å etablere et norsk teknologiråd med sekretariatsfunksjon i Norges forskningsråd. Flertallet har forventninger til rådets rolle i å stimulere til offentlig debatt og formidle kunnskap om muligheter og konsekvenser av ny teknologi.

Kap. 288 Internasjonale samarbeids tiltak

Departementet foreslår en bevilgning på kr 495 538 000 under dette kapitlet, vesentlig til EUs rammeprogram for forskning, jf. også omtale under punkt 6.1.

Komiteen understreker at norsk deltagelse i internasjonalt forskningssamarbeid er viktig for kvaliteten i

norsk forskning. Komiteen mener at det fortsatt er viktig å øke næringslivets engasjement i EUs ramme-program for forskning. Komiteen har merket seg at EU ennå ikke har fattet vedtak om Det femte ramme-program for forskning, og at Regjeringen senere vil komme tilbake til Stortinget med egen proposisjon om norsk deltagelse i dette programmet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, henviser til budsjettforliket mellom disse partier og til den vedtatte budsjetttramme for rammeområde nr. 17. Flertallet vil i samsvar med dette redusere bevilgningen under post 73 med 50 mill. kroner. Flertallet mener reduksjon i bevilgningen ikke har noen betydning for Norges deltakelse i EUs forskningsprogram og igangværende forskning. Flertallet viser til brev fra statsråden 30. november 1998 der det heter:

«Bevilgningen til EUs rammeprogram foreslås redusert med 50 mill. kroner fordi det blir en innsparing på 50 mill. kroner på tilsvarende bevilgning i statsbudsjettet for 1998. De innsparte midlene vil bli overført, slik at budsjettforutsetningene for 1999 blir de samme som Regjeringen la opp til i St.prp. nr. 1.»

Flertallet vil peke på at Norge har oppfylt sine kontingentforpliktelser i 1998, og at mindreforbruket ikke påvirker planlagte tiltak i forskningssamarbeidet med EU.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der en ikke reduserte EUs ramme-program. Som følge av forliket har statsråden i brev til Arbeiderpartiets fraksjon gjort oppmerksom på at en reduksjon på 50 mill. kroner ikke vil bety noen reduksjon i aktiviteten. Disse medlemmer går derfor inn på dette.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti tar til etterretning at Regjeringen i kompromisset med Høyre og Fremskrittspartiet mener det er grunnlag for å redusere bevilgningen til EUs ramme-program for forskning med 50 mill. kroner. Siden den norske deltakelsen i prosjekter innenfor ramme-programmet får et mindre omfang neste år enn det en opprinnelig foreslo, betyr dette at den samlede bevilgning til forskning blir redusert. Norge ligger under OECDs gjennomsnitt målt i forhold til nasjonalproduktet når det gjelder bevilgning til forskning. Det er tidligere uttalt at forskning skal være et satsningsområde. Dette medlem mener derfor at reduksjonen i EU-programmet må kompenseres med tilsvarende økning i bevilgningen til forskningsrådet, jf. Sosialistisk Venstrepartis forslag under kap. 285.

6.2 Nærings- og handelsdepartementet

Programkategorien 17.20 Forskning og utvikling omfatter Næringsdepartementets bevilgninger gjen-

nom Norges forskningsråd. Tilskuddet gjelder forskningsinstituttene basisfinansiering (grunnbevilgninger og støtte til strategiske instituttprogrammer), brukerstyrte programmer, samt 3,8 mill. kroner til Himdalen-anlegget for lavt og middels lavt radioaktivt avfall. Øvrige kapitler under denne programkategorien ligger under rammeområde 9 som behandles av næringskomiteen. Tilskuddet til Forskningsrådet foreslås redusert med 1,1 pst. i forhold til 1998.

Regjeringen har i forskningsbevilgningene for 1999 særlig prioritert innsats rettet mot små og mellomstore bedrifter, samt tiltak som kan bidra til å få norsk næringsliv i front når det gjelder å utvikle og ta i bruk avansert informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Samtidig er forsknings- og utviklingsinnsatsen mot en del av de mer tradisjonelle næringene trappet noe ned. Oppbygging av forskningslaboratorier og fagmiljøer innenfor mikroteknologi foreslås som en ny og viktig satsning i 1999.

Kap. 920 Norges forskningsråd

Departementet foreslår en bevilgning på kr 809 000 000 under dette kapitlet, jf. ovenfor. I tillegg foreslås en tilsagnsfullmakt på 107,5 mill. kroner. Inntil samme beløp av bevilgningen for 1999 går til inndekning av tilsagnsfullmakten for 1998.

Komiteen vil peke på at det foregår samlet sett relativt lite FoU i norsk næringsliv sammenliknet med andre land. Dette skyldes for en stor grad en næringsstruktur som er råvaredominert og som består for en stor del av små og mellomstore bedrifter. For å øke verdiskapningen i fastlandsøkonomien er det ønskelig slik komiteen ser det å få et større innslag av kunnskapsintensive bedrifter og sikre at den råvarebaserte delen av industrien ligger i front kunnskapsmessig.

Komiteen mener at utviklingen i retning av en mer kunnskapsbasert og globalisert økonomi medfører at innovasjon og forskning blir stadig viktigere, men ofte også mer krevende og risikabel sett ut fra den enkelte bedrift.

Komiteen mener videre at næringsrettet FoU gir i gjennomsnitt god lønnsomhet for bedriftene. Gjennom bedre produkter og spredning av kunnskapen ut i resten av samfunnet, er samfunnslønnsomheten også stor. Dette er grunnen til at det offentlige i de fleste land på forskjellige måter stimulerer næringsrettet FOU.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti peker på at i de senere årene har våre konkurrentland økt den offentlige FoU-innsatsen. Disse medlemmer viser til at bevilgningen til den teknisk-naturvitenskapelige instituttsektoren, midler til toppfinansiering av grunnforskning er redusert, samtidig som parken av avansert vitenskapelig utstyr forvitrer. Disse medlemmer viser til at den forskningsmessige infrastruktur som næringslivet er avhengig av, er svekket.

Disse medlemmer mener at den defensive norske forskningspolitikken gir et dårlig utgangspunkt for landets posisjonering i fremtidens internasjonale konkurranse, og kostbar pga. muligheter som går tapt. Disse medlemmer mener det må være en målsetting å øke bredden i antall bedrifter som driver med FoU, og mener det er særlig viktig å stimulere små og mellomstore bedrifter til økt FoU-innsats.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Regjeringen ved forrige års budsjett, i Revidert nasjonalbudsjett og neste års budsjett har foretatt kutt i næringsforskning, både over NHDs budsjettområde og innenfor andre departementets områder. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet har gått imot reduksjoner. Disse medlemmer viser også til Arbeiderpartiets budsjett der det ble foreslått 50 mill. kroner til vitenskapelige utstyr. Budsjettforliket har fått som resultat at denne økningen er nedstemt. Departementet opplyser at reduksjonen vil ramme forskning innen prosessindustrien, bygg og anlegg. Disse medlemmer viser for øvrig til at det er flertall for å opprette Norges forskningsfond med midler fra salg av statlige aksjer.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre mener det er viktig å ha en strategi for næringsrettet FoU-virksomhet som ivaretar behovet for å videreutvikle FoU-intensive virksomheter og behovet i næringer der FoU-innsatsen er lav. Disse medlemmer er derfor positive til at Regjeringen særlig prioriterer innsats rettet mot små- og mellomstore bedrifter, samt tiltak som kan bidra til å få norsk næringsliv i front når det gjelder å ta i bruk avansert informasjons- og kommunikasjonsteknologi, innenfor bevilgningen til næringsrettet forskning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at forskningsprogrammer innen atomenergi bør nedprioriteres. I stedet bør en øke innsatsen innen forskning på og utvikling av fornybare energikilder.

Dette medlem vil derfor redusere bevilgningen til Institutt for energiteknikk med 25 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Høyre, viser også til sine merknader under pkt. 6.1.

6.3 Fiskeridepartementet

Programkategori 16.20 Forskning og utvikling omfatter Fiskeridepartementets bevilgninger til fiskeri- og havbruksforskning, herunder tilskudd gjennom Norges forskningsråd, samt Havforskningsinstituttet med forsknings- og havbruksstasjoner og forskningsfartøy. Budsjettforslaget under Forskning og utvikling innebærer en nominell økning på 8,6 pst. i

forhold til 1998, vesentlig som følge av Regjeringens satsning på marin forskning og utvikling.

Regjeringen vil i tråd med St.meld. nr. 51 (1997-98) Perspektiver på utvikling av norsk fiskerinæring, legge til rette for økt verdiskapning i næringen. I budsjettforslaget er marin forskning og utvikling gitt en ekstra satsning på 23 mill. kroner, i hovedsak kanalisert gjennom Forskningsrådet. Av tilskuddet til Forskningsrådet gjelder 0,5 mill. kroner drift av sekretariatet til Teknologirådet, jf. omtale under punkt 6.1 ovenfor. Tilskudd til utviklingstiltak foreslås økt med 2 mill. kroner.

Komiteen konstaterer at det er en betydelig økning på kategori 16.20 Forskning og utvikling. Det er meget viktig at det satses sterkt på FoU innen hav- og fiskeriforskning da dette er av våre viktigste ressurs- og eksportområder.

Komiteen vil vise til den betydning norsk fiskerinæring har for bosetting og sysselsetting i distriktene. For at næringen skal befeste og videreutvikle denne posisjonen, må en gjøre mer ut av hvert kilo råstoff.

Komiteen ser det som svært positivt at Regjeringen løfter fram forskning innen markeds kunnskap, marin bioteknologi, totalutnyttelse av råstoffet gjennom biprodukter og nye produkter og produkt- og prosessutvikling som viktige satsingsområder. Bare på denne måten kan næringen møte den store utfordringen mht. nye produkter og interessante og framtidsrettede arbeidsplasser.

Komiteen er enig i at forskning og utvikling vil medvirke til å styrke lønnsomheten og konkurranseevnen i fiskeri- og havbruksnæringen. Likeså er det viktig å sikre et best mulig kunnskapsgrunnlag for forvaltningen av norske ressurser og havområder. Det er særlig viktig å få vurdert metoder innen overvåking av marine ressurser og miljø.

Komiteen har merket seg at næringen sjøl i beskjeden grad bidrar til FoU. Det er derfor et mål å få til et større engasjement i mellomstore og mindre bedrifter.

Komiteen ser med interesse på at det vurderes innført en FoU-avgift for fiskeri- og havbruksnæringen og at departementet vil utrede dette.

Komiteen er enig i at det er viktig at norske fiskeriforskningsmiljøer deltar aktivt i det internasjonale forsknings samarbeidet.

Kap. 1020 Havforskningsinstituttet

Departementet foreslår en bevilgning på kr 235 540 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til den fylldige beskrivelsen under kap. 1020 hvor det listes opp en rekke viktige forskningsprogrammer under områdene marine ressurser, maritimt miljø og havbruk. Komiteen viser for øvrig til de generelle merknadene over og slutter seg til proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til behandlingen av Budsjett-innst. S. I.

(1998-99), der Arbeiderpartiet og Høyre dannet flertall for opprettelse av et Norges forskningsfond, og der Arbeiderpartiet pekte på marin forskning som et av tre nasjonale satsingsområder innenfor forskningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine innledende bemerkninger og går ut fra generelle vurderinger primært inn for å redusere bevilgningene.

Kap. 1021 Drift av forskningsfartøyene

Departementet foreslår en bevilgning på kr 102 780 000 under dette kapitlet.

Komiteen vil framheve den betydning forskningsfartøyene har for å legge grunnlag for en langsiktig ressursforvaltning og bærekraftig næringsutvikling. Det er tilfredsstillende å registrere den høye utnyttelsesgraden forskningsfartøyene har, med omlag 300 tokt døgn pr. fartøy i året.

Komiteen viser til at et flertall i forbindelse med Budsjett-innst. S. nr. 12 (1997-98) uttalte at flertallet «er kjent med at enkelte av forskningsfartøyene er bortimot 30 år gamle. Flertallet ber departementet komme tilbake til forskningsfartøyene som egen sak». Komiteen vil understreke forskningsfartøyenes betydning for marin forskning.

Komiteen tar til etterretning at departementet i proposisjonen uttaler at saken blir utredet videre med sikte på en redegjørelse i forbindelse med budsjettet for år 2000.

Komiteen slutter seg for øvrig til proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine innledende bemerkninger og går ut fra generelle vurderinger primært inn for å redusere bevilgningene.

Kap. 1023 Fiskeri- og havbruksforskning

Departementet foreslår en bevilgning på kr 250 630 000 under dette kapitlet, jf. omtale under punktene 6.1 og 6.3.

Komiteen har merket seg Fiskeridirektoratets Ernæringsinstituttets satsing på forskning innen ernæring, fôr og fôrressurser samt sjømat i human ernæring. Komiteen mener dette er meget viktige satsingsområder da det har med kvalitetssikring av menneskeføde å gjøre. Videre er det tilfredsstillende å konstatere den høye kompetanse som Ernæringsinstituttet besitter, sett både i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv.

Komiteen har merket seg at forskningsinnsatsen ved Norsk institutt for fiskeri- og havbruksforskning AS (Fiskeriforskning) på marin bioteknologi og utnyttelse av biprodukter har gitt gode resultater med hensyn til ny næringsvirksomhet. Komiteen mener denne typen forskning bør gis høy prioritet. Komiteen vil peke på betydningen av MABIT-programmet

for å utvikle og anvende kunnskap i et samarbeid mellom industri og forskning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Høyre, viser også til sin felles merknad under pkt. 6.1.

Et flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, henviser til budsjettforliket mellom disse partier og til den vedtatte rammen for rammeområde 17. I samsvar med dette vil dette flertallet redusere post 50 med 13 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at næringsforskningen gjennom forrige års budsjett fra regjeringen Bondevik ble redusert, det samme i Revidert nasjonalbudsjett, og at reduksjonene følges opp for neste års budsjett. I tillegg blir budsjettforliket fulgt opp med 13 mill. kroners reduksjon av fiskeriforskning over Fiskeridepartementets område. Disse medlemmer viser til at i sitt alternative budsjett foreslo 50 mill. kroner til næringen. Disse medlemmer går imot forslaget til budsjettforlik om reduksjon til fiskeriforskning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine innledende bemerkninger og går ut fra generelle vurderinger primært inn for å redusere bevilgningene.

6.4 Landbruksdepartementet

Programkategori 15.20 Forskning og utvikling omfatter Landbruksdepartementets bevilgninger til forskningsprogrammer og basisbevilgningene til forskningsinstituttene. Bevilgningsforslaget innebærer samlet sett en økning på 0,8 pst. i forhold til 1998. Landbruksdepartementets fem prioriterte områder for forskning er trukket opp i Langtidsplanen for landbruksforskning 1996-2005.

Særskilte satsingsområder på programsiden er forskning og utvikling rettet mot landbrukets multifunksjonelle rolle, strukturendringer innenfor mottak og foredling av landbruksvarer, samt helse knyttet til marine arter i oppdrett (2 mill. kroner), jf. også omtale under punkt 6.1 ovenfor.

Kap. 1137 Forskning og utvikling

Departementet foreslår en bevilgning på kr 249 551 000 under dette kapitlet.

Komiteen slutter seg til bevilgningsforslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine innledende bemerkninger og går ut fra generelle vurderinger primært inn for å redusere bevilgningene.

7. FORSLAG FRA MINDRETALL

I innstillingen fremmes to avvikende forslag til fordeling av rammeområde 17 fra hhv. Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Disse forslagene står oppført i sin helhet nedenfor. Forslagene er i samsvar med Stortingets forutsetninger mht. netto utgiftsramme, jf. pkt. 2 ovenfor.

I tillegg fremmes enkelte selvstendige forslag til vedtak, oppført under pkt. 7.2 nedenfor.

7.1 Forslag til bevilgningsvedtak under rammeområde 17

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 1

I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200)		
	1	Driftsutgifter	144 191 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	24 768 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 299 000	
203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 200 post 1</i>	124 859 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	6 900 000	
206		Samisk utdanningsråd (jf. kap. 3206)		
	1	Driftsutgifter	9 660 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	3 492 000	
	70	Tilskudd til produksjon av samiske læremidler, <i>kan overføres</i>	10 524 000	
210		Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg		
	70	Tilskudd til registrerte trossamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	44 320 000	
	71	Tilskudd til uregistrerte trossamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	4 600 000	
	72	Tilskudd til livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	13 236 000	
221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 3221)		
	1	Driftsutgifter	6 690 000	
	60	Tilskudd til virkemiddeltiltak i Nord-Norge, <i>kan overføres</i>	23 758 000	
	61	Tilskudd til institusjoner	32 734 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	3 682 000	
	63	Tilskudd til skolefritidsordninger, <i>kan overføres</i>	446 000 000	
	64	Tilskudd til undervisning i finsk	5 849 000	
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen	629 462 000	
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	21 700 000	
	67	Tilskudd til kommunale musikk- og kul- turskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	86 800 000	
	68	Det samiske utdanningsområdet, <i>kan overføres</i>	25 133 000	
	70	Tilskudd til utvikling av musikk- og kul- turskolene	6 700 000	
222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222)		
	1	Driftsutgifter	47 968 000	
228		Kvalitetsutvikling i grunnskolen (jf. kap. 3228)		
	21	Spesielle driftsutgifter	135 837 000	
229		Andre formål i grunnskolen		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 239 post 01</i>	22 453 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 707 000	
	60	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	529 303 000	
	63	Eksstraordinært tilskudd til læremidler, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
	70	Tilskudd	3 000 000	
231		Tilskudd til videregående opplæring		
	60	Tilskudd til landslinjer	136 877 000	
	61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen	87 883 000	
	65	Tilskudd til ekstra opplæring for språk- lige minoriteter i videregående opplæring	38 400 000	
232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 60</i>	128 505 000	
	21	Sikkerhetsopplæring for fiskere	26 159 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 626 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	60	Tilskudd til fylkeskommuner	3 421 000	
	75	Tilskudd til stipend og kurs for ansatte	291 000	
234		Tilskudd til lærebedrifter og lærlinger		
	1	Driftsutgifter	3 398 000	
	60	Tilskudd til formidling av reformlæringer	10 000 000	
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger	381 500 000	
	71	Tilskudd til drift av opplæringsråd	7 372 000	
	73	Tilskudd til lærlinger	16 009 000	
238		Kvalitetsutvikling i videregående opplæring		
	1	Driftsutgifter	79 720 000	
239		Andre formål i videregående opplæring		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 229 post 1</i>	75 269 000	
	70	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide yrkesskole	14 094 000	
	71	Tilskudd til studieopphold i utlandet	6 459 000	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogrammer (LEONARDO m.fl.)	27 310 000	
	73	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	17 898 000	
	75	Tilskudd	60 930 000	
240		Private skoler m.v.		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	741 829 000	
	75	Tilskudd til privatskoleorganisasjoner	430 000	
243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 21 og 60</i>	705 606 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	18 675 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 131 000	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	75	Til disposisjon for departementet	2 876 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 3244)		
	1	Driftsutgifter	33 254 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 500 000	
	70	Tilskudd til lærebøker m.v., <i>kan overføres</i>	47 337 000	
249		Andre tiltak i utdanningen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 60 og 70</i>	30 664 000	
	60	Tilskudd til IT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	5 000 000	
	61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 000 000	
	70	Tilskudd til IT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	2 655 000	
	71	Tilskudd til fotokopiering	3 275 000	
	75	Særskilt tilskudd til toppidrettsgymnas	9 500 000	
250		Statens ressurs- og voksenopplærings-senter og opplæring for voksne innvandrere (jf. kap. 3250)		
	1	Driftsutgifter	36 316 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 369 000	
	60	Tilskudd til opplæring for voksne innvandrere	358 034 000	
	62	Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere i alderen 16-20 år	30 000 000	
251		Voksenopplæring i studieforbundene		
	70	Studiearbeid	127 034 000	
	71	Administrasjon, utviklingsarbeid og pedagogiske tiltak i studieforbundene	47 255 000	
	72	Tiltak for særlige målgrupper	24 080 000	
	73	Tilskudd til studieringer på høyere nivå	11 138 000	
252		Fjernundervisning (jf. kap. 3252)		
	1	Driftsutgifter	4 567 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 819 000	
	70	Tilskudd til fjernundervisning, <i>kan overføres</i>	27 755 000	
	71	Tilskudd til ICDE og NFF	2 655 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
253		Folkehøgskoler		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 081 000	
	60	Tilskudd til fylkeskommunale folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 70</i>	31 336 000	
	70	Tilskudd til andre folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 60</i>	264 537 700	
	72	Tilskudd til folkehøgskoler med stor andel funksjonshemmede elever	21 653 000	
	75	Tilskudd	2 728 000	
255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 3255)		
	1	Driftsutgifter	5 277 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	22 034 000	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	17 740 000	
260		Universitetet i Oslo (jf. kap. 3260)		
	1	Driftsutgifter	1 909 620 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	477 273 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	162 652 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	14 319 000	
	70	Tilskudd til senter for studier av Holocaust og livssynsm minoriteters stilling i Norge	40 000 000	
261		Universitetet i Bergen (jf. kap. 3261)		
	1	Driftsutgifter	1 078 406 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	326 262 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	74 062 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	2 875 000	
262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 3262)		
	1	Driftsutgifter	1 457 994 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	268 862 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	108 232 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	8 298 000	
263		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 3263)		
	1	Driftsutgifter	664 569 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	134 647 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	29 768 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	1 715 000	
264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 3264)		
	1	Driftsutgifter	137 650 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 918 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 736 000	
265		Arkitektøgskolen i Oslo (jf. kap. 3265)		
	1	Driftsutgifter	37 687 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 978 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 437 000	
268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 3268)		
	1	Driftsutgifter	71 815 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 908 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 823 000	
269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269)		
	1	Driftsutgifter	82 845 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 750 000	
273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 3273)		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	131 998 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	407 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 967 000	
274		Statlige høyskoler (jf. kap. 3274)		
	1	Driftsutgifter	4 975 154 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	213 361 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	160 209 000	
	70	Tilskudd	6 721 000	
278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 3278)		
	1	Driftsutgifter	323 746 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	140 869 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 512 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279)		
	1	Driftsutgifter	143 361 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	49 599 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281)		
	1	Driftsutgifter	553 301 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 085 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 048 000	
	60	Tilskudd RIT 2000, <i>kan overføres</i>	36 800 000	
	61	Tilskudd til utvidelse av RiTØ, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	70	Tilskudd til utgivelse av lærebøker	6 362 000	
	71	Tilskudd til Stiftelsen for helsetjenesteforskning ved Sentralsykehuset i Akershus	4 435 000	
	72	Stipendmidler for etterutdanning av kunstnere	1 400 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	36 240 000	
	74	Tilskudd til Bibliotheque Nordique	73 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
282		Privat høgskoleutdanning		
	70	Tilskudd	300 044 000	
283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 3283)		
	1	Driftsutgifter	212 037 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	43 568 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 460 000	
	70	Den meteorologiske verdensorganisasjon	2 042 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>kan overføres</i>	40 240 000	
285		Norges forskningsråd		
	52	Forskningsformål	606 400 000	
	55	Administrasjon	164 514 000	
287		Forskning sinstitutter og andre tiltak		
	50	NOVA	18 779 000	
	52	Norsk utenrikspolitisk institutt	13 679 000	
	54	Forskningssstiftelser	61 463 000	
	55	Teknologirådet	4 500 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	10 975 000	
	72	Til disposisjon for departementet	1 335 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisas- joner	94 714 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	348 200 000	
	74	Til disposisjon for internasjonalt utdan- nings samarbeid	2 624 000	
291		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter		
	70	Tilskudd til lengre reiser, <i>overslagsbevilgning</i>	70 628 000	
	71	Tilrettelegging for studium i utlandet	7 281 000	
	73	Tilskudd til studentbarnehageplasser	67 388 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	55 955 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	80 322 000	
294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3294)		
	1	Driftsutgifter	80 122 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 970 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	62 550 000	
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	110 000 000	
	79	Til disposisjon for departementet, <i>kan overføres</i>	900 000	
295		Presteskabet (jf. kap. 3295)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 294 post 71</i>	535 740 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	117 000	
297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3297)		
	1	Driftsutgifter	24 395 000	
299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 3299)		
	1	Driftsutgifter	10 100 000	
	79	Til disposisjon for felleskirkelige tiltak, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	809 000 000	
1020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020)		
	1	Driftsutgifter	134 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	100 840 000	
1021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021)		
	1	Driftsutgifter	72 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	30 280 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 4023)		
	1	Driftsutgifter	13 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 630 000	
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	195 000 000	
	70	Tilskudd Fiskeriforskning i Tromsø, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	20 500 000	
1137		Forskning og utvikling		
	50	Forskningsprogrammer	110 657 000	
	51	Bas is bevilgninger til forskningsinstitutter	138 894 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)		
	1	Driftsutgifter	190 268 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	3 996 400 300	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	636 500 000	
	72	Rentesønad	1 788 000 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	415 000 000	
	75	Særskilte tilretteleg ging stiltak for utdanning i utlandet	4 152 000	
		Totale utgifter		31 968 749 000
Inntekter				
3200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 200)		
	4	Husleieinntekter m.v.	800 000	
3203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 203)		
	1	Inntekter ved oppdrag	900 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	2 746 000	
	11	Kursavgifter	2 500 000	
3206		Samisk utdanningsråd (jf. kap. 206)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 138 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	123 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 221)		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	5 914 000	
3222		Statens grunnskoler og grunnskoleintemat (jf. kap. 222)		
	2	Salgsinntekter m.v.	321 000	
3232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 232)		
	2	Salgsinntekter m.v.	6 568 000	
	61	Refusjoner fra fylkeskommuner	700 000	
3243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 243)		
	1	Inntekter ved oppdrag	18 529 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 281 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæring og etterutdanning	1 513 000	
	60	Betaling fra kommuner og fylkeskommuner	3 450 000	
3244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 244)		
	1	Inntekter ved oppdrag	4 500 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	8 165 000	
3250		Statens ressurs- og voksenopplæringssenter og opplæring for voksne innvandrere (jf. kap. 250)		
	1	Inntekter ved oppdrag	8 520 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	4 138 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	32 068 000	
3252		Fjernundervisning (jf. kap. 252)		
	1	Inntekter ved oppdrag	523 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	200 000	
3255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 255)		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 563 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	2	Salgsinntekter m.v.	10 000	
3260		Universitetet i Oslo (jf. kap. 260)		
	1	Inntekter ved oppdrag	462 936 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	82 081 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	4 383 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	50	Tilskudd til Institutt for farmakoterapi	3 000 000	
	51	Inntekter under Observatoriefondet og Tøyenfondet	20 733 000	
3261		Universitetet i Bergen (jf. kap. 261)		
	1	Inntekter ved oppdrag	334 410 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	23 087 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	128 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
3262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 262)		
	1	Inntekter ved oppdrag	275 810 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	34 589 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	2 361 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	80	Refusjon fra SINTEF o.a.	13 450 000	
	81	Renter av innskudd i borettslag m.m.	191 000	
3263		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 263)		
	1	Inntekter ved oppdrag	137 400 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	24 025 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	16 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	81	Renter av innskudd i borettslag	423 000	
3264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 264)		
	1	Inntekter ved oppdrag	12 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 240 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3265		Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 265)		
	1	Inntekter ved oppdrag	3 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	157 000	
3268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 268)		
	1	Inntekter ved oppdrag	4 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 084 000	
	5	Refusjon fra Forsvarsdepartementet	2 217 000	
3269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 269)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	275 000	
3273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 273)		
	1	Inntekter ved oppdrag	430 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	2 541 000	
3274		Statlige høgskoler (jf. kap. 274)		
	1	Inntekter ved oppdrag	221 565 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	145 278 000	
3278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 278)		
	1	Inntekter ved oppdrag	140 869 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	19 275 000	
	3	Diverse inntekter	164 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
3279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 279)		
	1	Inntekter ved oppdrag	49 599 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	15 999 000	
	4	Refusjon gebyrstipend	1 108 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3281		Fellesutgifter for universiteter og høgs koler		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 656 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	103 000	
3283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 283)		
	1	Inntekter ved oppdrag	39 966 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	8 438 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	59 000	
	5	Refusjon for flyværtjenester	64 268 000	
3294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 294)		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 970 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	626 000	
	4	Refusjoner	2 081 000	
3295		Presteskapet (jf. kap. 295)		
	1	Inntekter ved oppdrag	117 000	
	4	Husleieinnbetalinger m.v.	16 937 000	
3297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 297)		
	2	Salgsinntekter m.v.	7 448 000	
	4	Leieinntekter	1 440 000	
3299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 299)		
	54	Overføring fra Opplysningsvesenets fond	30 100 000	
4020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 1020)		
	3	Oppdragsinntekter	100 840 000	
4021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 1021)		
	1	Oppdragsinntekter	30 280 000	
4023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 1023)		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Inntekter Ernæringsinstituttet	5 630 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		
	4	Refusjoner av ODA-godkjente utgifter	18 800 000	
	72	Gebyr	92 000 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		
	80	Renter	4 895 000 000	
		Totale inntekter		<u>7 480 003 000</u>

II.

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i:

1. at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan overskride bevilgninger mot tilsvarende merinntekter under kapitler og poster som angitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 200 post 01	Kap 3200 post 02
Kap 203 post 01	Kap 3203 postene 02 og 11
Kap 206 post 01	Kap 3206 post 02
Kap 222 post 01	Kap 3222 post 02
Kap 232 post 01	Kap 3232 post 02 og 61
Kap 243 post 01	Kap 3243 postene 02, 11 og 60
Kap 244 post 01	Kap 3244 post 02
Kap 250 post 01	Kap 3250 post 02
Kap 252 postene 01 og 21	Kap 3252 post 02
Kap 260 post 01	Kap 3260 postene 02 og 11
Kap 260 post 21	Kap 3260 postene 50 og 51
Kap 260 post 49	Kap 3260 post 49
Kap 261 post 01	Kap 3261 postene 02 og 11
Kap 261 post 49	Kap 3261 post 49
Kap 262 post 01	Kap 3262 postene 02, 11 og 80
Kap 262 post 49	Kap 3262 post 49
Kap 263 post 01	Kap 3263 postene 02, 11 og 82
Kap 263 post 49	Kap 3263 post 49
Kap 264 post 01	Kap 3264 postene 02 og 11
Kap 265 post 01	Kap 3265 postene 02 og 11
Kap 268 post 01	Kap 3268 postene 02, 04 og 05
Kap 269 post 01	Kap 3269 postene 02 og 06
Kap 273 post 01	Kap 3273 postene 02 og 06
Kap 274 post 01	Kap 3274 postene 02 og 11
Kap 278 post 01	Kap 3278 post 02
Kap 278 post 49	Kap 3278 post 49
Kap 279 post 01	Kap 3279 post 02
Kap 283 post 01	Kap 3283 post 02
Kap 283 post 21	Kap 3283 post 05
Kap 294 postene 01 og 21	Kap 3294 postene 01, 04, 60 og 70
Kap 297 post 01	Kap 3297 postene 02 og 04

Fullmakt til å overskride bevilgninger under Kap 299 postene 01 og 79	mot tilsvarende merinntekter under Kap 3299 post 54
--	--

2. at bevilgningene til oppdragsvirksomhet under postene 21 i 1999 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter.

III.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan:

- gi tilsagn om å utbetale inntil kr 3 000 000 i år 2000 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1999, jf kap 206.
- gi tilsagn om tilskudd til undervisning i finsk som andrespråk for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 64.
- gi tilsagn om tilskudd til videreutdanning i finsk tilsvarende to studiepermisjoner for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter gjeldende regler, jf kap 221 post 64.
- gi tilsagn om tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 65.
- gi tilsagn om tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 67.
- gi tilsagn for inntil kr 25 000 000 utover gitt bevilgning på kap 228 Kvalitetsutvikling i grunnskolen, post 21.
- gi tilsagn for inntil 100 mill kroner utover gitt bevilgning på kap 229 Andre formål i grunnskolen, post 62 Kompensasjon for merutgifter i forbindelse med midlertidige lokaler, jf omtale under kap 229.
- gi tilsagn om å utbetale inntil kr 20 000 000 i år 2000 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1999, jf kap 244.
- gi tilsagn for inntil kr 37 500 000 til Norges forskningsråd ut over gitt bevilgning på kap 285 Norges forskningsråd, post 52.
- gi tilsagn om tilskudd til studentboliger med inntil kr 76 000 000 i tillegg til det som blir bevilget under kap 291 Studium i utlandet og sosiale formål for elever og studenter, post 75.
- gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om støtte for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 240 og 2410.

12. gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om et tillegg til lånet for 1999 med kr 3 360 per måned i inntil to måneder for studenter som tar del i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning i 1999.

IV.

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å foreta bestillinger for inntil kr 3 500 000 utover gitt bevilgning på kap 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 01.

V.

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at universitetene og Norges landbrukshøgskole kan nytte inntekter ved salg av eiendommer til kjøp av andre eiendommer til undervisnings- og forskningsformål ved samme institusjon.

VI.

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at:

- privatister som melder seg til eksamen etter lov om videregående opplæring, eller kandidater som melder seg til fag-/svenneprøve etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg til eksamen etter lov om videregående opplæring, skal betale kr 250 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 500 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg til fag-/svenneprøve etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale kr 500 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 000 ved senere forsøk.
- institusjoner under lov om universiteter og høyskoler kan gis adgang til å ta egenandeler av kursdeltakere for studier. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet gis fullmakt til å gi nærmere retningslinjer.
- Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet kan organisere innkreving av Kopinor-avgift og utgifter til papir/kopier fra studenter ved underliggende institusjoner.
- Instituttgruppa for Samfunnsforskning (ISAF) avvikles som statlig institutt med virkning fra 1. januar 1999.
- Stortingets vedtak av 20. november 1950 om regulering av lønn mv for prester i Den norske kirke oppheves.

VII.

1. Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan gi tilsagn om tilskudd til utvidelse av undervisningsdel ved Regionsykehuset i Tromsø med inntil kr. 5 000 000 i tillegg til det som blir bevilget under kap 281, post 61.
2. Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet med virkning fra 1. august 1999 kan bygge ned statlige kompetansesentra med inntil 242 års verk, jf oversikt i St prp nr 1 Tillegg nr 10 (1998-99).

VIII.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1999 kan gi tilsagn for inntil kr. 107 500 000 utover gitt bevilgning under kap 920, post 50.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 2*

I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200)		
	1	Driftsutgifter	147 691 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 168 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	2 299 000	
203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203)		
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 200 post 1	128 359 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	6 900 000	
206		Samisk utdanningsråd (jf. kap. 3206)		
	1	Driftsutgifter	9 660 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 70	3 492 000	
	70	Tilskudd til produksjon av samiske læremidler, kan overføres	10 524 000	
210		Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg		
	70	Tilskudd til trossamfunn, overslagsbevilgning	38 820 000	
	71	Tilskudd til trossamfunn, overslagsbevilgning	2 600 000	
	72	Tilskudd til livssynssamfunn, overslagsbevilgning	13 236 000	
	73	Tilskudd til Norges frikirkeråd	666 000	
	74	Tilskudd til Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn	250 000	
	75	Tilskudd til privateide skole- og kirkebygg	2 507 000	

IX.

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 1999 kan overskride bevilgningen for 1999 mot tilsvarende merinntekter under de kapitler og poster som er oppgitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 1020 postene 01 og 21	Kap 4020, post 03
Kap 1021 postene 01 og 21	Kap 4021, post 01
Kap 1023 postene 01 og 21	Kap 4023, post 01

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 3221)		
	1	Driftsutgifter	6 690 000	
	31	IT-utvikling i grunnskolen	30 000 000	
	60	Tilskudd til virkemiddeltak i Nord-Norge, <i>kan overføres</i>	29 758 000	
	61	Tilskudd til institusjoner	32 734 000	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	3 682 000	
	63	Tilskudd til skolefritidsordninger, <i>kan overføres</i>	446 000 000	
	64	Tilskudd til undervisning i finsk	5 849 000	
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen	639 462 000	
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	21 700 000	
	67	Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	86 800 000	
	68	Det samiske utdanningsområdet, <i>kan overføres</i>	25 133 000	
	70	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	6 700 000	
222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222)		
	1	Driftsutgifter	47 968 000	
228		Kvalitetsutvikling i grunnskolen (jf. kap. 3228)		
	21	Spesielle driftsutgifter	155 837 000	
229		Andre formål i grunnskolen		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 239 post 01</i>	22 453 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 707 000	
	60	Kompensasjon for investeringkostnader ved grunnskolereformen	529 303 000	
	63	Ekstraordinært tilskudd til læremidler, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
	64	Kompensasjon for investeringer i innelima i skolen	30 000 000	
	70	Tilskudd	3 503 000	
231		Tilskudd til videregående opplæring		
	60	Tilskudd til landslinjer	136 877 000	
	61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen	87 883 000	
	65	Tilskudd til ekstra opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring	38 400 000	
	66	Tilskudd til teknisk utstyr	20 000 000	
232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 60</i>	131 505 000	
	21	Sikkerhetsopplæring for fiskere	26 159 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 626 000	
	60	Tilskudd til fylkeskommuner	3 421 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	75	Tilskudd til stipend og kurs for ansatte	291 000	
234		Tilskudd til lærebedrifter og lærlinger		
	1	Driftsutgifter	3 398 000	
	60	Tilskudd til formidling av reformlærlinger	10 000 000	
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger	366 500 000	
	71	Tilskudd til drift av opplæringsråd	7 372 000	
	73	Tilskudd til lærlinger	16 009 000	
238		Kvalitetsutvikling i videregående opplæring		
	1	Driftsutgifter	89 720 000	
239		Andre formål i videregående opplæring		
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 229 post 1	75 269 000	
	70	Tilskudd til høringsutgifter i forbindelse med utredning av Krokeidderkesskole	14 094 000	
	71	Tilskudd til studieopphold i utlandet	6 459 000	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogrammer (LEONARDO m.fl.)	27 310 000	
	73	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	17 898 000	
	75	Tilskudd	10 930 000	
240		Private skoler m.v.		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	643 829 000	
	75	Tilskudd til privatskoleorganisasjoner ..	430 000	
243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243)		
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under postene 21 og 60	705 606 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	18 675 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	6 131 000	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, kan overføres	10 000 000	
	75	Til disposisjon for departementet	2 876 000	
244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 3244)		
	1	Driftsutgifter	33 254 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 500 000	
	70	Tilskudd til lærebøker m.v., kan overføres	47 337 000	
249		Andre tiltak i utdanningen		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under postene 60 og 70	30 664 000	
	60	Tilskudd til IT-tiltak, kan nyttes under post 21	5 000 000	
	61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 000 000	
	70	Tilskudd til IT-tiltak, kan nyttes under post 21	2 655 000	
	71	Tilskudd til fotokopiering	3 275 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
250		Statens ressurs- og voksenopplærings-senter og opplæring for voksne innvandrere (jf. kap. 3250)		
	1	Driftsutgifter	36 316 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 369 000	
	60	Tilskudd til opplæring for voksne innvandrere		358 034 000
	62	Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere i alderen 16-20 år	30 000 000	
251		Voksenopplæring i studieforbundene		
	70	Studiearbeid	127 034 000	
	71	Administrasjon, utviklingsarbeid og pedagogiske tiltak i studieforbundene ...	47 255 000	
	72	Tiltak for særlige målgrupper	24 080 000	
	73	Tilskudd til studieringer på høyere nivå	11 138 000	
252		Fjernundervisning (jf. kap. 3252)		
	1	Driftsutgifter	4 567 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 819 000	
	70	Tilskudd til fjernundervisning, <i>kan overføres</i>	27 755 000	
	71	Tilskudd til ICDE og NFF	2 655 000	
253		Folkehøgskoler		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 156 000	
	60	Tilskudd til fylkeskommunale folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 70</i>	34 817 000	
	70	Tilskudd til andre folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 60</i>	294 959 000	
	72	Tilskudd til folkehøgskoler med stor andel funksjonshemmede elever	21 653 000	
	75	Tilskudd	2 728 000	
255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 3255)		
	1	Driftsutgifter	5 277 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	30 734 000	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	17 690 000	
260		Universitetet i Oslo (jf. kap. 3260)		
	1	Driftsutgifter	1 909 620 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	477 273 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	162 652 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	14 319 000	
	70	Tilskudd til senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteters stilling i Norge	40 000 000	
261		Universitetet i Bergen (jf. kap. 3261)		
	1	Driftsutgifter	1 078 406 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	326 262 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	74 062 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	2 875 000	
262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 3262)		
	1	Driftsutgifter	1 457 994 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	268 862 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	108 232 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	8 298 000	
263		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 3263)		
	1	Driftsutgifter	664 569 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	134 647 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	29 768 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	1 715 000	
264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 3264)		
	1	Driftsutgifter	137 650 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 918 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 736 000	
265		Arkitekthøgskolen i Oslo (jf. kap. 3265)		
	1	Driftsutgifter	37 687 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 978 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 437 000	
268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 3268)		
	1	Driftsutgifter	71 815 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 908 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 823 000	
269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269)		
	1	Driftsutgifter	82 845 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 750 000	
273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 3273)		
	1	Driftsutgifter	131 998 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	407 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 967 000	
274		Statlige høyskoler (jf. kap. 3274)		
	1	Driftsutgifter	4 950 757 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	213 361 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 60 209 000	
	70	Tilskudd	6 721 000	
278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 3278)		
	1	Driftsutgifter	323 746 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	140 869 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 512 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279)		
	1	Driftsutgifter	143 361 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	49 599 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281)		
	1	Driftsutgifter	553 301 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 085 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 048 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	60	Tilskudd RIT 2000, <i>kan overføres</i>	36 800 000	
	61	Tilskudd til utvidelse av RiTø, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	70	Tilskudd til utgivelse av lærebøker	6 362 000	
	71	Tilskudd til Stiftelsen for helsestjenesteforskning ved Sentralsykehuset i Akershus	4 435 000	
	72	Stipendmidler for etterutdanning og kunstnere	1 400 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	36 240 000	
	74	Tilskudd til Bibliotheque Nordique	73 000	
282		Privat høyskoleutdanning		
	70	Tilskudd	283 588 000	
283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 3283)		
	1	Driftsutgifter	212 037 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	43 568 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 460 000	
	70	Den meteorologiske verdensorganisasjon	2 042 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>kan overføres</i>	40 240 000	
285		Norges forskningsråd		
	52	Forskningsformål	656 400 000	
	55	Administrasjon	164 514 000	
287		Forskning sinstitutter og andre tiltak		
	50	NOVA	18 779 000	
	52	Norsk utenriks politisk institutt	13 679 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	54	Forskningsstiftelser	61 463 000	
	55	Teknologirådet	4 500 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner .	10 975 000	
	72	Til disposisjon for departementet	1 335 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	94 714 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	348 200 000	
	74	Til disposisjon for internasjonalt danningssamarbeid	2 624 000	
291		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter		
	70	Tilskudd til lengre reiser, <i>overslagsbevilgning</i>	70 628 000	
	71	Tilrettelegging for studium i utlandet ...	7 281 000	
	73	Tilskudd til studentbarnehageplasser ...	67 388 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	55 955 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	80 322 000	
294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3294)		
	1	Driftsutgifter	79 722 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 970 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	62 550 000	
	79	Til disposisjon for departementet, <i>kan overføres</i>	900 000	
295		Presteskapet (jf. kap. 3295)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 294 post 71</i>	535 740 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	117 000	
297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3297)		
	1	Driftsutgifter	24 395 000	
299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 3299)		
	1	Driftsutgifter	10 100 000	
	79	Til disposisjon for felleskirkelige tiltak, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	784 000 000	
1020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020)		
	1	Driftsutgifter	134 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	100 840 000	
1021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021)		
	1	Driftsutgifter	72 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	30 280 000	
1023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 4023)		
	1	Driftsutgifter	13 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter	5 630 000	
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	195 000 000	
	70	Tilskudd Fiskeriforskning i Tromsø, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	20 500 000	
1137		Forskning og utvikling		
	50	Forskningsprogrammer	110 657 000	
	51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter	138 894 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)		
	1	Driftsutgifter	190 268 000	
	70	Utdanningsskipend, <i>overslagsbevilgning</i>	4 091 400 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	672 800 000	
	72	Rentestønad	1 788 000 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	415 000 000	
	75	Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	4 152 000	
		Totale utgifter		<u>31 968 749 000</u>
Inntekter				
3200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 200)		
	4	Husleieinntekter m.v.	800 000	
3203		Statens utdanningsskontorer (jf. kap. 203)		
	1	Inntekter ved oppdrag	900 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	2 746 000	
	11	Kursavgifter	2 500 000	
3206		Samisk utdanningsråd (jf. kap. 206)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 138 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	123 000	
3221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 221)		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	5 914 000	
3222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222)		
	2	Salgsinntekter m.v.	321 000	
3232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 232)		
	2	Salgsinntekter m.v.	6 568 000	
	61	Refusjoner fra fylkeskommuner	700 000	
3243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 243)		
	1	Inntekter ved oppdrag	18 529 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 281 000	
	11	Kursavgifter ved utdanning i videregående opplæring	1 513 000	
	60	Betaling fra kommuner og fylkeskommuner	3 450 000	
3244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 244)		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Inntekter ved oppdrag	4 500 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	8 165 000	
3250		Statens ressurs- og voksenopplæringscenter og opplæring for voksne innvandrere (jf. kap. 250)		
	1	Inntekter ved oppdrag	8 520 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	4 138 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	32 068 000	
3252		Fjernundervisning (jf. kap. 252)		
	1	Inntekter ved oppdrag	523 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	200 000	
3255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 255)		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 563 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	10 000	
3260		Universitetet i Oslo (jf. kap. 260)		
	1	Inntekter ved oppdrag	462 936 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	82 081 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	4 383 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	50	Tilskudd til Institutt for farmakoterapi .	3 000 000	
	51	Inntekter og Observatoriefond og Øyefondet	20 733 000	
3261		Universitetet i Bergen (jf. kap. 261)		
	1	Inntekter ved oppdrag	334 410 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	23 087 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	128 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
3262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 262)		
	1	Inntekter ved oppdrag	275 810 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	34 589 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	2 361 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	80	Refusjon fra SINTEF o.a.	13 450 000	
	81	Renter av innskudd i borettslag m.m. ...	191 000	
3263		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 263)		
	1	Inntekter ved oppdrag	137 400 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	24 025 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	16 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	81	Renter av innskudd i borettslag	423 000	
3264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 264)		
	1	Inntekter ved oppdrag	12 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 240 000	
3265		Arkitekthøgskolen i Oslo (jf. kap. 265)		
	1	Inntekter ved oppdrag	3 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	157 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 268)		
	1	Inntekter ved oppdrag	4 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 084 000	
	5	Refusjon fra Forsvarsdepartementet	2 217 000	
3269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 269)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	275 000	
3273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 273)		
	1	Inntekter ved oppdrag	430 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	2 541 000	
3274		Statlige høyskoler (jf. kap. 274)		
	1	Inntekter ved oppdrag	221 565 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	145 278 000	
3278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 278)		
	1	Inntekter ved oppdrag	140 869 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	19 275 000	
	3	Diverse inntekter	164 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
3279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 279)		
	1	Inntekter ved oppdrag	49 599 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	15 999 000	
	4	Refusjon gebyrstipend	1 108 000	
3281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 656 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	103 000	
3283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 283)		
	1	Inntekter ved oppdrag	39 966 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	8 438 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	59 000	
	5	Refusjon for flyværtjenester	64 268 000	
3294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 294)		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 970 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	626 000	
	4	Refusjoner	2 081 000	
3295		Presteskapet (jf. kap. 295)		
	1	Inntekter ved oppdrag	117 000	
	4	Husleieinnbetalinger m.v.	16 937 000	
3297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 297)		
	2	Salgsinntekter m.v.	7 448 000	
	4	Leieinntekter	1 440 000	
3299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 299)		
	54	Overføring fra Opplysningsvesenetsfond	30 100 000	
4020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 1020)		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	3	Oppdragsinntekter	100 840 000	
4021	1	Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 1021) Oppdragsinntekter	30 280 000	
4023	1	Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 1023) Inntekter Ernæringsinstituttet	5 630 000	
5310	4	Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410) Refusjoner av ODA-godkjente utgifter .	18 800 000	
	72	Gebyr	92 000 000	
5617	80	Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410) Renter	4 895 000 000	
		Totale inntekter		<u>7 480 003 000</u>

II.

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i:

1. at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan overskride bevilgninger mot tilsvarende merinntekter under kapitler og poster som angitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 200 post 01	Kap 3200 post 02
Kap 203 post 01	Kap 3203 postene 02 og 11
Kap 206 post 01	Kap 3206 post 02
Kap 222 post 01	Kap 3222 post 02
Kap 232 post 01	Kap 3232 post 02 og 61
Kap 243 post 01	Kap 3243 postene 02, 11 og 60
Kap 244 post 01	Kap 3244 post 02
Kap 250 post 01	Kap 3250 post 02
Kap 252 postene 01 og 21	Kap 3252 post 02
Kap 260 post 01	Kap 3260 postene 02 og 11
Kap 260 post 21	Kap 3260 postene 50 og 51
Kap 260 post 49	Kap 3260 post 49
Kap 261 post 01	Kap 3261 postene 02 og 11
Kap 261 post 49	Kap 3261 post 49
Kap 262 post 01	Kap 3262 postene 02, 11 og 80
Kap 262 post 49	Kap 3262 post 49
Kap 263 post 01	Kap 3263 postene 02, 11 og 82
Kap 263 post 49	Kap 3263 post 49
Kap 264 post 01	Kap 3264 postene 02 og 11
Kap 265 post 01	Kap 3265 postene 02 og 11
Kap 268 post 01	Kap 3268 postene 02, 04 og 05
Kap 269 post 01	Kap 3269 postene 02 og 06
Kap 273 post 01	Kap 3273 postene 02 og 06
Kap 274 post 01	Kap 3274 postene 02 og 11
Kap 278 post 01	Kap 3278 post 02
Kap 278 post 49	Kap 3278 post 49
Kap 279 post 01	Kap 3279 post 02
Kap 283 post 01	Kap 3283 post 02

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 283 post 21	Kap 3283 post 05
Kap 294 postene 01 og 21	Kap 3294 postene 01, 04, 60 og 70
Kap 297 post 01	Kap 3297 postene 02 og 04
Kap 299 postene 01 og 79	Kap 3299 post 54

2. at bevilgningene til oppdragsvirksomhet under postene 21 i 1999 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter.

III.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan:

- gi tilsagn om å utbetale inntil kr 3 000 000 i år 2000 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1999, jf kap 206.
- gi tilsagn om tilskudd til undervisning i finsk som andrespråk for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 64.
- gi tilsagn om tilskudd til videreutdanning i finsk tilsvarende to studiepermisjoner for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter gjeldende regler, jf kap 221 post 64.
- gi tilsagn om tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 65.
- gi tilsagn om tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 67.
- gi tilsagn for inntil kr 25 000 000 utover gitt bevilgning på kap 228 Kvalitetsutvikling i grunnskolen, post 21.
- gi tilsagn for inntil 100 mill kroner utover gitt bevilgning på kap 229 Andre formål i grunnskolen, post 62 Kompensasjon for merutgifter i forbindelse med midlertidige lokaler, jf omtale under kap 229.
- gi tilsagn om å utbetale inntil kr 20 000 000 i år 2000 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1999, jf kap 244.
- gi tilsagn for inntil kr 37 500 000 til Norges forskningsråd ut over gitt bevilgning på kap 285 Norges forskningsråd, post 52.
- gi tilsagn om tilskudd til studentboliger med inntil kr 76 000 000 i tillegg til det som blir bevilget under kap 291 Studium i utlandet og sosiale formål for elever og studenter, post 75.
- gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om støtte for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av under-

- visningsåret 1999-2000), jf kap 240 og 2410.
12. gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om et tillegg til lånet for 1999 med kr 3 360 per måned i inntil to måneder for studenter som tar del i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning i 1999.

IV.

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å foreta bestillinger for inntil kr 3 500 000 utover gitt bevilgning på kap 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 01.

V.

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at universitetene og Norges landbrukshøgskole kan nytte inntekter ved salg av eiendommer til kjøp av andre eiendommer til undervisnings- og forskningsformål ved samme institusjon.

VI.

Stortinget samtykker i at:

- privatister som melder seg til eksamen etter lov om videregående opplæring, eller kandidater som melder seg til fag-/svenneprøve etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg til eksamen etter lov om videregående opplæring, skal betale kr 250 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 500 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg til fag-/svenneprøver etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale kr 500 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 000 ved senere forsøk.
- institusjoner under lov om universiteter og høyskoler kan gis adgang til å ta egenandeler av kursdeltakere for studier. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet gis fullmakt til å gi nærmere retningslinjer.
- Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet kan organisere innkreving av Kopinor-avgift og utgifter til papir/kopier fra studenter ved underliggende institusjoner.
- Instituttgruppa for Samfunnsforskning (ISAF) avvikles som statlig institutt med virkning fra 1. januar 1999.
- Stortingets vedtak av 20. november 1950 om regulering av lønn mv for prester i Den norske kirke oppheves.

VII.

1. Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan gi tilsagn om tilskudd til utvidelse av undervisningsdel ved Regionsykehuset i Tromsø med inntil kr. 5 000 000 i tillegg til det som blir bevilget under kap 281, post 61.
2. Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet med virkning fra 1. august 1999 kan bygge ned statlige kompetansesentra med inntil 242 års verk, jf oversikt i St prp nr 1 Tillegg nr 10 (1998-99).

VIII.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1999 kan gi tilsagn for inntil kr. 107 500 000 utover gitt bevilgning under kap 920, post 50.

IX.

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 1999 kan overskride bevilgningen for 1999 mot tilsvarende merinntekter under de kapitler og poster som er oppgitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 1020 postene 01 og 21	Kap 4020, post 03
Kap 1021 postene 01 og 21	Kap 4021, post 01
Kap 1023 postene 01 og 21	Kap 4023, post 01

7.2 Forslag til andre vedtak**Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:***Forslag 3*

Regjeringen bes legge fram for Stortinget en bred tilstandsrapport om skolen og høyere utdanning med jevne mellomrom, der forhold som innhold, resultater kvalitet på undervisningen, likestilling, etter- og videreutdanning for lærere, fysisk forfall, elevenes arbeidsmiljø og forskjeller mellom kommuner, regioner og utdanning sinstitusjoner vurderes i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen legge fram en egen sak på bakgrunn av skolenedleggelse i kommunene. Det er spesielt viktig at en får drøftet årsakene til nedleggelse og hvilken rolle og ansvar staten har. Stortinget bør få anledning til å drøfte saken i god tid før behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen å sette i gang forsøk med utvidet voksenkontakt i spesielt utsatte skoler.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen lage en oversikt over kostnadene med å ruste opp offentlige skolebygg slik at de oppfyller kravene i forskriften om miljøretta helsevern i barnehager og skoler som ble iverksatt 1. januar 1996. Oversikten må inneholde en plan for hvorledes en skal oppfylle kravene og hvilken statlig finansieringsmedvirkning som er aktuell.

Forslag 7

Stortinget henstiller til Regjeringen om å komme tilbake i forskningsmeldingen med forslag om nærmere samarbeid og samordning mellom de regionale forskningsstiftelsene og høgskoler.

Forslag fra Arbeiderpartiet:*Forslag 8*

Stortinget ber Regjeringen opprette et nasjonalt fagråd for innelima og læringsmiljø som kan bistå departementet i veiledning av kommuner og brukergrupper av skoler og barnehager.

Forslag fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre:*Forslag 9*

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å etablere grunnkurs som vektlegger merkantile fag og media/kommunikasjon.

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 10*

Stortinget ber Regjeringen utarbeide forskrifter for skolefritidsordningen, basert på frikommuneforsøket i Sund kommune i Hordaland og Sund kommunes erfaringer. Det vil si en skolefritidsordning ut fra foreldrenes egendefinerte behov hva angår kapasitet, bemanning og åpningstider. Skolefritidsordningen skal være selvfinansierende og foreldrestyrt.

Forslag 11

Stortinget ber Regjeringen om å endre §§ 2-7 og 6-8 i opplæringsloven, slik at språklige tilskudd til disse gruppene opphører, og at disse gruppene får tilstrekkelig opplæring i norsk.

Forslag 12

Stortinget ber Regjeringen legge inn betingelser om en bred evaluering av Reform 97, også blant kommuner, skoler, lærere og foreldre som ikke var positive til innføring av reformen.

Forslag 13

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endret finansieringsmodell i grunnskolen, slik at pengene følger eleven - stykkpris - fremfor rammefinansiering, og at alle offentlige grunnskoler omdannes til selvstendige økonomiske enheter med egne styrever. Private grunnskoler og hjemmeundervisning med sikring av

fagkrets skal finansielt likestilles med offentlige grunnskoler.

Forslag 14

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endret finansieringsmodell for videregående skoler, slik at pengene følger eleven - stykkpris - i stedet for rammefinansiering. De offentlige videregående skoler blir selvstendige økonomiske enheter med egne styrever. Private videregående skoler skal likestilles med offentlige når det gjelder finansielle spørsmål.

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen om å ta nødvendige skritt for å bedre veiledningen/rådgivningen på ungdomsskolen.

Forslag 16

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at nedleggingsstruede grendeskoler kan opprettholdes, ved at foreldregrupper, enkeltpersoner eller andre interesserte kan søke utdanningsdirektøren om dette, og at den beregnede andel av kommunens rammetilskudd for de angjeldende barn trekkes inn fra kommunen og via utdanningsdirektøren kanaliseres til et opprettet driftsstyre. Driftsstyrets sammensetning skal bestå av foreldre, lærere, annet personale og representant for utdanningsdirektøren. Driftsansvarlig(e) skal ha flertall i styret.

Forslag 17

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å endre lover og regelverk om ansettelser ved utdanningsinstitusjoner, slik at det blir lettere å tilpasse arbeidsstyrken til det behov som til enhver tid eksisterer ved den enkelte utdanningsinstitusjon.

Forslag 18

Stortinget ber Regjeringen innføre regler som sørger for at studenter som er funnet uskikket eller uegnet til et yrke innen lærer-, helse- og sosialfagutdanningene, ikke skal kunne fortsette samme utdanning ved en annen skole.

Forslag 19

Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige lov- og regelendringer, slik at det kan gis fradrag på selvangivelsen for renter og avdrag på studielån.

Forslag 20

Stortinget ber Regjeringen om å fremme forslag om å endre Husbankens regler for utlån til bygging av student- og elevboliger, slik at prosjekter i områder med press på arealene og høye tomtepriser ikke blir skrinlagt på grunn av Husbankens låneregler.

Forslag 21

Stortinget ber Regjeringen foreslå at det innføres et nytt økonomisk tilskuddssystem til universiteter og høyskoler, basert på stykkprisprinsippet om at pengene følger studenten.

Forslag 22

Stortinget ber Regjeringen foreslå at norske universiteter og høyskoler omdannes til selvstyrte stiftelser.

Forslag 23

Det henstilles til Regjeringen å utrede tiltak med tanke på en synliggjøring av driftsutgifter og basisbevilgninger ved de instituttene som finansieres av departementet. Videre anmodes det om en klargjøring av kvalitetssikringssystemer for de samme institutter.

Forslag 24

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om opphevelse av lov av 19. juni 1997 nr. 83 (om musikk og kulturskoler).

Forslag 25

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om innføring av fagkarakterer i alle fag på skolen fra og med 5. klasse.

Forslag 26

Stortinget ber Regjeringen gjennomgå regelverket for tildeling av støtte til voksenopplæring innen studieforbundene med sikte på at den statssubsidierte virksomheten innen denne sektor blir konsentrert om de kurs som er klart yrkesrettede og kompetansegivende. Kurs av hobbymessig karakter skal ikke gis støtte.

8. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til det som er sagt foran og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A. Rammeområde 17

I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200)		
	1	Driftsutgifter	144 191 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>7 168 000</u>	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>2 299 000</u>	
203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 200 post 1</i>	124 859 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>6 900 000</u>	
206		Samisk utdanningsråd (jf. kap. 3206)		
	1	Driftsutgifter	9 660 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	<u>3 492 000</u>	
	70	Tilskudd til produksjon av samiske læremidler, <i>kan overføres</i>	<u>10 524 000</u>	
210		Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg		
	70	Tilskudd til registrerte trossamfunnerslagsbevilgning	<u>44 320 000</u>	
	71	Tilskudd til registrerte trossamfunnerslagsbevilgning	<u>4 600 000</u>	
	72	Tilskudd til livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>13 236 000</u>	
	73	Tilskudd til Norges frikirkeråd	<u>666 000</u>	
	74	Tilskudd til Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn	<u>250 000</u>	
	75	Tilskudd til privateide skole- og kirkebygg	<u>10 707 000</u>	
221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 3221)		
	1	Driftsutgifter	6 690 000	
	60	Tilskudd til virkemiddeltak i Nord-Norge, <i>kan overføres</i>	<u>23 758 000</u>	
	61	Tilskudd til institusjoner	<u>32 734 000</u>	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	<u>3 682 000</u>	
	63	Tilskudd til skolefritidsordninger, <i>kan overføres</i>	<u>314 000 000</u>	
	64	Tilskudd til undervisning i finsk	<u>5 849 000</u>	
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen	<u>609 462 000</u>	
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	<u>21 700 000</u>	
	67	Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>86 800 000</u>	
	68	Det samiske utdanningsområdet, <i>kan overføres</i>	<u>25 133 000</u>	
	70	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	<u>6 700 000</u>	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
222	1	Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222) Driftsutgifter	<u>47 968 000</u>	
228	21	Kvalitetsutvikling i grunnskolen (jf. kap. 3228) Spesielle driftsutgifter	<u>135 837 000</u>	
229	1	Andre formål i grunnskolen Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 239 post 01</i>	<u>22 453 000</u>	
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>4 707 000</u>	
	60	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	<u>529 303 000</u>	
	70	Tilskudd	<u>3 503 000</u>	
231	60	Tilskudd til videregående opplæring Tilskudd til landslinjer	<u>136 877 000</u>	
	61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen	<u>82 883 000</u>	
	65	Tilskudd til ekstra opplæring for språk- lige minoriteter i videregående opplæring	<u>38 400 000</u>	
232	1	Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232) Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 60</i> ..	<u>128 505 000</u>	
	21	Sikkerhetsopplæring for fiskere	<u>26 159 000</u>	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlike- hold, <i>kan overføres</i>	<u>4 626 000</u>	
	60	Tilskudd til fylkeskommuner	<u>3 421 000</u>	
	75	Tilskudd til stipend og kurs for ansatte ..	<u>291 000</u>	
234	1	Tilskudd til lærebedrifter og lærlinger Driftsutgifter	<u>3 398 000</u>	
	60	Tilskudd til formidling av reformlærlinger	<u>10 000 000</u>	
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger	<u>366 500 000</u>	
	71	Tilskudd til drift av opplæringsråd	<u>7 372 000</u>	
	73	Tilskudd til lærlinger	<u>16 009 000</u>	
238	1	Kvalitetsutvikling i videregående opplæring Driftsutgifter	<u>79 720 000</u>	
239	1	Andre formål i videregående opplæring Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 229 post 1</i>	<u>75 269 000</u>	
	70	Tilskudd til internatdrift ved Krokeidyrkesskole	<u>14 094 000</u>	
	71	Tilskudd til studieopphold i utlandet	<u>6 459 000</u>	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanning- sprogrammer (LEONARDO m.fl.)	<u>27 310 000</u>	
	73	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	<u>17 898 000</u>	
	75	Tilskudd	<u>10 930 000</u>	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
240		Private skoler m.v.		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	971 829 000	
	75	Tilskudd til privatskoleorganisasjoner ..	430 000	
243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 21 og 60</i>	705 606 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	18 675 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 131 000	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	75	Til disposisjon for departementet	2 876 000	
244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 3244)		
	1	Driftsutgifter	33 254 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 500 000	
	70	Tilskudd til lærebøker m.v., <i>kan overføres</i>	42 337 000	
249		Andre tiltak i utdanningen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 60 og 70</i>	30 664 000	
	60	Tilskudd til IT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	5 000 000	
	61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 000 000	
	70	Tilskudd til IT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	2 655 000	
	71	Tilskudd til fotokopiering	3 275 000	
	75	Særskilt tilskudd til toppidrettsgymsas	9 500 000	
250		Statens ressurss- og voksen opplærings-senter og opplæring for voksne innvandrere (jf. kap. 3250)		
	1	Driftsutgifter	36 316 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 369 000	
	60	Tilskudd til opplæring for voksne innvandrere	358 034 000	
	62	Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere i alderen 16-20 år	30 000 000	
251		Voksenopplæring i studieforbundene		
	70	Studiearbeid	127 034 000	
	71	Administrasjon, utviklingsarbeid og pedagogiske tiltak i studieforbundene ...	47 255 000	
	72	Tiltak for særlige målgrupper	24 080 000	
	73	Tilskudd til studieringer på høyere nivå	11 138 000	
252		Fjernundervisning (jf. kap. 3252)		
	1	Driftsutgifter	4 567 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 819 000	
	70	Tilskudd til fjernundervisning, <i>kan overføres</i>	27 755 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til ICDE og NFF	<u>2 655 000</u>	
253		Folkehøgskoler		
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>2 156 000</u>	
	60	Tilskudd til fylkeskommunale folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 70</i>	<u>34 817 000</u>	
	70	Tilskudd til andre folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 60</i>	<u>294 959 000</u>	
	72	Tilskudd til folkehøgskoler med stor andel funksjonshemmede elever	<u>21 653 000</u>	
	75	Tilskudd	<u>2 728 000</u>	
255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 3255)		
	1	Driftsutgifter	<u>5 277 000</u>	
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>22 034 000</u>	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	<u>16 990 000</u>	
260		Universitetet i Oslo (jf. kap. 3260)		
	1	Driftsutgifter	<u>1 909 620 000</u>	
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>477 273 000</u>	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>1 62 652 000</u>	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	<u>10 000</u>	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	<u>14 319 000</u>	
	70	Tilskudd til senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteters stilling i Norge	<u>40 000 000</u>	
261		Universitetet i Bergen (jf. kap. 3261)		
	1	Driftsutgifter	<u>1 078 406 000</u>	
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>326 262 000</u>	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>74 062 000</u>	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	<u>10 000</u>	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	<u>2 875 000</u>	
262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 3262)		
	1	Driftsutgifter	<u>1 457 994 000</u>	
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>268 862 000</u>	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>108 232 000</u>	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	<u>10 000</u>	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	<u>8 298 000</u>	
263		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 3263)		
	1	Driftsutgifter	<u>664 569 000</u>	
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>134 647 000</u>	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>29 768 000</u>	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	<u>10 000</u>	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	<u>1 715 000</u>	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 3264)		
	1	Driftsutgifter	137 650 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 918 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 736 000	
265		Arkitektøgskolen i Oslo (jf. kap. 3265)		
	1	Driftsutgifter	37 687 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 978 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 437 000	
268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 3268)		
	1	Driftsutgifter	71 815 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 908 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 823 000	
269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269)		
	1	Driftsutgifter	82 845 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 750 000	
273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 3273)		
	1	Driftsutgifter	131 998 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	407 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 967 000	
274		Statlige høgs skoler (jf. kap. 3274)		
	1	Driftsutgifter	4 950 757 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	213 361 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	160 209 000	
	70	Tilskudd	6 721 000	
278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 3278)		
	1	Driftsutgifter	323 746 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	140 869 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 512 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279)		
	1	Driftsutgifter	143 361 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	49 599 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høgs koler (jf. kap. 3281)		
	1	Driftsutgifter	547 301 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 085 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 048 000	
	60	Tilskudd RIT 2000, <i>kan overføres</i>	36 800 000	
	61	Tilskudd til utvidelse av RiTø, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	70	Tilskudd til utgivelse av lærebøker	6 362 000	
	71	Tilskudd til Stiftelsen for helsetjenesteforskning ved Sentralsykehuset i Akershus	4 435 000	
	72	Stipendmidler for etterutdanning av kunstnere	1 400 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	36 240 000	
	74	Tilskudd til Bibliotheque Nordique	73 000	
282		Privat høyskoleutdanning		
	70	Tilskudd	344 088 000	
283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 3283)		
	1	Driftsutgifter	212 037 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	43 568 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 460 000	
	70	Den meteorologiske verdensorganisasjon	2 042 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>kan overføres</i>	40 240 000	
285		Norges forskningsråd		
	52	Forskningsformål	606 400 000	
	55	Administrasjon	164 514 000	
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	50	NOVA	18 779 000	
	52	Norsk utenriks politisk institutt	13 679 000	
	54	Forskningsstiftelser	61 463 000	
	55	Teknologirådet	4 500 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner ..	10 975 000	
	72	Til disposisjon for departementet	1 335 000	
288		Internasjonale samarbeids tiltak		
	72	Internasjonale grunnforskning organisasjoner	94 714 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	348 200 000	
	74	Til disposisjon for internasjonale utdanningssamarbeid	2 624 000	
291		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter		
	70	Tilskudd til lengre reiser, <i>overslagsbevilgning</i>	70 628 000	
	71	Tilrettelegging for studium i utlandet	7 281 000	
	73	Tilskudd til studentbarnehageplasser	67 388 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	55 955 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	80 322 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3294)		
	1	Driftsutgifter	79 722 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 970 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	62 550 000	
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	110 000 000	
	79	Til disposisjon for departementet, <i>kan overføres</i>	900 000	
295		Presteskapet (jf. kap. 3295)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 294 post 71</i>	535 740 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	117 000	
297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3297)		
	1	Driftsutgifter	24 395 000	
299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 3299)		
	1	Driftsutgifter	10 100 000	
	79	Til disposisjon for felleskirkelige tiltak, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	809 000 000	
1020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020)		
	1	Driftsutgifter	134 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	100 840 000	
1021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021)		
	1	Driftsutgifter	72 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	30 280 000	
1023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 4023)		
	1	Driftsutgifter	13 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 630 000	
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	182 000 000	
	70	Tilskudd Fiskeriforskning i Tromsø, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	71	Tilskudd til utviklings tiltak, <i>kan overføres</i>	20 500 000	
1137		Forskning og utvikling		
	50	Forskningsprogrammer	110 657 000	
	51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter	138 894 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)		
	1	Driftsutgifter	190 268 000	
	70	Utdanningss stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	4 016 400 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	635 500 000	
	72	Rentestønad	1 788 000 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	415 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	75	Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	4 152 000	
		Totale utgifter		<u>31 968 749 000</u>
Inntekter				
3200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 200)		
	4	Husleieinntekter m.v.	<u>800 000</u>	
3203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 203)		
	1	Inntekter ved oppdrag	900 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>2 746 000</u>	
	11	Kursavgifter	<u>2 500 000</u>	
3206		Samisk utdanningsråd (jf. kap. 206)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 138 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>123 000</u>	
3221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 221)		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	<u>5 914 000</u>	
3222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222)		
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>321 000</u>	
3232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 232)		
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>6 568 000</u>	
	61	Refusjoner fra fylkeskommuner	<u>700 000</u>	
3243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 243)		
	1	Inntekter ved oppdrag	18 529 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>5 281 000</u>	
	11	Kursavgifter ved voksenopplæring og etterutdanning	<u>1 513 000</u>	
	60	Betalingfrakommuner og fylkeskommuner	<u>3 450 000</u>	
3244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 244)		
	1	Inntekter ved oppdrag	4 500 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>8 165 000</u>	
3250		Statens ressurs- og voksenopplæringssenter og opplæring for voksne innvandrere (jf. kap. 250)		
	1	Inntekter ved oppdrag	8 520 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>4 138 000</u>	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	<u>32 068 000</u>	
3252		Fjernundervisning (jf. kap. 252)		
	1	Inntekter ved oppdrag	523 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>200 000</u>	
3255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 255)		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 563 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>10 000</u>	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3260		Universitetet i Oslo (jf. kap. 260)		
	1	Inntekter ved oppdrag	462 936 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	82 081 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	4 383 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	50	Tilskudd til Institutt for farmakoterapi ..	3 000 000	
	51	Inntekter fra Observatoriefondet og Øyenfondet	20 733 000	
3261		Universitetet i Bergen (jf. kap. 261)		
	1	Inntekter ved oppdrag	334 410 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	23 087 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	128 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
3262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 262)		
	1	Inntekter ved oppdrag	275 810 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	34 589 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	2 361 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	80	Refusjon fra SINTEF o.a.	13 450 000	
	81	Renter av innskudd i borettslag m.m.	191 000	
3263		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 263)		
	1	Inntekter ved oppdrag	137 400 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	24 025 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	16 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	81	Renter av innskudd i borettslag	423 000	
3264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 264)		
	1	Inntekter ved oppdrag	12 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 240 000	
3265		Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 265)		
	1	Inntekter ved oppdrag	3 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	157 000	
3268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 268)		
	1	Inntekter ved oppdrag	4 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 084 000	
	5	Refusjon fra Forsvarsdepartementet	2 217 000	
3269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 269)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	275 000	
3273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 273)		
	1	Inntekter ved oppdrag	430 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	2 541 000	
3274		Statlige høyskoler (jf. kap. 274)		
	1	Inntekter ved oppdrag	221 565 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>145 278 000</u>	
3278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 278)		
	1	Inntekter ved oppdrag	<u>140 869 000</u>	
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>19 275 000</u>	
	3	Diverse inntekter	<u>164 000</u>	
	49	Salg av eiendom	<u>10 000</u>	
3279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 279)		
	1	Inntekter ved oppdrag	<u>49 599 000</u>	
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>15 999 000</u>	
	4	Refusjon gebyrstipend	<u>1 108 000</u>	
3281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler		
	1	Inntekter ved oppdrag	<u>2 656 000</u>	
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>103 000</u>	
3283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 283)		
	1	Inntekter ved oppdrag	<u>39 966 000</u>	
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>8 438 000</u>	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	<u>59 000</u>	
	5	Refusjon for flyværtjenester	<u>64 268 000</u>	
3294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 294)		
	1	Inntekter ved oppdrag	<u>2 970 000</u>	
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>626 000</u>	
	4	Refusjoner	<u>2 081 000</u>	
3295		Presteskapet (jf. kap. 295)		
	1	Inntekter ved oppdrag	<u>117 000</u>	
	4	Husleieinnbetalinger m.v.	<u>16 937 000</u>	
3297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 297)		
	2	Salgsinntekter m.v.	<u>7 448 000</u>	
	4	Leieinntekter	<u>1 440 000</u>	
3299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 299)		
	54	Overføring fra Opplysningsvesenets fond	<u>30 100 000</u>	
4020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 1020)		
	3	Oppdragsinntekter	<u>100 840 000</u>	
4021		Drift av forskningsfartøylene (jf. kap. 1021)		
	1	Oppdragsinntekter	<u>30 280 000</u>	
4023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 1023)		
	1	Inntekter Ernæringsinstituttet	<u>5 630 000</u>	
5310		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		
	4	Refusjoner av ODA-godkjente utgifter	<u>18 800 000</u>	
	72	Gebyr	<u>92 000 000</u>	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		
	80	Renter	<u>4 895 000 000</u>	
		Totale inntekter		<u>7 480 003 000</u>

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i:

1. at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan overskride bevilgninger mot tilsvarende merinntekter under kapitler og poster som angitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 200 post 01	Kap 3200 post 02
Kap 203 post 01	Kap 3203 postene 02 og 11
Kap 206 post 01	Kap 3206 post 02
Kap 222 post 01	Kap 3222 post 02
Kap 232 post 01	Kap 3232 post 02 og 61
Kap 243 post 01	Kap 3243 postene 02, 11 og 60
Kap 244 post 01	Kap 3244 post 02
Kap 250 post 01	Kap 3250 post 02
Kap 252 postene 01 og 21	Kap 3252 post 02
Kap 260 post 01	Kap 3260 postene 02 og 11
Kap 260 post 21	Kap 3260 postene 50 og 51
Kap 260 post 49	Kap 3260 post 49
Kap 261 post 01	Kap 3261 postene 02 og 11
Kap 261 post 49	Kap 3261 post 49
Kap 262 post 01	Kap 3262 postene 02, 11 og 80
Kap 262 post 49	Kap 3262 post 49
Kap 263 post 01	Kap 3263 postene 02, 11 og 82
Kap 263 post 49	Kap 3263 post 49
Kap 264 post 01	Kap 3264 postene 02 og 11
Kap 265 post 01	Kap 3265 postene 02 og 11
Kap 268 post 01	Kap 3268 postene 02, 04 og 05
Kap 269 post 01	Kap 3269 postene 02 og 06
Kap 273 post 01	Kap 3273 postene 02 og 06
Kap 274 post 01	Kap 3274 postene 02 og 11
Kap 278 post 01	Kap 3278 post 02
Kap 278 post 49	Kap 3278 post 49
Kap 279 post 01	Kap 3279 post 02
Kap 283 post 01	Kap 3283 post 02
Kap 283 post 21	Kap 3283 post 05
Kap 294 postene 01 og 21	Kap 3294 postene 01, 04, 60 og 70
Kap 297 post 01	Kap 3297 postene 02 og 04
Kap 299 postene 01 og 79	Kap 3299 post 54

2. at bevilgningene til oppdragsvirksomhet under postene 21 i 1999 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter.

III.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan:

1. gi tilsagn om å utbetale inntil kr 3 000 000 i år 2000 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1999, jf kap 206.
2. gi tilsagn om tilskudd til undervisning i finsk som andrespråk for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 64.
3. gi tilsagn om tilskudd til videreutdanning i finsk tilsvarende to studiepermisjoner for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter gjeldende regler, jf kap 221 post 64.
4. gi tilsagn om tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 65.
5. gi tilsagn om tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 67.
6. gi tilsagn for inntil kr 25 000 000 utover gitt bevilgning på kap 228 Kvalitetsutvikling i grunnskolen, post 21.
7. gi tilsagn for inntil 100 mill kroner utover gitt bevilgning på kap 229 Andre formål i grunnskolen, post 62 Kompensasjon for merutgifter i forbindelse med midlertidige lokaler, jf omtale under kap 229.
8. gi tilsagn om å utbetale inntil kr 20 000 000 i år 2000 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1999, jf kap 244.
9. gi tilsagn for inntil kr 37 500 000 til Norges forskningsråd ut over gitt bevilgning på kap 285 Norges forskningsråd, post 52.
10. gi tilsagn om tilskudd til studentboliger med inntil kr 76 000 000 i tillegg til det som blir bevilget under kap 291 Studium i utlandet og sosiale formål for elever og studenter, post 75.
11. gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om støtte for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 240 og 2410.
12. gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om et tillegg til lånet for 1999 med kr 3 360 per måned i inntil to måneder for studenter som tar del i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning i 1999.

IV.

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan gi Statens låne-

kasse for utdanning fullmakt til å foreta bestillinger for inntil kr 3 500 000 utover gitt bevilgning på kap 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 01.

V.

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at universitetene og Norges landbrukskole kan nytte inntekter ved salg av eiendommer til kjøp av andre eiendommer til undervisnings- og forskningsformål ved samme institusjon.

VI.

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg til eksamen etter lov om videregående opplæring, eller kandidater som melder seg til fag-/svenneprøve etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg til eksamen etter lov om videregående opplæring, skal betale kr 250 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 500 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg til fag-/svenneprøver etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale kr 500 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 000 ved senere forsøk.
2. institusjoner under lov om universiteter og høyskoler kan gis adgang til å ta egenandeler av kursdeltakere for studier. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet gis fullmakt til å gi nærmere retningslinjer.
3. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet kan organisere innkreving av Kopinor-avgift og utgifter til papir/kopier fra studenter ved underliggende institusjoner.
4. Instituttgruppa for Samfunnsforskning (ISAF) avvikles som statlig institutt med virkning fra 1. januar 1999.
5. Stortingets vedtak av 20. november 1950 om regulering av lønn mv for prester i Den norske kirke oppheves.

VII.

1. Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan gi tilsagn om tilskudd til utvidelse av undervisningsdel ved Regionsykehuset i Tromsø med inntil 5 000 000 kroner i tillegg til det som blir bevilget under kap 281, post 61.
2. Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet med virkning fra 1. august 1999 kan bygge ned statlige kompetansesentra med inntil 242 årsverk, jf oversikt i St prp nr 1 Tillegg nr 10 (1998-99).

VIII.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1999 kan gi tilsagn for inntil kr. 107 500 000 utover gitt bevilgning under kap 920, post 50.

IX.

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 1999 kan overskride bevilgningen for 1999 mot tilsvarende merinntekter under de kapitler og poster som er oppgitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 1020 postene 01 og 21	Kap 4020, post 03
Kap 1021 postene 01 og 21	Kap 4021, post 01
Kap 1023 postene 01 og 21	Kap 4023, post 01

B. Andre vedtak

X.

Det etableres grunnkurs i media/kommunikasjon og grunnkurs i merkantile fag.

XI.

Stortinget ber Regjeringen vurdere kvalitetssikringen av norsk lærebokproduksjon med sikte på en vesentlig forenkling, eventuelt avvikling av dagens godkjenningssordning for lærebøker.

XII.

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en lovhjemmel om forsøksvirksomhet i lov om universiteter og høyskoler.

XIII.

Stortinget ber Regjeringen legge fram en sak om byggebehov i universitets- og høyskolesektoren. Saken bør legges fram våren 1999.

XIV.

Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget en samlet vurdering av Kirkens økonomiske situasjon etter innføring av ny kirkelig lovgivning.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 4. desember 1998.

Grete Knudsen,

leder og ordf. for kap. 264, 285, 287, 920 og 3264.

Anneliese Dørum,

ordf. for kap. 228 og 229.

Ursula Evje,

ordf. for kap. 273, 278, 279, 282, 3273, 3278 og 3279.

Helene Falch Fladmark,

ordf. for kap. 249, 274 og 3274.

Sigvald Oppebøen Hansen,

ordf. for kap. 231, 239 og 1137.

Ulf Erik Knudsen,

ordf. for kap. 200.

Synnøve Konglevoll,

ordf. for kap. 263, 291, 2410, 3263, 5310 og 5617.

Arne Lyngstad,

ordf. for kap. 210, 269, 294, 295, 3269, 3294 og 3295.

Inge Lønning,

ordf. for kap. 203, 221, 222, 232, 288, 3203, 3221, 3222 og 3232.

Petter Løvik,

ordf. for kap. 260, 265, 268, 3260, 3265 og 3268.

Tomas Norvoll,

ordf. for kap. 262, 281, 3262 og 3281.

Rolf Reikvam,

ordf. for kap. 234, 261 og 3261.

Anne Brit Stråtveit,

ordf. for kap. 240 og 253.

Marit Tingelstad,

ordf. for kap. 238, 243, 283, 297, 299, 1020, 1021, 1023, 3243, 3283, 3297, 3299, 4020, 4021 og 4023.

Rune E. Kristiansen,

sekretær og ordf. for kap. 206, 244, 250, 251, 252, 255, 3206, 3244, 3250, 3252 og 3255.

Vedlegg 1**Brev fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet v/statsråden til Arbeiderpartiets stortingsgruppe v/Grete Knudsen, datert 27. november 1998.****Statsbudsjettet 1999 - Spørsmål fra arbeiderpartiets fraksjon i Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen**

Jeg viser til brev av 18. november.

Spørsmål 1

«I pressen slår statsråden fast behovet for særlig oppmerksomhet om ungdomsskoletrinnet. Hvilke tiltak tenker han på og hvor er disse foreslått i statsbudsjettet?»

I St prp nr 1 (1998-99) fra KUF er tiltak rettet mot ungdomstrinnet i første rekke omtalt under kapittel 0228 (s. 63 ff.). Tiltakene omfatter utviklingsarbeid, forsøk og kompetanseutvikling.»

Utviklingsarbeid

I budsjettet omtales her eksplisitt utviklingsarbeid på ungdomstrinnet knyttet til opplæringen og lærings- og oppvekstmiljøet. Her heter det at:

«I utviklingsarbeid vil tiltak rettet mot opplæringen på ungdomstrinnet bli særlig vektlagt.» (s. 63)

Det skisseres videre at slike tiltak blant annet omfatter

- Pedagogisk bruk av IT i opplæringen
- Entreprenørskap
- Kompetanseutvikling i forbindelse med elevrådsarbeid

Forsøk

Jeg vil vise til den generelle paragrafen om forsøk i den nye opplæringsloven. Under kap 0228 står det at departementet vil åpne for enkelte lokale forsøk med vurdering uten bruk av karakterer på grunnskoletrinnet.

Kompetanseutvikling

I budsjettet legges det opp til fortsatt satsing på kompetanseutvikling knyttet til innføringen av læreplanverkene L97 og L97 Samisk. Dette er fulgt opp med en egen handlingsplan for 1999.

Tiltakene for kompetanseutvikling omfatter alle trinn i grunnskolen, herunder selvsagt også ungdomstrinnet. Prioriterte områder som omtales i budsjettet er vurdering, bruk av IT i opplæringen og fagspesifikk kompetanseutvikling.

Det som er foreslått under kap. 0228 må dessuten sees i lys av den bredere omtalen under programkategori 07.20 Grunnskolen.

Spørsmål 2

«Hva er følgene av en reduksjon på 100 millioner til skolefritidsordningen?»

Tilskuddet til skolefritidsordningen er utformet som et enhetstilskudd, der tilskuddet til kommunene gis etter en sats per barn med henholdsvis kort og lang oppholdstid per uke. Dette innebærer at en reduksjon i bevilgningen må skje ved en reduksjon i satsene.

Departementet har beregnet hvor mye satsene for tilskuddet til SFO må reduseres for å kunne redusere bevilgningen på kap. 0221 post 63 med 100 mill kr. Beregningene er gjort med utgangspunkt i det antall plasser i SFO som er lagt til grunn for St.prp. nr. 1 (1998-99). Dersom kommunene velger å redusere antallet plasser, vil utbetalt tilskudd bli mindre.

De årlige satsene for 1998 var 3 000 kroner for barn med oppholdstid 6-14 timer per uke, og 4 800 kroner for barn med oppholdstid 15 timer eller mer per uke. Med utgangspunkt i at antall barn i SFO i 1999 blir på 107 700, vil det statlige tilskuddet per barn per år i gjennomsnitt reduseres med kr 930 fra 1998 til 1999.

I forskrift for skolefritidsordningens § 1-2 heter det:

«Kommunen skal dekke kostnadene til lokaler, blant annet husleie, lys, varme, renhold og vaktmester, utstyr, utearealer og de administrative kostnadene i forbindelse med skolefritidstilbudet. Den øvrige delen av selvkost, som ikke dekkes av statstilskuddet, kan kreves dekket av foreldrene.»

Under forutsetning av at kommunenes totale kostnadsnivå ikke endres, og at kommunenes bidrag til SFO holdes konstant, vil en reduksjon i de statlige satsene medføre en tilsvarende økning i satsene for foreldrebidraget.

Spørsmål 3

«Når vil Stortinget få handlingsplanen for lærerrekuttering til behandling?»

Departementet tar sikte på å legge fram handlingsplanen for lærerrekuttering til behandling for Stortinget våren 1999.

Spørsmål 4

«Hvordan ser landsoversikten over tegnede lærekontrakter ut for inneværende år, og hvor langt er departementet kommet i arbeidet med å etablere en fondsordning for inntak av lærlinger?»

Departementet har, blant annet for å kunne evaluere virkningen av stimuleringsstilskuddene for 1997, gjennomført en spørreundersøkelse blant lærebedrifter og opplæringskontor. De fleste svarte at hovedgrunnen for å ta inn flere lærlinger var å sikre rekrutteringen av arbeidskraft.

Per 01.10.98 var det registrert 1 565 formidlete lærlinger.

Departementet har pr 25.09.98 sendt ut en forespørsel til fylkeskommunene om omfanget av alternative VK II i skole. Resultatet var at om lag 600 elever vil få

tilbud om dette. Dette er i hovedsak rettighetssøkere. Tallet på elever i alternative VK II løp er om lag 1 000 lavere enn hva tilfellet var i 1997. Fylkeskommunene peker på ulike faktorer som grunn til at ikke flere har fått tilbud om alternative videregående kurs II i skole:

- søkerne trekker søknaden sin eller takker nei til læreplass
- søkerne takker ja til en skoleplass de har søkt om og får tilbud om
- søkerne har selv skaffet seg læreplass
- søkere til læreplass, spesielt innen studieretning for helse og sosialfag, velger allmennfaglig påbygning VK II
- søkere til læreplass er ikke «formidlingsklare», dvs at de har for stort fravær eller har stryk i ett eller

flere fag. En del av disse blir tilbudt å få gå om igjen VK I kurset eller andre særlige tiltak, uten at de mister ett år av retten.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet nedsatte i mars 1998 en arbeidsgruppe som fikk i mandat å utrede en refusjonsordning for lønn til lærlinger. Arbeidsgruppen besto av bl a representanter fra partene i arbeidslivet. I rapporten konkluderes det med at arbeidsgruppen ikke vil tilrå å innføre en refusjonsordning for lønnsutgifter til lærlinger på nåværende tidspunkt. Rapporten er nå sendt ut på alminnelig høring. Frist for eventuelle merknader er satt til 11.01.99. Departementet vil etter dette vurdere høringuttalelsene og rapporten.

Vedlegg 2

Brev fra kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun til Arbeiderpartiets stortingsgruppe v/Anneliese Dørum, datert 30. november 1998.

Statsbudsjettet 1999 - Svar på spørsmål vedrørende skolefritidsordningen

Det vises til spørsmål fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe i brev av 26. november.

Spørsmål 1

«Hvilke konsekvenser vil den kraftige reduksjonen i statens tilskudd få for skolefritidsordningen?»

125 mill. kroner utgjør 28,5 pst av den foreslåtte rammen til skolefritidsordningen i St prp nr 1 (1998-99) på totalt 439 mill kroner. Dette kommer i tillegg til Regjeringens forslag om å redusere de statlige satsene til SFO med 10 pst i forhold til 1998 med virkning fra 1. august 1999.

Tilskuddet til skolefritidsordningen er utformet som et enhetstilskudd, der tilskuddet til kommunene gis etter en sats per barn med henholdsvis kort og lang oppholdstid per uke, jf Rundskriv F-16-98. Dette innebærer at en reduksjon i bevilgningen må skje ved en reduksjon i satsene.

Departementet har beregnet hvor mye satsene for tilskuddet til SFO må reduseres innenfor den nye rammen på kap 0221 post 63 på 314 mill kroner. Beregningene er gjort med utgangspunkt i det antall plasser i SFO som er lagt til grunn for St prp nr 1 (1998-99).

De årlige satsene for 1998 var kr 3000 for barn med oppholdstid 6-14 timer per uke, og kr 4800 for barn med oppholdstid 15 timer eller mer per uke. Med utgangspunkt i at antall barn i SFO i 1999 blir 107 700, vil det statlige tilskuddet per barn per år i gjennomsnitt reduseres med kr 1330 fra 1998 til 1999.

Under forutsetning av at kommunenes totale kostnadsnivå ikke endres, og at kommunenes bidrag til SFO holdes konstant, vil en reduksjon i de statlige satsene medføre en tilsvarende økning i satsene for foreldrebetaling.

Foreldrebetalingen vil da øke med ca kr 120 per

måned fordelt på 11 måneder.

Spørsmål 2

«Hvordan påvirker denne reduksjonen kommunenes muligheter til å oppfylle lovens krav til skolefritidsordningen og Stortingsflertallets forutsetninger om at alle barn som trenger det skal få tilbud om skolefritidsordninger slik at barna skal få et trygt og godt oppholdssted utover skoletid tilpasset barnas og foreldrenes behov?»

I forskrift for skolefritidsordningens § 1-2 heter det:

«Kommunen skal dekke kostnadene til lokaler, blant annet husleie, lys, varme, renhold og vaktmester, utstyr, utearealer og de administrative kostnadene i forbindelse med skolefritidstilbudet. Den øvrige delen av selvkost, som ikke dekkes av statstilskuddet, kan kreves dekket av foreldrene.»

Det er ikke aktuelt å endre på denne forskriften. Dette medfører at departementet legger til grunn at det fortsatt skal være en tredelt finansiering mellom kommune, stat og foreldre.

I ny §42 d i grunnskoleloven om skolefritidsordningen heter det innledningsvis:

«Kommunen skal ha eit tilbod om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1.-4. klassetrinn.»

I Rundskriv F-66-98 om lov og forskrift for skolefritidsordningen bemerker departementet at kommunens plikt ikke gir noen korresponderende rettigheter for den enkelte elev. Etter bestemmelsen er kommunen ikke pålagt å ha et bestemt antall plasser, og det er heller ikke plikt å ha tilbud ved mer enn én av skolene i kommunen.

En reduksjon i det statlige tilskuddet til skolefritidsordningen, vil kunne medføre økte satser for foreldrebetaling. Kommunene har selvsagt anledning til å

bidra til finansiering av skolefritidsordningen utover det de er pålagt etter forskriftene.

Vedlegg 3

Brev fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet til Arbeiderpartiets stortingsgruppe v/Grete Knudsen, datert 30. november 1998.

Statsbudsjettet 1999 - Svar på spørsmål fra Arbeiderpartiets KUF-fraksjon

Det vises til spørsmål fra Arbeiderpartiets KUF-fraksjon i brev av 26. november.

Spørsmål 1

«Den norske kirke har en rekke fonds. Hva benyttes de ulike fond til og hvor mye penger dreier det seg om for hvert enkelt fond?»

I hvilken grad gir Kirkens eiendommer avkastning og hva brukes i så fall denne avkastningen til?»

Fond med tilknytning til Den norske kirke har et varierende rettslig grunnlag og er organisert på ulike måter. Slike fond forvaltes av kirkens utvalgte organer (menighetsråd, fellesråd, bispedømmeråd), eller av særskilte styrever, og vil i flere tilfeller kunne være organisert som en stiftelse eller med en stiftelsesliknende karakter. Slike fond har ellers varierende opprinnelse og stiftelsesgrunnlag, og vil kunne bestå både av pengekapital og eiendommer. Mange vil være dannet for å tjene et særskilt formål, og bruken av det enkelte fond vil da være avgrenset til formålet. Formålene for de enkelte fond varierer, f.eks. til finansiering av et nytt orgel eller til understøttelse av syke og eldre i menighetene. Kirkefond, dvs. midler tilhørende en kirke, er også eksempel på slike fond, jf. kirkeloven § 19. Det foreligger ingen samlet oversikt over de fond som sies å tilhøre Den norske kirke, omfanget av fondenes formue (pengekapital og eiendommer), og hva fondsmidlene og fondenes avkastning benyttes til.

Departementet forvalter to fond med en kirkelig tilhørighet: Opplysningsvesenets fond og Den norske kirkes landsfond.

Når det gjelder Opplysningsvesenets fond, vises til St prp nr 1 (1998-99) og omtale under kap. 0299/3299 Opplysningsvesenets fond, jf. også Ot prp nr 68 (1994-95) og Innst. O nr 45 (1995-96), som gjaldt forslag om ny lov for Opplysningsvesenets fond. Opplysningsvesenets fond er et selveiende fond, med en stiftelsesliknende karakter.

Ny lov for fondet ble gjort gjeldende fra 1997. Etter loven er det Kongen som har forvaltningsansvaret for fondet. Fra 1998 ble ikke lenger fondets inntekter og utgifter inntatt i statsbudsjettet og statsregnskapet, jf. St prp nr 1 (1997-98). Fondets rettsstilling innebærer også at fondet ikke omfattes av det generelle økonomiregelverket for staten. Utgifter til lønn mv. for stillinger

knyttet til forvaltningen av fondet forutsettes imidlertid dekket av staten, mot refusjon fra fondet. Også den delen av avkastningen fra fondet som skal disponeres til felleskirkelige tiltak, føres i statsbudsjettet. Lov om Opplysningsvesenets fond § 5 bestemmer at av overskuddet skal inntekter fra salg av eiendom og gevinster på finansplasseringer avsettes til fond. Markedsverdien er forsiktig anslått til i overkant av 3 milliarder kroner, basert på markedspris ved salg, konsesjonspriser og nåverdier.

Den norske kirkes landsfond ble opprettet ved stortingsvedtak 13. desember 1956. Fondet ble dannet av prestelønn som var oppsamlet fra okkupasjonstiden, da prestene ble lønnet av gaver fra menighetene og andre innsamlede midler. Fondets nettoavkastning skal nyttes til formål til beste for kirken, menighetene og prestene. Fondets formue, som er pengekapital, hadde per 31. desember 1997 en bokført verdi på 23,6 mill. kroner. I 1997 ble det av fondets avkastning tildelt vel 1 mill. kroner til kirkelige formål.

Spørsmål 2

«Det framholdes at det er nødvendig å heve kvaliteten på fagopplæringen. Hvordan tenker en seg dette gjennomført?»

Reform 94 har betydd en gjennomgripende endring av norsk fagopplæring.

Det er utarbeidet en ny tilbudsstruktur hvor fag med bransjetilhørighet er samordnet. Det er utarbeidet nye læreplaner for alle fag, hvilket innebærer en total gjennomgang av faglig innhold. Det er også utarbeidet nye retningslinjer for fag-/svenneprøvene slik at de er i samsvar med læreplanens mål.

Dette arbeidet har foregått i nært samarbeid med partene i arbeidslivet, for å sikre at utdanningene er i tråd med arbeidsmarkedets og bransjenes behov for kompetanse.

Departementet har satt i gang omfattende etterutdanning for ulike grupper som har ansvar for opplæring og vurdering av elever og lærlinger. Dette gjelder lærere, instruktører i bedrift og prøvenemndsmedlemmer. En påpeker at det er først etter innføringen av Reform-94, at det har vært en planmessig etterutdanning av instruktører i bedrift.

Videre er det utviklet et omfattende støttemateriell til bruk i fagopplæringen, bl.a. metodiske veiledninger og veiviser for lærlinger.

Bruk av opplæringsbok har lange tradisjoner innen fagopplæringen. Med Reform-94 har opplæringsboken blitt videreutviklet som et redskap i kvalitetsutviklingen av bedriftsopplæringen.

Departementet i samarbeid med statens utdanningskontor i Oslo/Akershus evaluerer nå kvaliteten på prøvene og avviklingen av fag-/svenneprøvene. Prosjektet er rettet mot prøvenemdsmedlemmene, og undersøkelsen vil kartlegge i hvilken grad retningslinjene og læreplanene legges til grunn for prøvene.

Departementet har på trappene et prosjekt som vil omhandle kvalitetsutvikling innen tilpasset opplæring gjennom skole- og bedriftsbasert vurdering.

Gjennom evalueringen av Reform-94 har vi fått kunnskap om ulike sider ved fagopplæringen som gir signaler om områder for forbedring. Dette vil bli drøftet i en melding til Stortinget om videregående opplæring våren 1999.

Det kan også nevnes at Regjeringen vil legge fram en melding for Stortinget om et nasjonalt vurderings-system hvor også fagopplæringen vil inngå. Meldingen vil bli lagt fram for Stortinget våren 1999.

Spørsmål 3

«Regjeringen legger vekt på å forbedre utstyret i skolen. Særlig understrekes behovet for å bedre PC-dekningen. Hvordan vil regjeringen styrke denne og hvor fremgår dette i budsjettet?»

I St meld 24 (1993-94) Om IT i norsk utdanning er arbeids- og ansvarsdelingen når det gjelder IKT i utdanningen avklart. Der sies bl.a. at utstyret til IKT i utdanningen er skoleeiers ansvar.

Utstyrsdekningen i videregående skole var i juni 1997 5,7 elever pr PC i videregående skole og 18,7 elever pr PC i grunnskolen. PC-dekningen i videregående skole er på mange måter tilfredsstillende, også når en ser dette i internasjonal sammenheng. PC-dekningen i grunnskolen er ikke fullt ut tilfredsstillende.

En er kjent med at mange kommuner nå har laget lokale ITK-planer med konkrete planer for å bedre PC-dekningen.

I Næringsrettet IT-plan er det lagt opp til å styrke PC-dekningen i skolen gjennom overføring av brukt utstyr fra næringslivet til skolene. Dette arbeidet er igangsatt i et samarbeid mellom KUF og NHD.

I den økonomiske situasjonen en nå befinner seg, har en ikke funnet rom for økte ressurser til IT i utdanningen utover en bevilgningsøkning på 8 mill kroner som er lagt inn på kap 0249.

Spørsmål 4

«Arbeiderpartiet ber om en oversikt over de forskningsprosjekter som utgår som følge av reduksjonene innen næringsforskningen.»

Jeg antar at spørsmålet knytter seg til bevilgningene til Norges forskningsråd over NHDs budsjett. Jeg har derfor forelagt spørsmålet for Nærings- og handelsministeren som gir følgende svar:

«NHDs foreslåtte bevilgninger til Norges forskningsråd har en liten nominell nedgang fra 1998 til 1999 - fra 818 mill kr til 809 mill kroner. Departementets forskningspolitiske prioriteringer og budsjettstyring knytter seg først og fremst til bransjer, sektorer og forskningsprogrammer. Departementet styrer således ikke bevilgningene på prosjektnivå - dette ansvar tilligger Norges forskningsråd. Det vil derfor ikke være mulig for departementet konkret å angi hvilke prosjekter som på bakgrunn av bevilgningsnivået ikke vil få støtte i 1999. Departementet vil likevel understreke at bevilgningsreduksjonen ikke vil føre til at løpende prosjekter avbrytes eller avsluttes før de var planlagt.

For 1999 har Næringsdepartementet gitt grunnleggende og strategisk forskning, IKT-relatert forskning og forskning og utvikling rettet mot små og mellomstore bedrifter høy prioritet. Samtidig er det innenfor brukerstyrt forskning foreslått å styrke teknologiformidlende tiltak og tiltak rettet mot det regionale innovasjonssystem.

Som følge av dels en politisk omprioritering og dels en nominell noe mindre bevilgning vil Forskningsrådets muligheter for oppstart av nye prosjekter og aktiviteter innenfor de områder av brukerstyrt forskning som ikke er gitt en spesiell prioritet i budsjettet (dette gjelder f.eks. prosessindustrien og BA-sektoren), bli noe redusert i 1999.»

Spørsmål 5

«Når vil Regjeringen etablere fond for vitenskapelig utstyr som behandlet i Voksenåsenklæringen?»

Regjeringen har vurdert spørsmålet om å etablere fond for utstyr til helsevesenet, politiet og utdannings- og forskningssektoren. Saken ble omtalt i St prp nr 65 (1997-98) Om prioriteringer og tilleggsvilgninger på statsbudsjettet 1998, avsnitt 1.3. Regjeringen konkluderte der med at avsetninger av midler til kjøp av utstyr må foretas innenfor det ordinære bevilgningssystemet.

Jeg viser videre til Innst S nr 252 (1997-98), der det heter:

«Fleirtallet i komiteen, alle unnateke medlemmen frå Framstegspartiet, er samd i at løyvingar til kjøp av utstyr bør gjerast innafør det vanlege løyvingssystemet og ikkje ved å etablere fond.»

Spørsmål 6

«Hvilken fremdriftsplan har regjeringen for bedring av inneklime i skolene?»

Spørsmålet om elevers arbeidsmiljø er omtalt i St prp nr 1 (1998-1999). Det vises her til at det er nedsatt en interdepartemental arbeidsgruppe som utreder rettstilstanden vedrørende elevers arbeidsmiljø, og vurderer behovet for endringer i den rettslige reguleringen av dette. Arbeidsgruppen skal vurdere og sammenligne gjeldende regelverks krav til arbeidsmiljø, og bestemmelser om brukermidvirkning, godkjenning, kontroll og tilsyn. Arbeidsgruppen vil levere sin utredning i løpet av desember. Når det gjelder den videre fremdrift

vises det til at kommunene har ansvaret for å godkjenne alle barnehager og skoler etter forskriften om miljørettet helsevern innen 31. desember 1998. Regjeringen vil etter at denne fristen er utløpt foreta en bred gjennomgang av situasjonen og vurdere i hvilken grad

målsettingen med forskriften er oppfylt. Regjeringen tar sikte på å legge frem for Stortinget hvilke eventuelle ytterligere rettslige reguleringer og eventuelle andre tiltak som er nødvendige for å ivareta elevens arbeidsmiljø i løpet av vårsesjonen.

Spørsmål 7

«Hva vil statsråden gjøre for å bevisstgjøre jenters og gutters valg av utdanning/yrke, for slik å øke andelen kvinner i lederstillinger?»

Departementet har de siste årene lagt ned et stort arbeid med sikte på å gi ungdom bedre innsikt i hvordan de kan velge utdanning og yrke, uavhengig av tradisjoner og kjønn.

Dette handler om to forhold. Det ene er at de unge, med støtte fra skolen, får anledning til å utvikle bred kunnskap om hva som finnes av utdannings- og yrkesretninger. Det andre er det som erfaring og forskning viser, nemlig at kunnskap om ulike tilbud ikke er nok. De unge må også ha selvtillit og trygghet i møtet med stor valgfrihet. Dersom denne tryggheten mangler, kan det være lett å velge tradisjonelt og snevert. Systematisk utdannings- og yrkesveiledning gjennom flere år vil kunne gi ungdom trygghet og kompetanse til å velge og vil, på sikt, også kunne være et bidrag til å øke antallet på kvinner i lederstillinger i alle sektorer i arbeidslivet. Departementet har derfor lagt opp til at veiledningen og utviklingsarbeidet skal integreres i alle fag der det er relevant så tidlig som mulig i opplæringen.

Departementet har utviklet en strategi som inneholder ulike elementer:

1. I 1996/97 utviklet staten utdanningskontorer handlingsplaner der målet var:
 - å styrke grunnskolens kompetanse når det gjelder å informere om Reform 94 og
 - å bedre sammenhengen mellom ungdommens utdanningssvalg og tilgangen på læreplasser.

Dette arbeidet har ført til stor aktivitet lokalt og til varierte og kreative løsninger som blant annet innebærer et bedret samarbeid mellom skole, a-etat og andre instanser som har et ansvar for ungdom. Arbeidet vil fortsette også i 1999 og vil etter de tre årene bli nøye vurdert med tanke på eventuell videre oppfølging.

2. Det er utviklet omfattende metodisk veiledningsmaterieell om utdannings- og yrkesveiledning til bruk på ungdomstrinnet og i videregående opplæring. I nært samarbeid med elevorganisasjonene er det utviklet et eget elevhefte om det å velge utdanning og yrke og å søke læreplass. Det er også utarbeidet en video, «Min første jobb», som fokuserer på utradisjonelle valg og det å søke læreplass.
3. I samarbeid med bl.a. Arbeids- og administrasjonsdepartementet/Arbeidsdirektoratet, bransjeorganisasjoner og fylkeskommunene er en i ferd med å utvikle en database som skal gi tilgang til bred utdannings- og yrkesinformasjon nasjonalt, regionalt og lokalt.
4. Et treårig FoU-prosjekt, «Bevisste utdanningsvalg», blir nå gjennomført i tre fylkeskommuner: Oppland, Rogaland og Møre og Romsdal og i Oslo Kommune. I dette prosjektet, som går fram til

2001, skal en bl.a. utvikle modeller for utdannings- og yrkesveiledning som legger vekt på å bevisstgjøre de unge om forholdet mellom kjønnsroller, tradisjoner og valg av utdanning og yrke.

Spørsmål 8

«Statsråden har etter sigende ved flere anledninger støttet så vel samlokaliseringer som nybygg ved ulike høyskoler. Hvordan tenker statsråden seg å gjennomføre disse og etter hvilken prioriteringsplan?»

Det siste tiåret er antall studenter i universitets- og høgskolesektoren økt betydelig med påfølgende økning i arealbehov. Høgskolereformen der 98 høyskoler ble slått sammen til 26 nye høyskoler har i tillegg bidratt til behov for samlokaliseringer.

Det er fortsatt et udekket behov for nye bygg og modernisering av eksisterende bygg i universitets- og høgskolesektoren. På bakgrunn av situasjonen i norsk økonomi er det ikke foreslått igangsetting av nye statlige byggeprosjekter i 1999, verken i universitets- og høgskolesektoren eller i staten for øvrig.

Jeg ber om forståelse for at jeg ikke kan legge fram en framtidig prioritering mellom de ulike byggeprosjekter, utover å gjenta at Regjeringen prioriterer nytt teorifagbygg ved Universitetet i Tromsø høyest. For de øvrige byggeprosjekter vil departementet komme tilbake til behovsvurderinger og prioriteringer i forbindelse med forslaget til statsbudsjett for 2000.

Spørsmål 9

«Under behandlingen av revidert budsjett for 1997 fattet Stortinget vedtak om å gi anledning til å binde studierenta. Hva har statsråden gjort for å følge opp Stortingets vedtak?»

I revidert budsjett våren 1998 uttalte departementet at en innføring «av en ordning med fastrente på studielån ville innebære store endringer i Lånkassens edb-systemer. Lånkassen er nå i gang med et omfattende arbeid i forbindelse med overgangen til år 2000, og større endringer av støttesystemet bør derfor utstå.»

I St prp nr 1 (1998-99) er det redegjort for at det er relativt komplisert å innføre fastrente i Lånkassen og at Lånkassen også forvalter en rekke sosiale ordninger for å lette tilbakebetalingen for kunder med betalingsproblemer. Disse ordningene må sees i sammenheng med og tilpasses innføring av fastrente.

Det gjøres også oppmerksom på at innføring av fastrente vil kreve betydelig økte administrative ressurser for å kunne ivareta kundebehandling og utvikle/ta i bruk tilpasset EDB-utstyr.

Departementet vil i samarbeid med Lånkassen legge til rette for at arbeidet med et tilbud om valg mellom fast og flytende rente utredes og forberedes slik at det kan settes i drift i år 2000.

Departementet arbeider imidlertid kontinuerlig med saken for å finne gode løsninger, men det er forholdsvis komplisert å legge opp til en fastrente som samtidig ivaretar de sosiale ordningene som Lånkassen forval-

ter. Det anses som svært uheldig å avskjære kunder på fastrentekontrakt fra de sosiale ordningene.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vurderer i samarbeid med Finansdepartementet og Lånekassen ulike alternativer og prøver å finne fram til løsninger som kan iverksettes på et tidligere tidspunkt enn det som er sagt i budsjettproposisjonen.

Spørsmål 10

«Det er framkommet i høringen at det er stort behov for vitenskapelig utstyr til universitets- og høyskolesektoren. Hvordan vurderer statsråden dette behovet og mener han den foreslåtte bevilgningen er tilstrekkelig for å få utnyttet forskningskapasiteten ved institusjonene optimalt?»

FoU-statistikken viser at bevilgningene til vitenskapelig utstyr har ligget lav i mange år, og at bevilgningene til utstyr i perioden 1991-95 hadde en reell nedgang. Dette har bl.a. sammenheng med kutt i utstyrsbevilgningene til universitetene i statsbudsjettet for 1994. Jeg viser til omtale i St prp nr 1 for KUF for 1999 (s 235):

«Forskningrådet kartla i 1995 et udekket behov for vitenskapelig utstyr på ca 700 mill kr. Bevilgningene til utstyr i årene etter dette har bare dekket en liten del av behovet.»

Jeg har på denne bakgrunn ønsket å styrke bevilgningene til vitenskapelig utstyr. Behovet for å holde budsjettet innenfor stramme rammer, innebærer imidlertid at opptrappingen må skje over tid.

I forslaget til statsbudsjett for 1999 er Forskningsrådets øremerkede bevilgning til vitenskapelig utstyr økt med 5 mill kr. Forskningsrådet har foretatt en foreløpig budsjettfordeling bygget på bevilgningsforslagene i St prp nr 1. Rådet tar sikte på at den delen av KUFs bevilgning over kap 0285 post 52 som ikke er øremerket på fagfelt (ca 6 mill kroner) også skal brukes til utstyr. Til sammen vil det dermed være vel 40 mill kr til disposisjon til utstyr i Forskningsrådet i 1999, med forbehold om Forskningsrådets endelige budsjettrammer.

Spørsmål 11

«Folkehøgskolene har fått en økning på 17 millioner ut over prisstigningen. Hva er begrunnelsen for dette?»

«Vi ber også om en oversikt over kapasitetsutnyttelsen på de forskjellige folkehøgskolen.»

Regjeringen har i statsbudsjettet for 1999 lagt frem et forslag som gjør at statens andel av det offentlige driftstilskuddet er i samsvar med §§ 3 og 17 i lov om folkehøgskolar. Det er prioritert en justering for å opprettholde bevilgningsnivået slik det var før Revidert nasjonalbudsjett på om lag 10 mill kroner. Ut over dette er det lagt inn ytterligere 7 millioner som en konsekvens av at elevtallet i folkehøgskolene har økt. Dette er en del av prinsippene i tilskuddsordningen.

Vedlagt følger en oversikt over kapasitetsutnyttelse ved folkehøgskolene. Oversikten er utarbeidet av Fol-

kehøgskolerådet pr 15. september 1998, og den viser en gjennomsnittlig kapasitetsutnyttelse på 87 pst før de korte kursene på folkehøgskolene er medregnet. Kortkurs har de siste år gjennomsnittlig hatt et omfang på ca 10 pst.

Spørsmål 12

«Regjeringen foreslår 8 millioner til støtte til desentraliserte utdanninger. Hvordan skal disse midlene fordeles?»

Departementet har ennå ikke fordelt midlene. Kriteriet for tildeling vil bli utarbeidet slik at midlene i størst mulig grad forventes å utgjøre en effektiv stimulans for opprettholdelse av kvalitet og omfang av desentraliserte utdanninger innenfor helse- og omsorgsfagene, ulike lærerutdanninger og IT-utdanning ved institusjoner i de distriktene der det er størst behov i forhold til å sikre oppnåelsen av den todelte målsettingen om å forbedre mulighetene for befolkningen i distriktene for å ta høyre utdanning på eller i nærheten av bostedet, samt å bedre tilførselen av enkelte typer av arbeidskraft i distriktene.

Spørsmål 13

«Posten «Tilskudd til teknisk undervisningsutstyr/lokaler» ble avvirket i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 1998. Det er grunn til å tro at det fortsatt finnes noe etterslep og behov for tilskudd ved innføring av nye tilbud. Kan statsråden redegjøre for dette?»

Det ble forutsatt at Reform 94 ville kreve ekstra bevilgninger til investeringer i utstyr og lokaler. Det ble understreket at midlene skulle nyttes til teknisk undervisningsutstyr og til tilpassing av lokaler for å få reformen satt i verk etter planen. Med uttrykket «tilpassing av lokaler» menes endringene av lokaler som følge av nye og endrede læreplaner, men ikke påbygg og nybygg. Det skulle ikke gis ekstra statstilskudd til standardheving og ordinær fornyelse.

Bevilgningene skulle etter forutsetningene være midlertidige og gis som øremerkede tilskudd over kap. 0231 post 66. I perioden 1993-97 har det vært bevilget om lag 707 mill. kroner til formålet.

Fylkeskommunene vil alltid ha behov for å anvende midler til undervisningsutstyr og lokaler innenfor videregående opplæring. Særtilskuddet over kap 0231 post 66 var ikke ment å dekke behovet for ordinær fornyelse. Innføringen av reformen er nå i en avslutningsfase. Fylkeskommunene skal finansiere videregående opplæring via frie inntekter dvs skatteinntekter og rammetilskudd. Jeg viser til at det har vært en vekst i fylkeskommunenes frie inntekter de siste årene, jf St prp nr 60 (1997-98) Om kommunøkonomien 1999 m.v.

Spørsmål 14

«Vi vil gjerne ha en oversikt over hvor mange og innenfor hvilke fag Norge har kjøpt studieplasser i utlandet.»

Innenfor enkelte prioriterte utdanninger vurderer departementet kjøp av studieplasser i utlandet som en gunstig ordning i de tilfeller der tilgang på praksisplasser, kvalifisert vitenskapelig personell eller andre hensyn ikke gir grunnlag for å øke kapasiteten ved institu-

sjoner i Norge på kort sikt. Høsten 1998 er det kjøpt studieplasser i utlandet for å ta opp 15 studenter til veterinærutdanningen, 40 innenfor psykologi og 84 til medisnutdanningen.

Vedlegg 4

Brev fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet v/statsråden til Arbeiderpartiets stortingsgruppe v/Grete Knudsen, datert 30. november 1998.

Statsbudsjettet 1999 - Svar på ytterligere spørsmål fra Arbeiderpartiets KUF-fraksjon

Det vises til spørsmål fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe i brev av 26. november.

Spørsmål 1 og 2

«I avtalen mellom sentrumsregjeringa, Høyre og Fremskrittspartiet er det foreslått å redusere bevilgningen til virkemiddeltiltak i Nord Norge (kap 221 post 60) med 6 millioner. Hva er begrunnelsen for reduksjonen og hvilke konsekvenser mener statsråden at dette vil få?»

«I nevnte avtale er det også foreslått å redusere bevilgningen til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen (kap 221 post 65) med 20 mill. kroner. Hvilke konsekvenser vil det i så fall få for denne gruppa?»

Jeg viser til St prp nr 22 (1998-99) Om endringer på statsbudsjettet for 1998 under kapittel administrert av Kyrkje-, utdannings- og forskningsdepartementet. I denne proposisjonen er det lagt fram forslag om å redusere bevilgningen på kap 221 post 60 for 1998 med 10 mill kroner og bevilgningen på kap 221 post 65 for 1998 med 38 mill kroner på bakgrunn av anslag over regnskap for 1998. Disse anslagene viser at de prognoser for bevilgningsbehovet for 1999 som lå til grunn for bevilgningsforslagene i St prp nr 1 (1998-99) var for høye for begge disse postene. På denne bakgrunn er det nå fremmet forslag om en redusert bevilgning for 1999 i forhold til St prp nr 1.

De reduserte forslag til bevilgning vil ikke ha noen konsekvenser for de grupper tilskuddene gjelder da det ikke er fremmet forslag om endring verken i satser eller i tilskuddsordningene for øvrig i forhold det som lå til grunn i St prp nr 1.

Spørsmål 3

«I forbindelse med innføring av Reform 97 vedtok Stortinget å bevilge 150 mill kroner over en treårsperiode til ekstraordinært tilskudd til læremidler. Regjeringen har i sitt budsjettforslag foreslått 50 mill kroner for året 1999. I avtalen er dette redusert til 0. Betyr forslaget at utstyrssituasjonen i grunnskolen nå vurderes å være tilfredsstillende?»

I forbindelse med behandlingen av St meld nr 21 (1996-97) Finansiering av lærebøker til 2.-10. klassetrinn og status for tilrettelegging av skolelokaler til seksåringer i forbindelse med Reform 97, vedtok Stortinget å bevilge 150 mill kroner til tilleggs litteratur. Tilskuddet skulle fordeles med 50 mill kroner pr år over en treårsperiode fra 1997 til 1999, jf Innst S nr 183 (1996-97).

Tilskuddsordningen skal bidra til at kommunene anskaffer læremidler utover godkjente lærebøker i forbindelse med innføring av nytt læreplanverk i grunnskolen. Tilskuddsordningen er mao et supplement til den kompensasjonen kommunene mottar via rammetilskuddet til dekning av merutgifter til lærebøker i forbindelse med den nye læreplanen.

Avvikling av tilskuddsordningen ett år tidligere enn opprinnelig planlagt vil ikke ha vesentlig innvirkning på utstyrssituasjonen i skolen.

Spørsmål 4

«Avtalen reduserer også tilskuddet til bedrifter som tar inn lærlinger med 15 millioner. Hva er begrunnelsen for reduksjonen og hvilke konsekvenser vil dette få for lærlingesituasjonen?»

Kap 0234 post 70 Tilskudd til lærlinger består av 10 forskjellige tilskuddsområder. Til grunn for budsjettforslaget i St prp nr 1 (1998-99) ligger bl a anslag på hvor mange lærlinger som vil utløse de forskjellige tilskuddene.

Nye innrapporteringer fra fylkeskommunene viser at det er inngått færre lærekontrakter enn hva som ligger til grunn i det opprinnelige budsjettforslaget for 1999. Beregninger foretatt av departementet viser at bevilgningen på 0234 post 70 derfor kan reduseres med 15 millioner kroner.

Tilskuddssatsene vil være de samme slik at reduksjonen ikke vil få betydning for tilskuddsmottakerne.

Spørsmål 5

«Det foreslås å redusere bevilgningen til RIT 2000 med 15 millioner for 1999. Hva er grunnen til reduksjonsforslaget og hvilke konsekvenser vil en slik eventuell reduksjon få for fremtiden av utbyggingen av regionsykehuset i Trondheim?»

I St prp nr 1 (1998-99) fra Sosial- og helsedepartementet ble det varslet om at fylkeskommunen har antydning at kostnadsrammen for prosjektet er stram. Fylkestinget i Sør-Trøndelag har i vedtak av 24. juni 1998 bedt om en ytterligere kvalitets sikring av kostnadsrammen i samarbeid med staten. Videre gjennomføres en vurdering av framdrift, organisering og styringsformer.

Rapportering etter de to første tertialene i 1998 viser at prosjektet er forsinket i forhold til tidsplanen når det gjelder infrastruktur og prosjektering av det første senteret som skal bygges. En svakere fremdrift i prosjektet enn forutsatt gjør at man får en forskyvning av tidspunktet for når statens utbetalinger til prosjektet påløper i henhold til St prp nr 1 (1998-99). Med bakgrunn i Bevilgningsreglementets bestemmelser om realistisk budsjettering, har departementet derfor funnet å kunne sette ned bevilgningen noe i forhold til St prp nr 1 (1998-99).

Spørsmål 6

«Det foreslås å redusere bevilgningene til EUs rammeprogram for forskning med 50 millioner. Hva betyr dette for Norges deltakelse og for den forskningen som allerede er i gang?»

Bevilgningene til EUs rammeprogram foreslås redusert med 50 mill kr fordi det blir en innsparing på 50 mill kr på tilsvarende bevilgning i statsbudsjettet for 1998. De innsparte midlene vil bli overført, slik at budsjettforutsetningene for 1999 blir de samme som Regjeringen la opp til i St prp nr 1.

Forslaget om reduksjon har dermed ingen betydning for Norges deltakelse og for igangværende forskning.

Bevilgningene til EUs rammeprogram for forskning over kap 0288 post 73 er en ren kontingent som innbe-

tales til EU. Norge deltar fullt ut i EUs fjerde rammeprogram, og er forpliktet til å betale en andel på 1,8 % av den totale budsjettammen for rammeprogrammet. Det årlige kontingentkravet fastsettes av EU i samsvar med bestemmelsene i EØS-avtalen.

Norges årlige kontingent til rammeprogrammet er av flere grunner vanskelig å budsjettere. Dette har i hovedsak tre grunner:

- budsjetteringen må skje med grunnlag i et foreløpig budsjett fra EU
- valutakursene svinger
- EU beregner årlig kontingent med grunnlag i budsjetterte utbetalinger fra rammeprogrammet. Dette innebærer at forsinkelser i gjennomføringen av prosjekter og programmer påvirker den årlige kontingentens størrelse.

Forsinkelser i gjennomføringen av forskningstiltak innebærer at rammeprogrammene strekkes ut i tid, og at også den norske kontingenten fordeles over flere år. Således har EU i sitt budsjett for 1999 fremdeles utbetalinger som gjelder tredje rammeprogram, og som innebærer en kontingentinnbetaling fra Norge på vel 6 mill kroner.

Hovedårsaken til mindreforbruket på 50 mill kr i 1998 er en tilbakeføring fra EU på 29,2 mill kroner. Tilbakeføringen skyldes for mye innbetalt kontingent i 1996.

Norge har altså oppfylt sine kontingentforpliktelser i 1998, og mindreforbruket påvirker ikke planlagte tiltak innenfor forsknings samarbeidet med EU.